

MAGASIN

FÖR

Konst, Nyheter och Moder.

Tidningsskrift.

NITTONDE ÅRGÅNGEN.

STOCKHOLM, 1842.
Tryckt hos Carl Deleen, R. W. O.

ter; jag öfverlemnar åt Er min erfarenhet och mina råd. Ty den satsen står fast: at Madame *La Mode* kommer alltid at vara på modet.

Pl. I.

Carls-Dagen.

Allegorisk Idé.

Historie-Målaren Herr Jakob Liljedahl har vänskapsfullt behagat lemna Redactionen denna allegoriska tekning öfver Carlsdagen, och vi införá den med så mycket större nöje uti vår Journal, som har skön konst til föremål, som den klagan blifvit allmän, at den historiska genren, och dess frände allegoriens blifvit på en tid mycket tilbakasatt och utträngd af hvardagslifvets scener (genremålningen). Orsaken igenfinnes lätt uti den större svårighet och högre konstnärs-skicklighet allegorien erfordrar framför hvarje annat slag af målning. — En allegorisk composition är helt och hållet konstnärens foster: tanken, tildragelsea, localen, costymeringen, allusionens rigtighet, allt tilhör honom. Utom det artistiska i handläggningen af tekning, grupering, colorit, måste han äga en djup kunskap i sinnebildsläran (Ikonologien), hvilket redan för sig är et helt studium.

Men Herr Liljedahls egen förklaring öfver sin composition, är det bästa bevis om hvad vi i allmänhet yttrat om allegoriska tekningar och deras värde, helst närlagda har synts oss, så väl genom sin upfattning som genom sin rikhaltighet i förening med en correct tekning förtjent af en större allmänlighet.

»Til höger å taflans förgrund en af Parcerne eller de Gudamagter, hvilka enligt Mythologien ansågos bestämma menskliga lefnadens längd; emot högra armen hvilar sländan å hvilken hon spinner lifstråden, under det hon med venstra foten trampar på en tragisk masque — häntydande på aflägsnandet af lifvets vidriga skiften, hvaremot den framför henne liggande komiska masque, omgifven af blommor, afser dess gladare vexlingar.

En Amour fastknyter en blomsterkedja vid den tråd Parcen spunnit, under det en annan med kedjan fängslar *Tiden* (föreställd

Pl. I.

under sin vanliga bild), hvaremot den trèdje bemödar sig at afväpna honom. — Tvenne Genier upbära kedjans andra ända festonvis kring *Carl XIV:s* Namnsköld som hvilar mot Svenska Globen, omgifven af snillets och kraftens attributer. Öfver globen synas Carlavagnens stjernor. — Det hela är en objectiv framställning af den tanken »at kärlek och vördnad förljufva monarkens lefnad, »samt derigenom, i sin mån, bidraga til lifvets förlängande.«

Taflans omgifning bildar en af Romerska Fasces understödd Triumfbåge, hvars hörnplaner äro ornerade med Lagerkransar som omsluta et C; deröfver ligga Örnar, hållande blixtar i näbben, hvalfvet upbär en attica decorerad med *Jani* dubbla bild, omgifven af ymnighetshorn, hvilken häntyder på årets första månad, under hvilken Carlsdagen infaller och som af Romarne benämndes Januarius; til minne af *Latiens* äldste Konung *Janus*, under hvars fridsälla regering den gyldene åldren inträffade.«

Uti *Revue de Paris*, 35 Tom. N:o 1 den 7 Novbr 1841 finnes införd en öfversättning af framlidne Erkebiskopen J. O. Wallins vackra verser: Trötta hufvud sjunk till hvila &c.
af den i Sverige kände och genom sina *Lettres sur le Nord* bekante Fransmannen *Marmier*. — Vi meddela här denna öfversättning.

Les derniers vers de Wallin. *)

Pauvre front fatigué, repose en paix, repose;
Que tes derniers pensers d'espérance et d'amour

*) Archévêque d'Upsal, l'un des hommes les plus vénérés et des plus grands poëtes modernes de la Suède. Il est mort en 1838, *a)* laissant un profond regret dans le cœur de tous ceux qui l'avaient connu. Quelques heures avant d'expirer, il écrit ce religieux adieu à la vie, dont notre traduction ne peut rendre l'harmonie mélancolique, ni la touchante expression.

a) är ett misstag, ty han dog 1839, äfven som dessa verser visserligen icke voro de sista han författat, ty de äro tryckta i slutet af en predikan på 4:de Söndagen efter Påsk 1838, som utkom under benämning af: *Vandraren til Fadershuset stödd mot stafven Lust och stafven Ve*, och såldes til en skärf åt det arma Dalfolket. Red.

S'en aillent maintenant vers l'éternel séjour,
Où le soleil d'en haut éclaire toute chose
Repose en paix, repose.

Pauvres bras fatigués, croisez-vous sur mon sein;
Croisez-vous pour prier à cette heure suprême.
Déjà ma faible voix meurt sur ma bouche blême,
La force m'abandonne, et je touche à ma fin,
Croisez-vous sur mon sein.

Pauvre ame fatiguée, il a fallu combattre;
Mais l'heure de la paix à présent va venir.
A tout ce qu'elle aima donne encor un soupir
Et puis repose après ta lutte opiniâtre:
Il a fallu combattre!

X. Marmier.

Som öfversättningen icke förlorar i värde derigenom at Originalet sättes i bredd med densamma, och dessutom många af våra läsare til äventyrs icke äga det, införa vi det här.

Suck vid målet.

Trötta hufvud! sjunk til hvila!
Somna, sof i ro!
Låt din sista tanke ila
Hem til fadershuset,
Der han skall i ljuset
Evigt vaken bo — — —
Sjunk til hvila,
Sof i ro!

Trötta händer! fallen neder
På ett lugnadt bröst!
Til den sista bön jag beder
Nu er sammanknäppen;
Bedjen j, då läppen
Blånar utan röst! — — —
Fallen neder,
På mitt bröst!

Pl. 2.

Nittonde Årgången

Trötta hjerta! du har kämpat;
Ändtlig får du frid!
Känslans uppror så är dämpadt —
Sista gången flämta,
At dig återhemta
Efter slutad strid — — —
Du har kämpat
Haf nu frid!

Pl. 2.

En gammal Kråkas reseminnen.

Utur Djurens privata och publika lefnad.

Red. nödgas hänvisa sina läsare til N:o 46 uti förra årgången, uti hvilket den redogjort för anledningen och resultatet af Djurens National-Församling samt det fattade beslutet at häftevis utgifva deras arbeten med tekningar af Grandville. — Vi meddela här en del af *Souvenirs d'une vieille Corneille* af *P. J. Stahl.*

»Det är kändt, jag är en gammal Kråka. Hvad ålder jag än må hafva, jag är gammal nog för at icke mer tänka derpå at dölja min ålder, jag minnes at jag varit ung, ja ung, oaktadt pratet af några Starar mina grannar, ja visserligen lika ung som de, men til äventyrs mindre dumdristig och mindre glömsk af den vördnad man är skyldig ålderdomen, som skulle bli mer ärad, om man litet betänkte at vara gammal, det är: vara på vägen at dö; döden kommer vid ålderdomens slut at uphöja och förädla densamma. — Jag har således varit ung; ung, lycklig och gift. Ungdom och lycka, allt förlorade jag på en enda dag, för vid pass 50 år sedan, i det jag förlorade en tilbedd make.

Förskräckliga dag! som aldrig går ur mitt minne. Stormen tjöt våldsamt kring de gamla torn-spirorna. Åskan hördes vredefullt rasa på den mörka himlen. Den dystra Domkyrkan darrade på sin grundval, liksom hade hon blifvit äggad af fasa. Det kalla regnet nedstörtade i floder, och, för första gången, hotade at dränka vårt bo, ehuru det låg doldt i en vinkel af taktäckningen på Jungfru Mariæ Domkyrka i Strasburg. — »Jag håller på at dö,»

sade med en matt men likväl stadig röst, den man som jag begråter, »jag känner at jag dör! farväl! Om dessa stackars små kunde »vara dig förutan, shulle jag råda dig at dö med mig, och vi gin»ge tilsammans härifrån dit uppåt, högre än solen! Döden har »ingenting förskräckligt för den som hoppas på en evighet, men »man måste lefva när man ännu kan gagna här på jorden. »Må du lefva och icke fälla modet! Behåll mig i ditt minne! Stac»kars små!« tillade han, »det skall utgöra ditt nöje at se deras "fjädrar framskjuta" — Dessa voro hans sista ord. — Jag var enka.

Man känner aldrig gränsen för sin olycka, min hade ännu icke nått målet. Åtta dagar efteråt hade jag icke mer några barn: hela kullen i mitt bo dog ut under mina ögon.

Hvad som är det förskräckligaste i slika obotliga motgångar, är at man icke dör deraf och slutligen tröstar sig. — Jag höll på at mista förståndet; man frugtade för mitt lif. Men man omgaf mig, man anfägtade mig, och jag hade den nedrigheten samtycka at lefva.

Res, sade åt mig en gammal *Stork*, som hade skött min man och mina barn under deras sjukdom, res! Tröstlös vid afresan skall ni tröstad återvända. Hur många sorger hafva icke lemnats qvar på de stora landsvägarne! — Denna Stork var känd för sina ädla tänkesätt, men hennes kännedom och erfarenhet af verlden hade gjort henne hårdhjertad. Hennes yttrande föreföll mig ogudaktigt och jag svarade icke derpå.

Några *Korpar*, hvilka min man i lifstiden hade hållit mycket utaf, förenade sina röster med den kallsinniga Storkens, och under flera dagar hörde jag icke annat än: "far å stad, res," sade man åt mig från alla kanter. — Mitt hjerta ville brista vid tanken at öfvergifva dessa vördade takstenar, der jag sett dem alla lefva, älska mig och dö undan, här, der jag i trots af mitt förstånd, ännu alltid hoppades återfå de förlorade, ty det fordras år för at tro på den dödliga förlusten af dem man älskar . . . . O jord! hvart hamna de döda och hvad gör du med dem? — Men hvilken utväg har man at lida och sörja på det sättet som anslår ens sinnen, omgifven af folk som tro sig skyldiga at trösta oss? — Jag for således, jag for för at vara ensam, för at få gråta efter hjertans lust.

Under loppet af femtio år, jag är skyldig säga det, har jag ingenstädes fästat eller tröstat mig. Men ack! svaga som vi äro; vi för-

stå icke engång at gråta evinnerliga. Den sceptiska Storken hade sagt sannt; och sedan jag i långliga tider gråtit, glömde jag så småningom min dyrbara smärta. Hvad är vår trofasthet! — —

Ifrån den stund jag icke mera reste blott och bart för at resa, och, at jag så må säga, för at hämnas på den ringaste stillhet eller ro, föll tanken på en stor moralists grundsats: "Man reser endast för at berätta," hvarföre skulle icke äfven jag berätta? sade jag åt mig sjelf. — Det var med anledning härutaf som jag gjorde först en anteckning, sedan två, derefter tre och slutligen tusen. I mån som tilfället erbjöd sig, och jag lagade så at tilfället erbjöd sig ofta, berättade jag mina resor för fåglarne, hvilka af någon liten nyfikenhet samlades omkring mig. Jag bemödade mig at vara klar i mitt framställningssätt och at åt enhvar ärligt säga hvad som kunde vara dem nyttigt och angenämt; jag märkte nog at man gerna hörde på mig, men ingen berömde mig ännu och något hvar tycktes frugta at komma fram med sina bifallsyttringar. Men ändtligen äventyrade en Fågel (som i sjelfva verket icke var min vän) at säga högt och med mycket sjelfförtroende, at mina berättelser voro bra. — Det gjorde tilfyllest, deras lycka var gjord; snart spriddes mina berättelser, flögo ifrån näbb til näbb, och jag återfann dem öfver allt. Det smickrade mig. — När man väl lärt känna smickrets ljufhet, slutar man dermed at tycka om detsamma, så litet man än må hafva förtjent det, eller huru litet värde det har och huru litet värde man sätter derpå. — Jag började således."

På den första tekningen af Planchen, har Hr Grandville föreställt den otröstliga, gamla Enkefru Kråka, författarinnan, sysselsatt at ordna de spridda, fragmentariska antekningarna, för at deraf bilda det hela af sina Reseminnen. Gummans syn har redan betydligen försvagats, så at hon nödgas bruka glasögon på gamla dagar, äfven som hon besväras af kyla i fötterna, hvarföre hon håller dem på et fyrfat med kol uti; för öfrigt tyckes hon för sin ålder ännu vara ganska kry. — Vi komma nu til hennes första berättelse.

"Det var en gång et gammalt Herre-Säte . . . . (Jag begynner i samma stil som de äldre sago-berättarne, och hvarföre icke? Är jag icke samtidig med sagorna som begynna på detta sätt: är jag icke hundra år gammal?) Det var således en gång et gammalt

Herre-Säte, Slottet * *, hvars namn jag icke kan utsätta af skäl dem jag jemväl bör förtiga. — I den tiden då det i Frankrike gafs sådana slott som kallades befästade borgar, var ofvannämnde en befästad borg; det vill säga at den sett under sin tilvaro allt hvad en borg var van at se i dessa tider. Den hade ofta blifvit belägrad och ofta blifvit försvarad, ofta intagen och ofta återtagen. Sådana der händelser med et slott, ehuru befästadt det än må vara, medförde för detsamma förnämt-värdiga förändringar; också vågar jag icke försäkra at detta slott hade vid den tid om hvilken jag talar, bibehållits vid sin primitiva architektur. Det gör tilfyllest säga, at sedan det sista gången blifvit intaget och sköfladt under revolutionen 1793, som skonade ganska få slott, var det nära at åter bli iståndsatt efter 1815 års, hvilken, som det vill synas, var mera gynnsam för dylika byggnader. Olyckligtvis för detta slott var det just vid den epoken som dess lycka åter tycktes vara gjord, som denna rygtbara revolution 1830 inträffade, som så omständeligen blifvit berättad för er af den hederlige *Haren*, hvars rörande lefnadshändelser begynna detta arbete.

Detta gamla Herresäte måste träda ur sin fornadliga värdighet; dess häfdvunna rättigheter voro förverkade och det såldes til en Bankier. En Bankier är en man som hålles för at hafva mycket penningar, men som i hög grad kan sakna archeologiska kunskaper. Också gaf den penningedryga köparen sista knäcken åt detsamma, i största välmening at vilja uphjelpa det. Han tog til murmästarne! — Som et intet blefvo alla gluggar igenmurade, alla façader hvitlimmade, och genom en terrass (*renaissance!**) som man trodde sig böra sätta i sammanhang med de andra lemningarna, blef sjelfva kapellet begagnadt och ohelgadt. Man gjorde deraf en af dessa burar med afdelningar inom hvilka menniskorna gerna sjelfvilligt instänga trefjerdedelar af deras tilvarelse, utan tvifvel til trots för hvad Gud skapat för alla lefvande varelser: himmeln, friska luften och friheten.

Medlertid blef den gamla befästade borgen icke i sin helhet ombyggd. Bankiern hade nöjt sig, såsom en man den der känner penningens värde, at endast uphjelpa en del deraf. För öfrigt blef-

---

*) En allusion på den nya Theatern i Paris som kallas *Theâtre de renaissance.*

vo, enligt lofligt bruk, alla olika stilar i byggnadskonsten här användа: de öfra våningarne voro i Romersk stil och de nedra i göthisk, hvilket gaf anledning förmoda, at man begynt först med taket och slutat med grundläggningen. — Denna barbarism, hoppas jag, skall komma hvarje architekt at rysa likasom *Bäfrarne*, från hvilka menniskorna stulit elementerne af deras strängt byzantinska byggnadskonst.« (Den andra figuren på Planchen föreställer Bankiern, ägare til det restaurerade Slottet.

»Detta hindrade icke at et sådant borgaragtigt iståndsättande af slottet gjorde mycket upseende i landet och mycken heder åt murmästarne, hvilka så oförskräckt hade utfört detta konstverk. — En del blef lyckligtvis orörd eller rättare sagdt frälsad. — Det var på sådant sätt som det stackars gamla Herresätet förlorade charakteren af gammalt slott och efter at hafva fordom varit bebodt af Burg-grefvar, af Prinsar och kanhända äfven af Konungar, hade det blifvit et slags landtgård, hvilket deras nya ägare knappast bevärdiga med et besök.

Jag har berättet det, at jag är född i portalen af Strasburgs Domkyrka, denna Elsas' juvel, emellan elds-lågorna af huggen sten, som upbära bilden af Gud Fader. När man haft en sådan vagga, när man blifvit upfostrad i en sådan vördnad för allt som är gammalt, kan man icke annat än beskärma sig öfver hädelsen och ogudaktigheten hos menniskorna, som oförskämdt och fräckt göra om intet det obetydliga goda som deras förfäder åstadkommit.«

Forts. i nästa N:o.

Til Redactionen

af Konst- och Nyhets-Magasin,

från en Författarinna. *)

Nå! aldrig nånsin såg jag värre!
Hvad skymf emot vårt vittra skrå!
Jag måste säga Er, min Herre,
At Ni är ganska djerf ändå.
At likna en författarinna
Vid *Skatan!* detta fula djur

*) I anledning af Planchen N:o 46 i föregående Årgång som föreställer en skrifvande Skata, en Författarinna.

Af fräck och sqvallrande natur,
Är det ej fasligt? eller hur?
Har jag som skrifvande, som qvinna,
At vara stött ej dubbelt skäl?
Ni torde svara mig likväl
At det är blott en öfversättning,
At liknelsen ej kom från Er,
Men detta ingen ursäkt ger.
Hvem bad Er om en slik förrättning?
At öfversätta sådant der
Et elakt upsåt innebär
Emot det stackars, svaga könet
Som man ej förr har trott Er om;
Men det med åldern säkert kom.
Kanske för detta vittra rönet
Det kunde hända Er til sist
At Ni de skönas ynnest mist. —
Låt vara at jag är en *Skata:*
Jag då begagnar samma rätt
Och skrattar högt på hennes sätt,
Och gör de visa männen flata.
Men som jag så på et försök
Skall lik den spottska *Skatan* vara,
Så sker det med det villkor bara:
At *Grandville* blir til *Uf* och *Hök*
Och öfversättarn til en *Gök*.

Ch...

Öfversättaren, som med undergifvenhet emottar sin dom, anhåller likväl at han af gunst och nåder får välja til hvilket slag af Gök han skall förvandlas, och vågar föreslå at få bli, antingen en *munter-Gök* eller en *ler Gök*, i hopp at författarinnan med sin vackra mun någon gång täcktes blåsa på ler-göken.

Pl. 3.

Mode-Costymer för Barn.

De hvita ullstrumporna.

(Af J. H. Berthoud.)

Sir Astley Cooper var ännu endast en ung ganska okänd Chirurg, då han, en eftermiddag, steg in hos en krämare i City. Denna köpmans tjenstflicka utgjorde i det närmaste Coopers hela praktik, som ingenting inbringade. Sedan han hade krupit upp i den sjukas vindskammare och gjort sin ordination, gick han in i boden. Flera köpare omgåfvo disken och utanför porten höll sig, gråtande, en liten flicka barfotad och skälfvande af köld. Cooper, ehuru fattig, kunde icke utan medlidande se det fattiga barnets lidanden. Han utvalde i krämarens lager ett par bra ullstrumpor, gaf det åt tiggerskan, och drog sedan up sin börs för at betala hvad almosan kostade. Olyckligtvis, kostade strumporna en skilling, ock några pence fattades den unga godhjertade mannen för at fylla summan. Han rodnade, i synnerhet när han måste uthärda handelsmannens elaka lynne och höra sig sägas med mer uprigtighet än höflighet:

— Min herre, förr än man gör barmhertighetsverk, borde man vara säker om at inte sjelf behöfva andras hjelp. Ni är nu långt kommen då kassan är tom; säkerligen blir det inte en patient, sådan som min piga Nancy, som fyller den åt er.

Under det at den värde krämaren sålunda gaf luft åt sin plumpa varning, tycktes ett åldrigt fruntimmer, hvars vagn höll utanför magasinet, fästa ett lifligt intresse vid detta upträde; från början af samtalet, hade hon uphört at sysselsätta sig med sitt påbegynta upköp, för at endast sysselsätta sig med den unga Chirurgen. Slutligen närmade hon sig honom med et utsökt behag.

— Min herre, sade hon, det är ingalunda passande at begära et råd af en läkare under bar himmel: likväl skulle jag, om ni ursäktar det olämpliga i mitt förfarande, vara förtjust af at få inhemta er tanka om en våldsam värk, som tidtals sätter sig i axeln och som jag just nu känner.

Hon tog Cooper afsides, talte vidt och bredt om sitt lidande och lemnade honom et kort med anhållan at besöka henne för at fortfara med sjukvården; slutligen, gaf hon den unga förbluffade mannen en guiné; sedan gjorde hon en djup nigning, steg up i sin vagn och försvann.

Cooper betalte köpmannen de tre eller fyra pence som han var skyldig och gick hem til sig, rikare än han på lång tid hade varit och högst nyfiken at få veta hvem den goda ängeln var som så apropos hade kommit til hans hjelp. Han läste på kortet mistriss Siddons namn.

Det var verkligen den ryktbara aktrisen, gången från theatern för några år tilbaka, som han hade träffat hos krämarn. Han skyndade sig, följande dagen, til henne för at tacka. Hon emottog honom med en intagande välvilja och liksom hon sedan lång tid hade egnat honom en varm tilłgifvenhet.

— Anse mig som en gammal vän, sade hon. Er goda gerning har för evigt tilvunnit er mitt hjerta.

— Men det var endast en almosa, dessutom af föga värde.

— Den fattiges almosa är mer värd än tusen almosor af den rike, fortfor hon. Och sedan, om ni viste de minnen som er vackra handling upväckt i mitt hjerta! huru mycket skulle jag, jag som i min harndom, under så många år dragits med fattigdomen, välsignat den välgörare som hade gjort för mig hvad ni gjorde för den lilla flickan i city!

Ack! et par strumpor har en hel månad utgjort föremålet för mina tankar och min ärelystnad.

Jag var då i Bath. Fattig skådespelerska om sexton år, spelade jag, i en trupp af kringresande komedianter, flickrolerna: publiken hade redan värdigats bemärka och til och med applådera mig i Desdemonas och Juliettas roler. Likväl var jag icke derigenom rikare. Min mor, truppens sufflör, och min far, som biträdde i små-roler, förtjente på sin höjd dagligt bröd. För min del, fick jag hvar vecka en half guiné. Min far afdrog två tredjedelar af min aflöning, och lemnade mig det öfriga för min toilett; ty en prima-donna kunde icke komma på repetitionerna i det obestånd som charakteriserade min familj. Jag drog för öfrigt, jag tilstår det med bögmod, et förundransvärdt parti af mina knappa tilgångar. På en gång min sömmerska, min modist, sydde jag mina klädningar och förfärdigade mina hufvudbonader. Ack! fotbeklädnaden ruinerade mig, och ofta tilläto icke mina förrädiskt söndriga strumpor, ehuru hemma jag var i konsten at stoppa, dölja de härjningar som öfvergingo dem. En gång, föll jag ock i detta fall afslet en af mina strumpor just vid fotknölen. För allt hvad jag lagade,

qvarstod en förfärlig söm hvarpå alla deras ögon fästade sig som betraktade min så nätta, och vanligtvis så behagsjukt klädda fot. Jag hörde til och med et par bittra utlåtelser! jag såg två eller tre ironiska ögonkast som gingo mig til hjertat. Likväl var jag nödsakad at vänta en hel vecka och en dag förrän jag kunde köpa nya strumpor, ty jag var skyldig en krämerska, af hvilken jag hade köpt tyger, hela den summan som jag, följande dagen, hade at lyfta hos theaterns kassör. Denna giriga och hårdhjertade qvinna skulle icke ha låtit mig dröja en dag med min skulds inbetalning, om det hade gällt mitt lif. Döm om min oro! huru skulle mina strumpor, som jag vanligtvis tvättade om qvälln, innan jag lade mig för at följande dagen finna rena, tåla vid åtta tvätter i det obestånd hvori de befunno sig? jag höll på at bli galen! jag afundades alla dem som jag råkade med hela strumpor! jag stannade utanför hvarje strumpväfvares bod, och et ögonblick rann den tanken mig i sinnet, — fattigdomen är en förfärlig rådgifverska! — ja, min herre, den olyckliga tanken at stjäla et par strumpor som hängde utanför en bod. En kallsvett öfvergår mig ännu när jag tänker derpå! Tre gånger gick jag derifrån, och tre gånger gick jag dit igen. Slutligen bad jag likväl Gud med så mycken andakt, at frestelsen förgick mig och jag kunde återvända hem utan at ha befläckat mig med en stöld! Ack! de prof som voro mig förbehållna befunnos ännu icke slutade.

Forts. i nästa N:o.

Logogrif

såsom Nyårshelsning tilegnad det täcka könet. *)

Om Magasinets Redaktion
Den lyckan haft att bifall vinna
Af dig, min sköna läsarinna,
Som uti smakens verld ger ton;
Är den förtjensten visst *mitt helas*,
Hvaraf du gjort et val som smakfullt pryder dig,
Men hvarmed fruktlöst smyckar sig
En annan, som ditt behag och din urskillning felas.
Ve! dig likväl, om detta ord,
I annan mening sagdt, ej för ditt hjerta äger
Et värde, som ej blott det förras öfverväger,
Mon kärast är för dig af allt uppå vår jord.

---

*) Red. stannar i mycken förbindelse hos den för densamma okände förf. af denna Logogrif, som på et så artigt och snillrikt sätt, i Red. namn fremförer en Nyårs-helsning til våra Läsarinnor, och vi äro öfverrygade, at de med oss förena sig uti de uprigtigaste tacksägelser för densamma. — Vi torde icke misstaga oss, om de jemväl dela med oss den önskan, at författaren, som tilvunnit sig det täcka könets ynnest, benäget måtte fortfarande hedra Magasinet med några bidrag.

I fem bokstäfver blott *mitt hela* likväl hyser
En hel hop föremål för dig att gissa på:
Et ord hvaråt med skäl du ryser
Vid föreställningen at det ej brytas må,
Om också åt en falsk och trolös du det gifvit;
Hvad Riddarn gjorde då han fordom for til strid;
En sång i högstämd ton, som sällan i vår tid
För skaldekonstens pris man skrifvit,
Men ofta förr belönad blifvit;
Et ord, som deri spelt en ej så ringa roll,
Fastän det mellanåt passerar för ett noll;
Et tilstånd önskansvärdt af alla
I synnerhet på hvilans bädd;
Hvad Normän dig i samtal kalla;
Hvad den ej äger, som är rädd;
Et slut som mången öfverklagar
Uti en rättegång med mer och mindre fog;
Hvad den begär, som ej fått nog;
En änau rygtbar stad, dock mer i fordna dagar
Då mycket mynt den til sig drog;
Et uttryck om en plats hvarhelst som du behagar
Med undantag likväl af alla platser här;
Til slut et namn, som innebär
I andra meningen det samma som *mitt hela.*
Nu, tänker jag, du ej kan fela
At gissa hvilket *ordet* är.

—*g*—

Logogrif.

Snart nog *mitt hela* jag dig bjuder,
Du kära ort med dina lugna dar,
Ty lärdomsstaden högre ljuder,
At komma åter, som jag lofvat har. —
När dig, min läsare! jag säger,
At ordet sex bokstäfver äger,
Det mindre nödigt torde blifva,
Förklara hvad de kunna gifva:
Hvad de arma barn få bittert sakna,
Hvars bästa stöd ryckts bort i deras späda dar;

Fråga dig, min vän, hvaraf? och svaret
En länk dig ger i ordets skapelse;
Nog mången har för dettas skuld
Med låtsad sorg och köld i hjertat,
Sett slägtingen i grafven stiga ner;
Et träd, som har sin trefnad bäst
Vid stränder, bäckar och vid källan klara;
Hvad saken säges vara som til salu är;
Jag växer uppå träd och är så fin,
At man mig märka föga aktar;
Et ord, så synonymt med godt;
Hvad den sidan heter, som, fri för vind,
Erbjuder lugn, då stormen ryter vildt;
På denna plats hvad lif, hvad ifver
At foga timret hop, at vågen plöja;
Hvad Lagen städjer barnen til,
När fädren dö; — Hvad hos de gamla
Hus-guden eller tomte-gubben hette;
Sjelf Vishetens Gudinna sägs
Min konst, så skön, upfunnit;
Et litet ord, som meningen gör conjunctif;
Har barnet lärdoms-håg och lust sin kunskap öka,
Det är ju *då* så ljuft at detta göra;
Et djur, som för sin list så nogsamt kännes;
Och sist den lilla, nätta fågel
Hvars liflighet oss högt behagar. — —
Min *första* Logogrif jag går at sluta,
Men ack! dess skröplighet, dess brister mång:
För detta allt, dig läsare! jag måste muta,
Se här *mitt hela* tag! — För denna gång. —

L—r.

Pl. 4.

Maskerad-Costymer.

På Maskeraderna fordomdags gjorde man det til villkor och et nöje, at föreställa olika handteringar eller historiska personer; hvar och en täflade i qvickhet och fintlighet för at, så mycket möjligt var, troget återgifva eller med skämtsam anda kritisera charakteren eller ståndsegenheten af hvad masken eller costymen tilkänna-

gaf. Uti denna förlustelse låg åtminstone til grund et sinnrikt narri, en viss härmnings-konst. Nu för tiden får man i allmänhet på våra maskerader icke se annat än förklädningar som äro osanna, bizarra, vidunderliga; man får nu mera utur dessa papp-munnar icke höra annat talesätt än det i hvilket det nedriga täflar med dumheten.

På de gamla Romerska Maskeraderne, klädde slafvarne sig i de frias costymer; de sökte eftenhärma deras husbönder och herrar. Under sju hela dagar voro de Patricier, de försökte sig at kunna aflägga deras råhet med deras elände. Luculli slaf ville synas elegant och prägtig; Catos slaf ville synas vis; Attici slaf ville synas snillrik och höflig. Utmed sidan af dessa tillåtna öfverdrifter, genom en inbillad befrielse ifrån slafveriet, fanns det åtminstone en bestämd upgift. I våra dagar se vi i et omvändt förhållande til det hedniska bruket, de rike begagna sig af den uråldriga licencen, för at glömma deras stånd, nedlåta sig och stiga nedom folkklassens lägsta ståndpunkt; de kasta sig in i försämringen af kläder och smak med en gränslös ifver, liksom vore de i deras naturliga element; framgången i dessa deras oädla förlustelser förråder dem: det är deras vanliga costym hela året om, som i sjelfva verket är en maskerad. Det lägre folket förstår dem, klappar händerna deråt och föraktar dem. —

Om dessa anmärkningar tiläventyrs synas nog stranga, är det dock en sanning, at Maskeraderna nu för tiden förlorat sin primitiva charakter och at de nya Maskerad-Costymerne i allmänhet urartat til blott groteska sammansättningar utan all betydelse, stundom rent af fula. — Redakt. har derföre valt til föremål för denna Pl. några Maskerad-Costymer som äro både historiska och vackra.

Det första paret är en förnäm Herre och Fru på sextonhundratalet.

Den andra gruppen föreställer et Zigenare-par i den costym som begagnats i Operan *Zingaro:* visserligen något elegantare och framför allt snyggare än våra nomadiska Zigenares, men som likväl har något originelt och behagligt.

Stockholm, 1841.
Tryckt hos *Carl Deleen*, R. W. O.

Pl. 4.

onde. Argängen

Franz Liszt.

N:o II.

MAGASIN

för

Konst, Nyheter och Moder.

Februari Månad 1842.

Pl. 5.

Frans Liszt.

Denne trettioårige Virtuos anses af kännare för den störste och obestridligen för den mest genialiske af nu lefvande Pianofortespelare. Det är icke allena det utomordentligt fulländade mechaniska eller en i allmänhet musikalisk talang, som gör honom så märkvärdig, utan han är det genom sin snillrika och konstnärsmässiga organisation. Litzt är född den 22 October 1811 i *Räding*, en by i Ungern. Hans far var Officer hos Furst Esterhazy, och i så hög grad musikaliskt bildad, at han kunde anses för verklig konstnär. Med största glädje uptäckte han hos gossen et märkvärdigt musikaliskt anlag och bemödade sig at utveckla detsamma. Samtidigt med detta utvisade sig hos gossen et visst, synnerligen religiöst svärmeri, som motarbetade ofta, jemväl för kroppen menligt, hans musikaliska talang. I sitt sjette år hade den unge Liszt begynt sina musikaliska studier; på sitt nionde år spelade han första gången offentligen i *Ödenburg* concerten i Es-dur af Ries och en fri phantasi; Furst Esterhazy skänkte honom 50 ducater och recommenderade honom hos andra Ungerske Magnater. Härefter tog fadren honom med sig til Presburg, der sonen lät höra sig med lika framgång, hvadan Grefvarne Amadén och Zapary anslogo åt honom et understöd af 600 floriner uti sex år. Denna tildragelse satte fadren i tilfälle at lemna sin plats hos Furst Esterhazy och bege sig til Wien hvarest Carl Czerny åtog sig den unga Litzts undervisning i Pianoforte-spelning. Äfven Salieri intresserade sig för ho-

nom och gaf honom undervisning i partitur-läsning och contrapunctering. Efter aderton månader uppträdde gossen med en lysande framgång uti en egen af fadren tilstälLd concert. Äfven Beethoven var närvarande på denna concert och yttrade sitt deltagande, på sitt allvarsamma sätt, öfver ynglingens talang. Derpå begaf fadren sig med sonen til Paris, för at fullkomna hans utbildning under Cherubinis handledning uti *Conservatoire de musique*, men der emottogs han icke emedan han var utlänning. Medlertid banade den unge Liszts utomordentliga talang sig sin egen väg, han spelade i Palais Royal för Hertigen af Orleans och — blef på modet. — Sedan dess har han gjort resor i Europa och öfverallt vunnit et enthusiastiskt bifall.

Då Hon gaf mig en Förgät-mig-ej!

När jag nyss til afsked handen sträckte,
Tungan bad: »et tyst förgät-mig-ej!
Och, förtjuserska, när *då* du räckte
Hvad jag bad: en skön *förgät-mig-ej;*

Säg, hur fick du aningens förmåga,
Flicka säg! — ty endast du det vet —
Til en bön, som knappt jag ville våga
Och som var mitt hjertas hemlighet?

Svara, eljest må du sjelf dig skylla
Om du nämns af mig på goda skäl:
Stundom Venus, stundom en Sibylla;
Dock — den förra är du *mest* likväl.

Ack! hur ofta på min mun jag lade
Blommans namn; men aldrig blef det sagdt!
Och hur ofta *då* jag önskat hade,
At jag öfver tungan ägde magt!

Läste jag uti ditt klara öga,
Sjönk min bön til hjertat åter ner;
Och jag tänkte: »ack! det rör dig föga,
»Hvad min själ til dig i tysthet ber.

»Men kanske det skulle dig förtryta,
»Om min bön jag höjde glad och fri:

»Ja! ditt ögas spegelklara yta
»Är för skön at *så* fördunklad bli.

»Derför — må den eld som hos mig flammar
»Af min andes renaste begär,
»Stängas in uti mitt hjertas kammar:
»Tyst — men evigt — må den brinna der.«

Så jag tänkte — när du, hulda ängel!
Gaf din vän »en blå förgät-ej-mig.«
Ja, vid blommans minnesrika stängel
Svär jag: aldrig jag förgäter dig!

Säg mig, tjuserska! säg, har du rigtigt
Blomsterverldens sköna språk förstått?
O, då ber jag denna bön uprigtigt:
»Unna mig en lika sällhet blott!«

C. E. A. S—m.

Pl. 6.

En gammal Kråkas reseminnen.

Utur Djurens privata och publika lefnad.

Forts. från föreg. N:o.

»För öfrigt hade i den restaurerade delen af Herresätet infunnit sig några hyresgäster alldeles värdiga detsamma. — Den beboddes af Ufvar och Uglor, hvilka, då de sågo sig på en helt ny terrass, antagit et högt förnämt väsende och sätt at vara, i yttersta grad löjligt och läto oförsynt kalla sig: hans höga nåd och hennes nåd*) af de stackars Flädermöss som utgjorde deras upvaktning.

Jag anlände en afton til detta Herresäte, mycket trött efter en hel dags oupphörligt flygande. Jag var vid ytterst elakt lynne, vid et sådant när man är missnöjd med sig sjelf och med andra, hvilket är det värsta utaf allt. Jag hade blifvit förföljd på samma

---

*) Det pikanta i den fransyska original-texten: *et se faisaient appeler sans pudeur monsieur le Grand-Duc et madame la Grande-Duchesse*, har icke kunnat återgifvas i den svenska öfversättningen, emedan vi sakna benämningen af *Grand-Duc* (Storhertig) för en Uf, likasom *Petite-Duchesse* för en Skrikugla.

gång af ledsnad, hvilken väl icke är annat än en tomhet i hjertat, och oroad af en af dessa nybegynnare i Jagtväsendet, hvilka icke skona eller hafva försyn för hvarken åldren eller slägten, och för hvilka ingenting är heligt. Händelsen ville at jag slog ned på gallerverket af ofvannämnde terrass, — bakom en hel rad med krukor ur Ludvig XV:des tid, utur hvilka framsköto några sorgliga, halfdöda qvistar af cypresser. —

Midnatts-klockan slog sina tolf slag!

Midnatt! I romaner är det icke ovanligt at detta klockslag ju är af betydenhet; men i en sannfärdig berättelse, som denne, ha tildragelserna gerna sin vanliga gång, och de tolf slagen påminte mig endast at jag gjorde bäst at öfverlemna mig åt hvilan, om jag ärnade åter bittida fortsätta min resa andra dagen. — Jag gick således til hvila.

Jag höll på at somna, när jag tyckte mig märka at jag icke var ensam på terrassen; jag blef verkligen varse vid det svaga skenet af stjernorna, en Uf som ganska artigt med en af sina vingar omgaf en Ugla af et fördelagtigt utseende, under det han med den andra vingen draperade sig, som en opera-hjelte i sin kappa. (Se den öfra delen af planchen.)

Jag lyssnade och hörde at samtalet rörde sig omkring månen, den vackra aftonskymningen, m. m. allt det der sades eller sjöngs på en skäligen vemodig melodi. — Stackars måne! om man skulle tro på de älskande, vore du endast skapad för dem.

För allt i verlden ville jag icke vara indiscret icke heller begagna en gästfrihet, som i sjelfva verket icke kunde eller borde nekas mig. Jag vände mig derföre höfligt til en af Flädermössen, som var på upvaktning och kom at gå förbi mig der jag tagit min plats. — Min kära Ni, sade jag åt henne, haf den godheten och låt ert herrskap veta, at en hundraårig kråka anhåller om gästfrihet för natten.

— Hvad menas med kära Ni? svarade Flädermusen, med en synbar stött min jag är på upvaktning hos hennes höga nåd och jag har den hedern at vara hennes första kammarfru. Men hvem är ni, fru hundraåriga kråka? på hvems vägnar kommer ni? huru skall jag anmäla er? hvad har ni för en värdighet?

— Min värdighet? svarade jag. — Jag är mycket trött, jag behöfver hvila, och mig tyckes at detta är den bästa värdighet at

äska hvad jag begär utaf dem, rättigheten at få sofva utan at färdas längre.

— Det är i sanning en vacker äretitel, svarade mig det inbilska nötet i det hon gick sin väg. Tror ni at de högt förnäma personer, sådane som komma til slottet, någonsin äro trötta? De hafva ingenting at göra och flyga helt sagtmodeliga. — Strax derefter kom en annan af Flädermössen. Denna, som ännu endast var den tredje i ordningen af de upvaktande hos hennes höga nåd, var mindre näsvis än den förra. — Min Gud! sade hon åt mig, första Kammarfrun har fått mycket bannor för er skull. Hennes höga nåd sjöng en *notturno* *) med hans höga nåd, och vid sådana tilfällen vill hon aldrig vara störd: Hennes höga nåd låter er veta, at hon icke tar emot. Utom dess emottar Hennes höga nåd inga andra personer än dem som hafva en viss värdighet eller en titel, och frun har intetdera.

— Hvad är det hon pratar? sade jag åt henne; har jag icke ögon at se, det hans höga nåd är en Uf och hennes höga nåd en Ugla, hvilka sådane förnäma miner kläda ganska illa?

— Tyst! hviskade kammarfrun mig i örat, som sjelf var litet pratsjuk, tala sagtare! Om de finge veta at jag inlåtit mig i samtal med er, blefve jag genast bortkörd, och kanske lefvande upäten. Sedan de lemnat fabriken der deras första fjädrar framskjutit, drömmer mitt herrskap blott om höghet; de dväljas af begär til förnämt adelskap. Man talar om at åter låta uprensa dammarna och grodpölarna, at åter iståndsätta vindbryggorna och de små tornen, och de hoppas at bli af förnäm adel och förmoda at de skola vinna sitt ändamål genom omgifningen af alla dessa adelskapets attributer. Men strunt! rocken gör icke mannen, och slottet gör ingen til adelsman. För öfrigt min goda fru, flyg dit nedåt til höger, der finner frun ruinerne af det gamla slottet, och är der lika så bra belåten som här, tro på mina ord.

— Ruiner! utbrast jag, finns här ruiner i grannskapet, här äro lemningar af gamla slottet, och jag var på vägen at tilbringa natten på denna otäcka terrass, utan storhet, utan fornminnen! tack min söta vän, er matmoder gör väl deruti at vara inbillsk, fåvisk, jag har allt skäl at vara nöjd med henne vid detta laget.

---

*) Notturno kallas i Musiken ett sångstycke om natten, ett slags serenad,

I sanning kan ingenting vara mer narragtigt än denna contrabands-adels pretentioner. Jag lemnade dem åt sig sjelfva dessa löjliga fåglar, dessa gult anstrukna murar och det bekom mig väl. — Af det gamla slottet var ganska litet qvar, men jag hade velat gifva fem och tjugo restaurerade slott lik det jag lemnade; för en enda sten af den aktningsvärda muren på hvilken jag hade den lyckan nedsätta mig. — Den gamla oförlikneliga muren!

Gifs det i verlden något mer rörande än dessa odödliga qvarlefvor hvilka på et så vältaligt sätt vittna om den oförrätt nutiden gör åt forntiden? Hur kan man vara villrådig emellan det gamla och det nya? är det närvarande väl annat än en *efterapning af det förflutna.**)«

Vi afbryta här kråkans reseminnen, ehuru de i fortsättningen icke äro mindre intressanta och underrättande, för at i det stället meddela en annan tekning utur samma arbete, som har til öfverskrift: *Guide-âne; à l'usage des animaux qui veulent parvenir aux honneurs*, af *Balzac.*

Det hela af denna berättelse är en stark satir på vissa såkallade lärde, stundom endast lycksökare, hvilka genom et nytt framkastadt system göra uppseende, få anhängare och försvarare, samt ofta komma til anseende, ehuru deras system saknar grundlighet och är bygdt på falska eller tillkonstlade förnuftsslut (syllogismer.) — En fattig skolmästare i landsorten, Hr *Adam Marmus*, vill försöka sin lycka och komma til anseende, tiläventyrs erhålla en högre lärare-beställning i Paris. Han anländer dit med sin åsna och gör bekantskap med en ung tidnings-redaktör, som försäkrar honom, at genom utpuffande af hans stora lärdom, snart förhjelpa honom til sin önskans upfyllande. Han försäkrar honom sålunda derom: »Ni skall bli en stor lärd man och jag skall derom underrätta hela verlden, Europa, Paris, Ministern, hans Secreterare, skrifvare och underordnade.« — De komma öfverens at utgifva en *Instinctologi* efter nya åsigter. — Til detta ändamåls vinnande företaga de at förvandla åsnan til en Zebra; åsnan rakas helt och hållet samt förses med inskärningar på tvären i huden och medelst några syror göras ränderna gula. — Några dagar derefter läses i alla Pariser-tidningar följande prunkande artikel: »En oförvägen

---

*) Jean Paul.

resande, en blygsam naturalist, Hr Adam Marmus, som genomvandrat Afrika och dess medelpunkt, har ifrån bergstrakten i månen hemfört en zebra, hvars egenheter synbarligen kullkasta zoologiens fundamental begrepp, och ger vunnet spel åt den illustra Philosophen, som icke medger någon åtskilnad uti den animala organisationen och som högtidligen förkunnat, efter alla tyska lärdes gillande, den stora principen af en generel öfverensstämmelse djuren emellan. — Ränderna på denna zebra äro gula på svart botten. Nu vet man at zoologerne, som hålla sig til orubbliga indelningar, icke medgifva den svarta färgen åt hästslägtet i dess vilda tilstånd. Hvad de gula randernas egenhet beträffar, öfverlemna vi åt den lärde Hr Marmus hedern at sjelf förklara i det vackra arbete han ämnar utgifva öfver den *comparativa Instincten*, en vetenskap den han skapat under sina betragtelser öfver flera djur i Afrikas medelpunkt. Denna zebra, är den enda vetenskapliga eröfring som farorna af en dylik resa tilstadt honom at derifrån hemföra; denna zebras gång liknar Giraffens. Således skulle djurens instinct inskränka sig allt efter den medelpunkt der de uppehålla sig: utur denna omständighet, oerhörd i vetenskapens annaler, härflyter en ny theori af den högsta vigt, för zoologerne. Hr Marmus kommer at utveckla sina idéer i en offentlig föreläsning, oaktadt alla intriger af dessa lärda hvilkas systemer komma at ramla, och hvilka redan nekat honom begagnandet af Sanct Johannis-salen på Rådhuset. —«

Alla tidningar til och med den tröga Monitören uprepade denna djerfva utpuffning och Hr Marmus blef småningom en stor man, blef decorerad in- och utomlands, fick en indrägtig lärarebefattning och blef dryg och inbillsk som en Påfågel. — På Planchen är han föreställd sittande i en ländstol, hvars ryggstöd upfylles af stjerten, och denna Grandvilles tekning är i sanning icke utan en högst sarcastisk förtjenst.

Pl. 7.

Handtekning, etsad af Hr Carl Wahlbom.

Uti sjette årgången af Magasinet 1829, Pl. 25 Juli månad, gjorde Redactionen sina läsare först bekante med Herr Wahlbom, genom

meddelandet af en contur-tekning föreställande Carl XII:s död. Redact. yttrade då om honom: *at han ägde ovanlig, naturlig fallenhet för composition och tekning, emedan Hr Wahlbom endast är naturens elev. Med så lyckliga anlag, et så skarpt öga för formernas correkthet och under handledning af en i den högre compositionen invigd artist, äger man med skäl de största förhoppningar, hvarom alla de försök Red. haft tillfälle se, gifva ovedersägliga bevis.*

Denna förutsägelse har til alla delar besannats. Hr Wahlbom har genom allvarsamma studier utvecklat sin stora fallenhet och framgått med stora steg til en hög grad af konstnärs-skicklighet. Redan genom sina compositioner och etsningar til Asarna, gjorde Hr Wahlbom sig ytterst fördelagtigt känd, och han har nu genom de sednast i Konstföreningen bortlottade tekningar, utförda i nästan alla ritningsmanér, bevisat sitt mästerskap. — En recencent i Dagligt Allehanda (N:o 9 den 12 Jan.) delar med Red. samma åsigt, då han yttrar: »at dessa tekningar alla vittna om den rikedom i inbillningskraften och den snillrika, någon gång öfverdrifvet djerfva upfattning af ämnet, som vi hos denne förhoppningsfulle konstnär länge varit vane at finna, men nu i förening med en vida större säkerhet och artistisk hållning. Hr Wahlbom lärer för närvarande (i Paris) sysselsätta sig med målnings-studier. Har naturen begåfvat honom med lika mycken känsla för färg som för form, kan med Hr Wahlboms goda hufvud och för en konstnär ovanligen mångsidiga bildning, i honom förväntas en målare af första rangen.« Red. tvekar icke at yttra sin tanke, at Hr Wahlbom för det närvarande är den mest genialiske och techniskt skickligaste teknare Sverige äger. Under sådana förhållanden torde det vara af intresse för våra läsare, at få en tekning etsad af Hr Wahlbom, den han redan för 12 år sedan förärade Redactionen utan alla anspråk, men som numer är et dyrbart minne och en grad-mätare af hans framsteg och den högre ståndpunkt han upnått. — Ämnet är mythologiskt: Guden Pan med en vid hans sida sofvande skogsnymph. Rör-pipan (Syrinx) ligger bredvid gruppen. Fabeln om denna rör-pipas upkomst torde här kunna återkallas i minnet. Syrinx var en Nymf i Arkadien, dotter af floden Ladon, en af Dianas trognaste tärnor. En dag hade Guden Pan mött henne då hon gick utföre berget Lykæon, och sökt förgäfves at vinna hennes kärlek. Syrinx började springa undan och Pan satte efter: hon hade

redan hunnit ned till stranden af Ladon, der hon måste stadna och bad sina systrar Nymferna at hjelpa henne. I detsamma ville Pan omfamna henne, men hon var icke mer en Nymf, utan blott et vass-stånd. Han satte sig då at sucka vid vassen, och luften drifven af Zefirerna uprepade hans veklagan, hvarföre han beslöt at rycka up några rör, och gjorde deraf en flöjt med sina pipor som fick Nymfens namn.

De hvita ullstrumporna.

(Af J. H. Berthoud.)

Forts. o. slut fr. föreg. N:r.

Dagen derpå, aflöningsdagen, begaf jag mig til kassörn för at lyfta mina vanliga två guinéer. Kassörn var en något döf, och något blind gubbe, men för hvilken jag hyste tilgifvenhet, ty jag hade honom at tacka för mitt inträde bland truppen; när en kamrat ville tilegna sig en roll som tillhörde mig, var han alltid den som talade för mig. Ravenscroft, så hette min gamla vän, hade ingen vidlöftig bokföring. Han inkasserade recetten för hvarje afton och utbetalte, hvar vecka, åt aktörerna den större eller mindre andel som tilkom dem af behållningen. Emedlertid hände det honom stundom, då han aldrig antecknade Inkomst och Utgift, och minnet ofta slog honom felt, at missrakna sig; missräkningar för hvilka direktörn utan skonsmål gjorde sig betald af den stackars karlens knappa arfode.

Ravenscroft emottog mig med sin vanliga godhet, berömde mig för det sätt hvarpå jag qvälln förut hade spelat Paulines sons roll i *The step-mother*, klappade mig på kindbenet och lät mig dela sin frukost. Ty, jag måste bekänna, at min aptit då var så häftig, och min mors kök så magert, at jag nästan beständigt var hungrig. En gång kom mig bristande föda at svimma på scenen, och från den stunden befallte direktörn, at, i de pjeser hvari upsättningen fordrade et dukadt bord, man skulle servera en verklig kyckling i stället för det pappersbeläte som vanligtvis gällde derför. När denna lycka hände mig, åt jag med sådan begärlighet at åskådarne roade sig åt min aptit och tilläto mig at förlänga måltidsscenen. Sådan var min uselhet! Jag glömmer alldrig at Kean

en afton, med det fantastiska lynne som charakteriserade honom, fick det infallet at med ett tjockt lager af peppar beströ den stek hvarpå jag räknade til qvällsvard. När jag hade smakat en bit af denna försåtliga rätt, kunde jag icke afhålla mig ifrån at gråta af förtrytelse. Publiken trodde at jag anfölls af ett hastigt illamående; men Kean steg högtidligt fram til rampen för at meddela publiken anledningen til mitt lidande. Jag fattade tag i honom, qvarhöll honom; och denna episod roade icke litet åhörarne, som slutade med at förstå den löjliga scen som tildrog sig under deras ögon. Man applåderade. Man lät servera en annan kyckling som man ropade at jag skulle taga med i kulissen. Spektaklet fortfor, och jag gjorde den aftonen en god måltid med min familj.

Ravenscroft delade då sin frukost med mig, och då han hade fullgjort sin gästfrihets fordringar med den välvilja som utmärkte honom, gick han fram til sin byrå, öpnade den, tog derutur ett guldmynt, smög det i handen på mig, och satte sig åter i den länstol af läder hvari han tilbragte sina dagar at läsa Shakspeare. Då jag omfattade guldstycket, trodde jag mig finna det tyngre än de jag hittils hade fått; men en outgrundlig kraft sammandrog mina finger, och jag kunde först i trappan se efter hvad de inneslöto.

Den gamle Ravenscroft hade gifvit mig en guinė i stället för en half!

Mitt hjerta började slå med våldsamhet, sinnesrörelsens rodnad färgade mina kinder, och jag behöfde stöda mig mot väggen för at icke falla, ty ljungeldar tycktes fara förbi mina ögon och blåndade mig med deras sken. På ena sidan ropade til mig en röst:

— Din gamle vän har irrat sig; ge honom igen sin halfva guiné.

På den andra, visade mig ett magiskt finger den förfärliga skråman på min trasiga strumpa. Dess helvetiska mumlande förnyade i mina öron den föregående aftonens stickord öfver min eländiga fotbeklädnad.

Liksom för at öka frestelsens vådor, kom i detta ögonblick en handlande jude at för mina ögon framställa ett par ullstrumpor, fina och glänsande som silke. Jag svettades, mina händer rörde sig krampagtigt, guinén brände mig.

Den fördömda juden uprepade immerfort:

— Handla strumpor, min vackra miss, handla!

— Sedan kastade han ögonen på mina fötter, och tillade med ett hånande näsljud:

— Handla strumpor.

— Jag vände bort hufvudet och bad at Gud icke måtte öfverge mig. Otvifvelaktigt försmådde han icke denna ödmjuka bön, ty jag kände mig äga styrka at stiga upför trapporna som ledde til femte våningen der min välgörare Ravenscroft bodde. Jag klappade så häftigt på dörren at han öppnade helt förskräckt.

— Hvad fattas dig? Hvad är det för en olycka som kunnat hända dig sedan du gick ifrån mig? utropade han i det han satte mig i sin stora länstol. Du är blek och alldeles vanställd.

— Herre, sade jag, ni har gifvit mig en guiné i stället för en half; ni har irrat er.

Han log med det välvilliga löje som stämplade hans, på en gång, milda och buttra utseende; sedan sade han:

— Jag irrar mig aldrig. Du har i går spelat så bra, at jag erhållit direktörns samtycke at fördubbla din aflöning: du får hädanefter fyra guinéer i månaden.

Om himmelen hade öppnat sig med all sin härlighet, hade jag icke kunnat bli gladare och mer utom mig! Jag anfölls af ett konvulsiviskt skratt blandadt med gråt och snyftningar; jag sprang min gamla vän om halsen, och när jag litet hade sansat mig, köpte jag, innan jag gick hem, två par ståtliga ullstrumpor.

Ni inser nu, min herre, huru rörd jag bordt finna mig af at se er ge en fattig flicka samma sak, för hvilken behofvet fordom hade utsatt mig för så många frestelser. Ack! om jag hade dukat under, brännmärkt inför mitt eget samvete, hvem vet hvar jag hade stannat på lastens väg? Mitt namn säger er det öfriga af min historia. Snart lemnade jag Bath för London, jag vann stor framgång, och denna framgång förskaffade mig förmögenhet, ära och Konungens af England vänskap: Drottningen til och med hedrar mig med sin välvilja .... Sedan vårt möte, min herre, har jag gjort mig noga underrättad om er; jag vet at ni är en ung beläst, arbetsam chirurg kallad til en hög bestämmelse inom vetenskapen. Oaktadt er fattigdom, ämnar jag denna afton rekommendera er hos Hans Majestät, och göra er til biträdande läkare åt den gam-

la doktor Crompth, Dess medikus och min vän. Jag vill att gårdagens ullstrumpor skola bringa er lycka, såsom fordom mina.

Audiens-timmen är snart inne; följ mig til Westminster: jag hoppas at redan i dag erhålla tillåtelsen få presentera er för doktor Crompth och för Konungen.

Mistriss Siddons begaf sig til palatset och blef genast införd til Konungen, då sysselsatt at spela ett parti Schack med Drottningen. Han emottog sin gamla vän, den rygtbara skådespelerskan, på det artigaste.

Efter ett afgörande drag af hans medspelerska, som gjorde at han förlorade partiet, uplyftade han hufvudet hastigt.

— Mistriss Siddons, sade han, vill ni då inte mer spela tragedien?

— Ers Majestät, svarade aktrisen, förvånad öfver denna besynnerliga fråga; det är ej vid sjuttio års ålder som man bör tänka på at åter upträda på scenen.

— Ni skall ändå derpå upträda: jag vill det, fortfor han. Ni skall spela Desdemona.

— Desdemona! utropade mistriss Siddons med bestörtning.

— Desdemona, ja; Desdemona i hvit klädning! Desdemona med utslaget hår! Desdemona som sjunger romancer. Jag skall spela Othello.

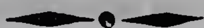
Drottningen och mistriss Siddons vexlade en blick af förskräckelse, då de sågo Konungen hastigt resa sig up, taga bordtäcket, svepa det omkring sig som en mantel, med stora steg gå fram och tilbaka och begynna recitera verser af Shakspeare. Snart blef deras förskräckelse ännu förfärligare, ty Georges själsspänning tiltog ännu mer; han slog omkull möblerna, sönderbröt dem; han fattade Drottningen i håret, och förutan mistriss Siddons, som ropade på hjelp, hade det varit förbi med den olyckliga furstinnan. Man skyndade til, man fick tag i Konungen, och medan man skickade efter läkare, hade mistriss Siddons den själsnärvaro at påminna sig Cooper, som väntade henne i vagnen. Hon befallte at han skulle inlåtas. Den unge chirurgen egnade Konungen en vård så djupsinnig och så märkvärdig för sin klokhet och sin grundlighet, at doktor Crompth, som snart anlände, gillade den til alla delar.

Natten var långt liden, när den namnkunniga skådespelerskan med sin skyddling lemnade palatset.

— Lemnar denna förfärliga sjukdom något hopp om helsans återvinnande? frågade hon sakta den unga chirurgen.

— Intet, svarade Cooper på samma sätt. När galenskapen en gång lagt sin förskräckliga hand på et offer, öfverger hon den aldrig fullkomligt. Den olyckliga sjukdom som träffat Konungen, skall kanhända få afbrott som likna en fullständig förbättring; men den skall snart åter visa sig mer utvecklad och mer frugtansvärd.

Denna förutsägelse var alltför sann. Konungens sjukdom grundade för öfrigt Coopers lycka, som blef Englands Dupuytren och som efterlemnat ett namn rättvist namnkunnigt inom chirurgien.

Det inre bedömdt af det yttre.

Om klädseln i allmänhet.

Det är sällsynt at en genom sitt snille eller sin förtjenst utmärkt man kläder sig med omsorg; det är til och med ganska vanligt at han i den punkten drifver vårdslösheten utom tillbörliga gränser.

Läkaren, chirurgen, advokaten, den utmärkte artisten nyttja mörka färger; den högre juristen tror sig vara tvungen at iakttaga et ytterligt allvar och nyttjar endast svart.

Krämarn har väl också en svart klädning, men han gömmer den för dop, bröllop och begrafningar.

En man som förstår at lefva klär sig aldrig om söndagen.

Gestikulationen.

Oratorn som beledsagar sitt tal med täta, omvexlande och naturliga gester, är vanligen et lifligt och lysande snille; den som utför sina tal utan at göra den minsta rörelse, är allmänligare af et trögt och tungt lynne.

En förståndig man gestikulerar föga, en qvick gestikulerar mera, den inskränkte gestikulerar alldeles icke.

Den på en gång sladdrande, hufvudlöse, skrufvade, inbilske och fåfänge gestikulerar mycket. Icke nöjd med anletsdragens rörelser, — ty han blinkar med ögonen eller spänner up dem, öppnar munnen så mycket som möjligt, tilsluter den åter med en häftig sammandragning och antager, allt efter berättelsens innehåll, en sorglig, glad eller gråtande upsyn, — han underhjelper dessu-

tom sitt tål med hufvudets, kroppens, benens och armarnas rörelser; han hvilar än på den ena höften, än på den andra, gör sig svankryggig, rätar ut kroppen eller fäller ihop den, med et ord: lemnar sig åt en hop vrängningar som han anser för mimisk konst, och som, at säga sanningen, icke äro annat än grimaser och ledvridningar.

Til vederstyggliga gester i första rummet, hör at upknäppa, igenknäppa och åter upknäppa samspråkarens vest, — at fatta åhörarn i rocken och tidtals skaka honom, — at vid hvart tredje steg hejda hans gång, åter fortsätta sin egen, hejda honom på nytt och fortfara på det sättet tils han dignar af trötthet och otålighet, — slutligen at til hvarje fras och alltid på samma ställe, slå takten med et slag på patientens arm. — Allt saker hvaråt man skrattar i början, men som sluta med at sätta gestikulationen i misskredit.

Logogrif.

Mitt hela nära intil skären
Just aldrig rigtigt märkligt var,
Fastän inom dess landamären
En furste bott i fordna dar.
Det har rätt många ting at visa;
Men framför alla lär man prisa
En egen art af vackra djur,
Af liten men af qvick natür;
Det skryter ock af goda nötter,
Och går för öfrigt på sex fötter
Som skänker om Ni söker der:
Hvad sjöman ej värdera plär;
En jord kring hvilken böljor flyta;
En pröfning som gör mången godt;
Hvad som en gång är allas lott;
Hvad jag mot staden ej vill byta
Om sommartiden allraminst;
En fågel simmande vid stranden;
En dryck som kraft och värme ger;
Hvad väfverskan ger fart med handen;
Et ormlikt djur man ofta ser;
Hvad Guldsmed' gör då han skall laga;

Hvad man vid knyppling måste ha;
Et träd som står vid vatten bra;
Hvad köpman' dagligen får taga;
En Jacobs son i fordna dar;
Hvad krigarn stundom företar
At ryslig hämnd och fasa sprida;
En pligt på husbondfolkets sida.

Ch...

Logogrif.

Alt har två sidor, som man säger,
Mitt hela til och med har tre;
Hvaren til sin betydelse
Ej med den andra likhet äger.
Om vi uppå det *första* se:
Hvar menska fick den af naturen
Och verlden blef, hvad fabeln lär,
Med den af gubben Atlas buren.
Mitt helas *andra* sida är
Oefterhärmeligt besjungen,
Och det är sjelfva Sångarkungen.
Mitt helas *tredje* sida plär
En smed i våra åkdon sätta,
Och jag har också låtit mig berätta,
At mekaniken äfven skall
Begagna det i många fall
Som ganska nyttigt och nödvändigt.
Låt se ni gissar nu behändigt!
Jag bör väl säga först ändå
Hvad af mitt hela man kan få,
Om man förstår sig rigtigt på
At med dess fyra fötter spela
Och deras innehåll fördela. —
Det första som ni deraf får
Har visst i edra barndoms-år
Gjort er rätt många ledsna stunder;
Hvad fiskarn genom våld och funder
Som läckerhet åt bordet ger;

Hvad man i sädens kärfvar ser;
Hvad man har ofta skäl at göra
Vid all den dårskap som vi höra;
Hvad man får se vid bäckens strand
Som buske och som träd ibland,
Och sist mitt hela, som jag tänker,
Två toner i musiken skänker.

Ordet til första Logogrifen i föregående N:o är *Moder*, som kan tagas i dubbel mening och innehåller orden: *ed*, *red*, *Ode*, *O!* *o* (i räkning): *ro*, *de*, *mod*, *dom*, *mer*, *Rom*, *der*, *mor*.

Ordet til andra Logogrifen är *Farväl*: hvaraf man får: *far*, *af*, *ärfva*, *al*, *fal*, *laf*, *väl*, *lä*, *varf*, *arf*, *Lar*, *väf*, *lär*, *lära*, *räf*, *ärla*.

Pl. 8.

Mode-Costymer för Damer och Herrar.

Fig. 1. Svart sammetshatt garnerad med svarta spetsar och blommor inom och på skärmen; mörkblå — gridelin sidenkappa garnerad med sammet i samma nuance; grön klädning, (stundom af kasimir); hvit muff och hvita handskar; svarta skor.

Fig. 2. Herrns Costym. Nytt slag af Paletot garnerad med snörmakare-arbete; brunrandiga pantalonger till stöflar.

Fig. 3. Hatt (*Capote*) af svart siden och sammet ornerad med blommor; kappa af ljust gul-grått kasimir; den är frammanföre och nederst rundtomkring garnerad med tvenne remsor, likasom det synes på kragen; grön siden-klädning; hvita handskar och svarta skor.

Fig. 4. Hvit sammetshatt garnerad med en hvit plym, hvita band och blommor; brun siden-kappa ornerad med snörmakare-arbete och ljusblått foder; mörkblå klädning med tvenne breda falbolan; hvita handskar och bruna kängor.

Fig. 5. Hvit hatt af siden eller sammet garnerad med hvita tyllremsor, hvit hängande plym och hvita band; kappa (så kallad *Bournouss*) af gul-grått kasimir, fordrad med mörkrödt siden och mörk-rödt snörmakare-arbete; grön klädning af Gros de Naples; hvita handskar, svarta skor.

Stockholm, 1842.
Tryckt hos *Carl Deleen*, R. W..O.

3.

4.

5.

1.

2.

Teresa och Maria Milanollo.

N:o III.

MAGASIN

för

Konst, Nyheter och Moder.

Mars Månad 1842.

Pl. 9.

Teresa och Maria Milanollo.

Om emellan 1832 och 1834, en resande någon tid hade uppehållit sig i Savigliano, en liten vacker piemontesisk stad, och kommit i beröring med en anspråkslös borgare-familj, hvars enda rikedom bestod i dess beundransvärdt rena seder, skulle ett verkligen intressant skådespel framställt sig för hans syn. En man af knappt 25 års ålder, till utseende sysselsatt med ett handarbete, men hvars panna beherrskades af en nästan profetisk tanke, blickade vänligt på en liten vacker flicka, hvars fingrar öfvade sig vid hans fötter på en eländig fiol, ur hvilken hon redan lockade toner af en märkvärdig renhet. Liksom Battista Somis och hans bror Lorenzo, liksom Gaëtano Paganini, Bartolomeo, Bruni de Coni, var denna unga flicka Piemontesiska; född på den med förkärlek begåfvade jordmånen, den 28 Augusti 1829, skulle hon snart blifva en af de skönaste blommorna i denna yppiga artistiska blomsterkrans. Det är bekant med hvilken pomp gudstjensten firas i Italien. Teresa kunde knappt gå då hon för första gången var dervid närvarande. Der sysselsatte en enda sak barnet uteslutande: ljudet från en aflägsen fiol tycktes, under de heliga hvalfven, hvila på dess hufvd, Teresa emottog det med en lycksalighet som, ifrån den dagen, afgjorde hennes kallelse, och som kanske skulle tyda den heliga och religiösa färgtonen i denna unga flickas talang. Kan man icke vara frestad tro att denna dag var för henne en uppenbarelsedag, et slags himmelsk förlofning, då något ängla-väsen för alltid förenade sig med hennes hjerta?

Återkommen till fädernehuset, måste man i det förtjusta barnets händer lemna en fiol som Hr Milanollo då och då begagnade för att hvila sig från sitt arbete; men lyckligare än Nicolo Paganini, blef Teresa genast förstådd af sin far, som, först helsade hennes stjerna, som, först satte tro dertill . . . Sjelf begåfvad med en djupt musikalisk organisation, hade han numera blott en tanke, en ärelystnad: den at biträda himlen. Teresa, som knappt räknade 4 år, skulle således ha en lärare. Denne lärare försökte, med familjens samtycke, at gifva hennes musikaliska anlag en annan rigtning; och under det han lät henne fjorton eller femton månader sjunga solfeggier, hoppades han at hon skulle föredraga en sångerskas lysande bana framför den nog töckniga framtid som fioln erbjöd henne. Men Teresa viste motstå alla förförelser; och man blef slutligen tvungen at lemna henne denna fiol som hon sedan lång tid begärde. Snart blef Saviglianos musikus icke mägtig eleven. Milanollo kom med sin dotter till Turin, der de begge första fiolinisterne vid Konungens af Sardinien kapell, bländade af denna lilla sex-åriga flickas tidiga talang, tvistade om äran at gifva henne några lectioner. Teresa stannade flere månader i denna stad, och lemnade den för att bege sig till Marseille, dit hon ankom 1835, mot slutet af Augusti månad, just som hon var färdig at inträda i sitt sjunde år. Det var der som den unga virtuosen skördade sina första lagrar. Passerande genom Paris vid den tiden, blef Teresa presenterad för Lafont, som blef rörd vid åsynen af denna underbara organisation, hvars hela rikedom han insåg, och han ville deraf göra sin favorit-elev. Teresa delade snart. vid concerterna alla lärarens triumfer, och hon skiljde sig endast från honom för at bege sig till London. Der dröjde hon femton månader och väckte en enthusiasm utan exempel. Teresas talang var redan sådan, at Mori, den namnkunnige fiolinisten, ansåg som en heder at med henne spela andra stämman i Kreutzers stora symfoni

Återkommen til Frankrike, utgör hon et mål för hvarje stads längtan och kallelse; Boulogne, Dünkerque, Abbeville och Arras omfatta henne med kärlek. Lille låter slå en medalj till hennes ära, och i Rouen blir Teresas namn dagens vigtigaste ämne. Caen, Rennes, Saint-Malo, Tours, Angers och Nantes tyckas för henne vilja uttömma allt hvad beundran alstrar mest exalteradt. Kran-

sar, buketter regna för hennes fötter, och hennes afresa är nästan en sorg. Omsider återkommer Teresa till Paris, der hon anspråkslöst håller sig dold och helt och hållet öfverlemnad åt sitt instrument, under Hr Habenecks ledning, som äfven beundrar och förstår det förvånande barnet, och förespår det ännu skönare och varagtigare segrar.

Bordeaux kallade och väntade emedlertid den unga fiolinisten; hon begaf sig dit i October månad, sedan hon, på sin väg, i de förnämsta städer, genom hvilka hon färdades, hade skördat dessa hänryckningsbevis som tyckas hafva blifvit hennes obestridliga tribut. Är det af nöden at nämna det undransvärda intryck som Teresa gjorde i vårt sydliga Franrike, der hon stannar 2:ne månader och ger tolf concerter, utan at detta behof at höra henne, hvilket liksom en feber bemägtigar sig alla dem som en enda gång hört henne, derföre tycks slocknat eller ens svalnat? När hon icke mera finnes der, ropar publiken henne ännu. I Orleans är berusningen sådan, at hennes afresa, efter tie på hvarandra följande concerter, liknar en flykt. Slutligen smyger hon sig bort och inträffar hos oss, men på hvad tid? vid slutet af en vinter helt och hållet utträkad och öfvermätt af concerter. Hon anländer till oss när ännu Theodor Haumans sista orgelton ljuder. Hvad skall då Teresa företaga i detta, af sin domarebefattning, så uttröttade Paris? i detta Paris liknöjdt så väl för segervinnarens fröjder som för den besegrades tårar? Hvad Teresa skall företaga? . . . Hon kommer för at erhålla den skönaste palmen, ty hon framträder den sista på banan, trots de fördomar som fästa sig vid henne i egenskap af barn och liten flicka, i synnerhet *liten fiolspelande flicka*. Historien om Teresas framgångar liknar en saga: denna Conservatoriets publik, som nästan åsynen af ett barn stötte, så mycket dess aristokrati än är upburen, så sträng dess musikaliska etikett än är, har småningom elektriserats, den har glömt både barnet och den lilla flickan, den har endast tänkt på artisten. Intet skulle kunna återge den väldiga enthusiasm hvarmed både orkestern och auditoriet krönte denna ovanliga talang. När Teresa utom sig lycklig af det dop hon hade undergått, återkom i Herr Habenecks loge, helsade henne på nytt tusen bravorop. Vi hafva knappt sex veckor ägt denna unga artist, och redan har välgörenheten förstått at deraf bereda sig ett stöd, dess namn har förenat

sig med mamsell Rachels för at komma til de öfversvämmandes hjelp, vid den lysande representation som til deras förmån blifvit anordnad på Théâtre-Français. Den unga och namnkunniga tragiska skådespelerskan, förvånad öfver denna härliga talang, har velat kyssa denna så lilla och mäktiga barnhand. Slutligen har Teresa för femte gången låtit höra sig på en anspråkslös förmiddags-concert hos Evard; hon och hennes syster Maria fyllde den helt och hållet. Detta så ömtåliga prof har för henne varit källan til den skönaste seger. Duprez, vår store Duprez, som hade blandat sig bland mängden för at höra henne, har egnat den tolfåriga artisten sin gärd af beundran.

Intet skulle kunna återge det intresse som är förenadt med Teresas privata lif; hennes obegränsade kärlek, hela hennes varelse, hennes lycksalighet utgöres af hennes fiol. Hennes arbete är blott et slags extastisk conversation hvaruti intet tvunget, intet bedröfligt vågar inblanda sig. Om måltidstimmen öfverraskar henne vid fioln, blir hennes plats tom, en timme, ibland tvenne timmar derefter är den det ännu. Man är dervid så van, at man til och med icke mer bryr sig derom. Knappt fattar Teresa instrumentet, och hennes anlete lifvas af et hänförande uttryck som andas lycksalighet. Ängeln från Savigliano återkommer, han skyndar til och öfverskyggar henne med sina vingar. Teresa ser mer ingenting; ni kommer och går, ni pratar, hon hör er icke, hon tilhör icke mer denna verlden. Några hafva frågat henne huru många timmar om dagen hon arbetade, och jag har sett det goda barnet temmeligen förläget vid denna klassiska fråga; ty, liksom man icke räknar tiden med dem man älskar, gör Teresa det icke heller med sitt instrument.

Skola vi sluta utan at tala om Maria Milanollo, Teresas syster och elev? Skall jag säga er at detta täcka barn, som för er i et så bredt maner föredragit Mayseders och Bériots arbeten, äfven har haft sin helt och hållet egna kallelse? När resan til Frankrike blef beslutad, och man endast ville medföra Cecilia, Teresas yngsta syster, tvekade hon, i det hon visade en verklig vedervilja för den konst hvari man lofvade inviga henne. En liten ljuslockig flicka framträdde då lifligt, ifrigt anhållande at få följa med Teresa, sägande at hon äfven ville blifva fiolinist som hennes syster. Marias farfar understödde hennes begäran, svarande för

hennes framgång; och sålunda kom Maria til Frankrike. Ifrån den stunden åtnjöt hon Teresas undervisning, och lät höra sig, för första gången inför allmänheten, i Rouen, för två år sedan; hon var då fem och et halft år gammal. Maria visar sig, det måste medges, ganska mån om at dela Teresas triumfer; och hennes öra följer upmärksamt läsningen af de dagbladsartiklar hvari hennes syster förekommer, alltid i det hopp at äfven deri skola finnas några ord om henne. För öfrigt gifs icke et qvickare och mera sannt originelt barn, intet äger et öppnare och känslofullare hjerta. Marie är begåfvad med et så fint öra, at hon, då hon hört en stackars prima-donna i landsorterna förfärligt krångla bort de vackra melodierna ur *Den svarta Dominon*, blifvit så orolig som hade hon i en hast blifvit anfallen af de olidligaste plågor. Marias talang tycks endast af Teresas hafva erhållit dess utsökta renhet i tonen; färgen i hennes spel är regelbunden, grann och accentuerad. Om Teresa arbetar med hängifvenhet, arbetar Maria med raseri: hon anfaller svårigheten, brottas med den, och nedlägger den utan at hvila och utan stillestånd. Men hon behöfver ensligheten, och när ni ser henne stänga sig in i det mörkaste rum, kan ni lita på at det för Maria gäller en stor seger som skall vinnas.

Teresa och hennes syster hafva besegrat en stor fördom, de hafva bevist at fioln ingenting förtog af deras köns behag. Betragta förr denna tjusande grupp, dessa tvenne blonda och bruna hufvuden lutade mot hvarandra, denna så romantiskt ritade grupp, af vår vän Lépoulle, som et ögonblick glömt sin konsts ädla och allvarliga arbeten, för at på en morgonstund göra et utkast af de begge intagande flickorna, och hvars teckning blifvit med synnerlig känsla lithografierad af Alophe! Tycks det icke er, som mig, at något skulle fattas Teresa och Maria Milanollo, om man icke såge dem trycka deras älskade instrument emot sitt hjerta? Hvad Teresas talang beträffar, är dess upskattning icke mer at göra, den äger all de fulländade talangernas mognad och styrka. Förtrogen med alla skolor, återger hon deras mästerstycken med en punktlig noggrannhet, som endast kan jemnföras med den verkligt poetiska och religiösa färg, hvarmed hon förhöjer dem. Viotti, Kreutzer, Habeneck och Bériot, Theodor Haumann, äga icke mer för henne någon svårighet; dessa mästares compositioner framställa

under lika många skiljda och originela sidor, Teresa Milanollos hänryckande individualitet, som nu skördat nog blommor för at kunna hvila sig i deras skugga.

Juli 1841. *Laura Jourdain.*

Redactionen kan icke underlåta at återkalla i minnet tvenne unga svenska fruntimmer, äfven systrar, hvilka år 1817 uppträdde på en concert, gifven af Amatörer til förmån för de Döfstummes Institut, och genom deras stora talang och förträffliga execution af Dupuys Dubbel-Concert för fiolin, förtjuste publiken, som gjorde full rättvisa åt den ovanliga skicklighet och det behagliga föredrag, de der utmärkte deras spel, jemte det graciösa sätt hvarmed de förde sin stråke, som vederlade fördomen, at fiolinen icke är et passande instrument för fruntimmer.

Vinterqvällen på Landet.

Ack! hvad en vinterqväll ändå är rolig!
Aldrig jag funnit den ledsam och lång.
Se hur man samlas kring brasan, förtrolig,
Jollrar och höjer den muntrande sång.
Skenet oss lyser så trefligt från brasan,
Sprakandet låter så lifligt, så bra;
Flyktad är kölden och mörkret och fasan,
Varme och ljust som i Juni vi ha.

Thébordet dukas; kom der at oss sätta;
Sorlande Thékitteln imman oss ger;
Husfrun serverar, de andra berätta,
Lifvade, upprymda mera och mer.
Bjudande kopparne nu göra runden,
Kringlor och skorpor man bryter så gladt,
Infall på infall ge fart åt secunden,
Nya historier och salvor af skratt.

Men bort til soffan jag ser hur de gamla
Oroligt vänta och maka sig der,
Och kring et spelbord sig längtande samla,
Snart med en Vira man sysselsatt är.
Aftonen går ju så fort när man spelar,
Lif och intresse och nöje man har;
Sommar'n kan aldrig ändå, i det hela,
Ge dem et nöje som kärare var.

Uti salongen kring aflånga bordet
Ungdomen sluter en blomstrande krets.
En ibland flickorna näpet tar ordet
Frågar Lectör'n om han ej är tilreds?
Strax en cusin som kan väl declamera
Intar i länstol'n den plats han är van,
Och medan flickorna sticka, brodera,
Läser den nyaste Bulwers roman.

Hvad den lectyren ger skiftande nöje!
Än uti ögonen glänser en tår,
Än ikring purpurmun bildas et löje;
Upmärksamheten och tystnaden rår.
Sakta hvarandra et äple man räcker,
Russin på nålen til ljuslågan förs,
Än man de utvalda nötterna knäcker,
Men allt så tyst at ej läsningen störs.

Boken är slut. I et hörn utaf salen
Tonerna från et Piano man hör;
Anspråkslöst börjas den glädtiga balen,
Valsen segrande hvirflarne gör;
Men för supén den til slut måste vika,
Redan på bordet står rykande mat,
Unga och gamla med tallrikar fika,
Tömma de enkla men smakliga fat.

Alla kring spisen sig småningom samla,
Spök-scener då plär berättas af Tant.
Sömniga, gäspande, lyssna de gamla;
Sagan blir mera och mer intressant.
Kretsen blir trängre; förfärade blickar
Titta förstulet åt mörkaste vrån,

Tro sig der skåda et spöke som skickar
Hiskliga ögonkast jemt derifrån.

Klockan är tio. Presist uppå slaget
(Annars det vore et nattvak besatt),
Reser sig hela det samlade laget,
Önskar hvarandra en "rolig god natt!"
Flickorna rasa, och nypas och pipa,
Nattbugg man gifver och nattbugg man får.
Aldrig kan Du, kära stadsbo, begripa
Qvällen på landet hur trefligt den går.

Ch...

Pl. 10.

Den filosofiska Råttan.

Utur Djurens privata och publika lefnad.

Ibland berättelserna ur ofvannämnde arbete, förekommer äfven et Lustspel af Evaid Lemoine, under benämning af den filosofiska Råttan, hvaruti såsom spelande personer upträda:

Ronge-Maille *(gnager)* en grånad råtta.
Trotte-Menu *(fnasken)* Ronge-Mailles pupill.
Babolin, vigvattens-stänkare.
Toinon, hans dotter.
En röst.

Intrigen af pjesen är i korthet följande: Ronge-maille med mycken erfarenhet är en slipad och fintlig gubbe; han har föresatt sig at befordra et giftermål mellan Toinon och en Hr Paul, hvilka älska hvarandra. Flickans far, Babolin, kan icke förmås at gifva sitt samtycke dertil, i synnerhet i anseende til et Testamente på et hus han fått af Pauls slägting, hvilket han vill behålla och ej bortlemna i hemgift åt sin dotter. Paul deremot har äfven fått Testamente på samma hus. — Babolin vill processa om bättre rätt, och de älskande äro förtviflade. — Men gubben Ronge-Maille, som har för princip, at ändamålet helgar medlen, får genom et råtthål tag i Testamentet som tilhör Babolin, gnager

'e Irgängen.

sönder och förtär det, hvarefter Babolin; nu mer utan Testamente, ser sig nödsakad och finner rådligast at samtycka til giftermålet, sedan Pauls arfsrätt är obestridlig.

Uti dialogen emellan gubben Ronge-Maille och hans pupil Trotte-Menu är en stor allusion på vår tids ungdom, synnerligen dessa ungherrar som vilja vara egna i sitt slag, som ledde af et slags filosofiskt svärmeri, gå til ytterligheter, äro missnöjde med verlden, kalla allt för sofismer och paradoxer utom deras egna åsigter af lifvet, och anklaga ödet för allt som icke behagar dem. — Den unga herrn resonerar så här: det lönar sig icke at lefva; — hvad är döden? det är vår slutliga lott! Vi förföljas ju ouphörligen af kattor, råttgift, försåt och fällor. En råtta med hjertat på rätta stället, föraktar et lif som är et mål för jemna förföljelser och beständig pina; jag är ledsen vid detta lif fullt af faror och försakelser. Til bevis på rigtigheten af sina satser anför han flera exempel på sina likars öden: huru en hel aktningsvärd rått-familj, försänkt i fattigdom och elände, begärde hjelp och understöd hos et välmående, rikligen födt svin, som väckt ur sin digestions slummer genom rått-familjens jemmer, stack ut hufvudet ur sin glugg och frågade i en vresig ton: »*hvad är det för et väsen, och hvad vill det satans packet mig?*« — (Se öfra teckningen). »Var gifmild och barmhertig, nådig herre!« svarade råttorna med enhällig röst. — »Gå åt helvitet!« svarade svinet, »jag har icke mer än jag behöfver! —« Och rått-familjen fanns död andra dagen af förtviflan och svält utmed svinstigan, der hans nåd bodde och icke förmådde förtära allt det öfverflöd som dagligen stöd honom til båds. — — När gubben Ronge-Maille berättar för sin pupil, at Babolin är en så kallad kyrkråtta, som räcker vigvatten vid Notre-Dames kyrkport och säljer vaxljusstumparne som de rättrogne tända til Guds och helgonens ära; svarar den unga filosofen: »jag känner det, dessa vaxljus som tändas under Gudstjensten och som släckas innan den väl hunnit slutas. Menniskoslägtet liksom Djurslägtet är sammansatt af svek och lögner.» (Den nedra teckningen föreställer en sådan kyrkråtta). — När den unga herrn medlertid får se utgången af pjesen genom förmyndarens fintlighet, får han en bättre tanke om Ronge-Maille och verlden, samt finner at det väl lönar sig at lefva uti denna verld, och lifvet har så väl sina glada som ledsamma stunder; han fägnar sig at få vara med på bröllopet, der mången god bit skall vankas.

Sångmön i Norrland.

Med musik-bilaga.

Var tyst! var tyst! hvad hör jag väl?
Är det en näktergal som slår?
Dess toner lifva upp min själ,
Min puls mer häftigt slår.
Nej, Näktergalen trifs ej här
Bland is och snö, bland frusen skär.
Var tyst! var tyst! hvad hör jag väl,
Är det en Näktergal som slår?

Ack nej! nej! nej! I norrskens qväll
Är det en ungmö som du hör.
Hon sjunger här bland Norrlands fjäll
Som uti Schweiz man hör.
Dess silfverton från purpur-mund
Til hjertat går — så skön, så rund,
Ack nej! nej! nej! I norrskens qväll
Är det en ungmö som du hör.

Var tyst! var tyst! Jag henne ser
En Ljus-Alf! jag det svär.
Hvad rosenskimmer kinden ger,
Så snöhvit barmen är.
Som azurn är ju ögat blått
Och guldets färg har locken fått.
Var tyst! var tyst! Jag henne ser
En Ljus-Alf! — Jag det svär.

U. A—n.

Pl. 11.

Hår-arbeten.

År 1833 utkom en liten kort och nätt afhandling om *Konsten at göra Hår-arbeten.* I denna lilla bok är förfärdigandet af olika slags hår-flätor ganska omständligt och fattligt beskrifvet, och flera af våra läsarinnor torde hafva betjent sig deraf, helst en Planche ganska uplysande förtydligar huru arbetet skall handhafvas. Som likväl denna Planche icke utvisar huru de upgifna flätorna, såsom: fyrkantig-fläta, platt eller så kallad Engelsk fläta, rund-fläta &c. &c. &c. slutligen komma at se ut när de äro färdiga, har Red. trott göra sina läsarinnor et nöje, at meddela en prof-karta på åtskilliga olika slag af hår-arbeten och flätor; hvilka de lätt kunna

…ende Årgången.

åstadkomma sedan de genom boken fått någon vana at handtera hår. — I förbigående torde vi få nämna, at en del af våra Dalkullor nu i sednare år gjort nästan alla på tekningen utsatta arbeten, ganska vackra och nitida, oberäknadt det goda priset hvartil de utbjuda dem til salu och jemväl emottaga beställningar deraf efter hvars och ens tycke och smak.

Susanna med de svarta ögonen.

Miss Susanna Vanbruggen til Sir William Alderney.

September 17 . .

»Min vän!

»I ditt sista bref begär du min hand; du afmålar deri på et vältaligt sätt lyckan af et väl betänkt ägtenskap. Visserligen tänker jag som du at det är obeskrifligt ljuft at se sig förenad med den man älskar, och at det icke ges någon sällhet öfver den; men, på det at lyckan må vara verklig, fordras det at hustrun är yngre än hennes man, och at hon framför allt har ingenting at förebrå sig. När en karl gifter sig med en felagtig qvinna, kommer det en dag då de flydda tidernas aska som regn nedfaller på hans hjerta och afkyler den låga som lifvar det.

»Min vän, jag är icke mer synnerligen ung; jag har älskat, det har hela verlden vetat. Då en qvinna varit svag, uprepas det af tusen röster; man klandrar henne strängt at hafva förirrat sig på lifvets stråt, men man vill icke lemna henne tid at återfinna rätta vägen, och, på det at hon icke måtte kunna rädda sig, utropar man: »Hon är förlorad!« En karl har förfört mig, menniskorna ha vanhedrat mig. Det var då som, för at undfly tadlet, jag sökte bullret, som för at förjaga oron, jag åkallade förströelsen. De behagsjukaste äro ofta de olyckligaste. Man talar vid alla för at icke tänka på en enda; man skrattar ouphörligt för at aldrig gråta! Emedlertid hade lifvet ännu sparat mig fröjder, ty jag har träffat dig, jag har älskat dig; men jag vill äga din kärlek och icke ditt namn, emedan jag ännu kan vara din aktningsvärda vän och jag aldrig kan vara din aktningsvärda hustru. Susanna Van-

bruggen har varit brottslig, straffa henne icke derför, men låt henne straffa sig sjelf.

»Lef väl, min bästa William, i dag, i morgon, evigt!

Susanna.«

Då miss Vanbruggen hade afsändt detta til Sir William Alderney, blef hon lugnare och med mindre otålighet afvaktade baronettens besök.

Sir Alderney ankom til miss Vanbruggen med bedröfvad upsyn. Det var lätt at gissa til det intryck läsningen af brefvet hade gjort på hans själ. Han bönföll hos Susanna, hon var obeveklig.

— Då jag handlar sålunda, sade hon til honom, har jag trott mig följa förnuftets röst. Ack! William, det har kostat mig mycket! men vi skola vara lyckligare frie än gifta, ty då skulle du äga rätt at förebrå mig mitt felsteg, då jag nu icke är dig räkning skyldig för mina gerningar. Och skall jag, dessutom, för dig bekänna min svaghet? omtyckt skådespelerska vid Covent-Garden, är jag van vid theaterns rörliga lif; jag tycker om at bekläda min panna med diademet, jag tycker om at framträda strålande inför allmänheten som afhör och applåderar mig. William, all denna lånade glans som bländar mig, alla dessa bravorop som berusa mig, skulle icke öfverensstämma med ägtenskapets ädla enfald och egoism. Utan min vilja, skulle jag göra dig svartsjuk; utan din vilja, skulle du göra mig olycklig. Om du ryckte mig från min ära, skulle jag likna en staty beröfvad sina attributer, och jag skulle störta från min fotställning. När man varit felagtig, bör man, för at vinna tilgift, höja sig öfver hopen, och när man icke vill at menniskorna skola minnas, måste man ge dem medel at glömma.

Sir Alderney blef då tvungen at ge efter. Han öfvergaf sitt förslag til giftermål med miss Vanbruggen, men uphörde icke, för det, at hvarje dag besöka henne, at hvarje afton höra och beundra henne på Covent-Garden. Han högmodades öfver Susannas framgång; de til den rygtbara aktrisen ställda bravoropen fyllde hans hjerta med förtjusning. Han älskade at betragta henne i dess präggtiga kläder, han älskade at upfatta blixten från hennes undransvärda svarta ögon; han led, han gret med henne, och sade sig med hänryckning at han ägde en qvinnas kärlek som alla karlar afundades honom.

För öfrigt tilbragte Susanna, undantagande dessa berusnings-

timmar, sina dagar helt stilla med William och en af sina vänner, miss Julia Stanlow, sångerska vid engelska operan. Julias hänförande glädtighet lifvade Susannas och Williams poetiska promenader. Den ena log, den andra skrattade åt den unga flickans roande anmärkningar, och lik en fjäril som lätt vidrör hvarje blomma, uppfattade Julia alla ämnen med så mycken lifligliet, at hennes närvaro snart blef nödvändig för William. När hon var frånvarande, var han fundersam och tankspridd. Miss Vanbruggen märkte denna förändring, hon beklagade sig deröfver för sir Alderney, hon gret, han kom mindre ofta; hon blef ond, han uteblef alldeles.

Då miss Vanbruggen hade tröttnat at vänta, gjorde hon våld på sin sorg, och upträdde i verlden för at der råka William. Hon sade sig: at om hon träffade honom, skulle han säkerligen återvända til henne, men hon träffade honom icke. Ifrån det ögonblick tvenne personer blifvit oense, tycks en mur upstå mellan dem: man bebor samma stad, man besöker samma ställe, och man råkas ingenstädes.

Slutligen förde en dunkel aning Susanna en dag til Julia. Hon frågar efter sångerskan. Kammarjungfrun svarar henne med brydd upsyn at hennes matmor icke tar emot; hon fortfar i sin begäran, man lät henne vänta; hon går in derpå och väntar. Men ljudet af tvenne röster når hennes öra, en iskyla genomlöper hennes ådror, hennes hjerta slår våldsamt, och nästan ofrivilligt lyssnar hon. Sir Alderney talade til den unga flickan med känslofullhet; han yttrade til henne det slags kärliga ord som fordom hade berusat Susanna. Huru motstå dessa grufliga marter? huru motstå så mycken flygtighet? Skälfvande, utom sig, störtar miss Vanbruggen til det angränsande rummets dörr och klappar med förtviflan. Dörren öppnas, Susanna står inför Julia, William har försvunnit.

Den olyckligas första tanke var at lyfta på alla förhängen, at öppna alla utgångar, ty hon trodde at finna sir Alderney och vill öfverhopa honom med sin förtrytelse, men han hade tvifvelsutan begifvit sig bort genom någon lönndörr. Vändande sig då til Julia, utgöt hon sitt förakt öfver sångerskan.

— Var det då så som ni älskade mig! utropade hon, medan jag ansåg er som ett af de käraste föremålen för min tilgifvenhet, ni arbetade på at beröfva mig sällheten, i det ni beröfvade mig Williams kärlek. Ack! min Gud! när man är ung, när man är

vacker, ligga tusen tilbedjare för ens fötter, och man kan skänka sitt hjerta utan at krossa en våns.

— Miss, svarade Julia, sedan längre tid älskades ni af sir Alderney, han har velat gifta sig med er, och ni har förskjutit honom. Ni borde likväl icke tro at hans kärlek skulle bli evig. Kärlek grundad på skönhet är se bräcklig! Det kommer en tid då karlarne rymma för en lyckligare tilgifvenhet. För at man vägrat deras hand, är det icke derför billigt at de skola afstå från ägtenskapet, och om de träffa en qvinna, ännu ung, som behagar dem ....

— Hvad vill ni säga? utropade miss Vanbruggen med qväfd röst.

— Ni ser i mig, svarade Julia, sir Alderneys hustru.

Et genomträngande skri for öfver Susannas läppar; hon svigtade, tilslöt ögonen och nedföll sanslös på mattan. —

Forts. i nästa N:o.

Det inre bedömdt af det yttre.

Ställningarne och Ansigtsspelet.

Stollen kastar hufvudet bakåt såsom den inbillske, eller böjer det framåt som den närsynta. — Med den bästa syn i verlden bekikar han allt, eller blinkar då han talar, tycks icke höra, eller affecterar att icke svara.

Den opålitlige, den illsluge stammar, väger och vänder sina ord *in petto* förrän han kommer fram med dem, och ser er aldrig i ansigtet.

Den hedersmannen, den förträfflige vännen som alltid håller sig till er kassa, kommer emot er leende, med öppna armar och magen i vädret.

Tvärviggen, knarrn afhör er med sänkt hufvud, besvarar ert tal utan at se upp, utan at vända sig til er, och upfyller er begäran med så missnöjdt utseende, at det tycks innebära ett afslag.

Den som tror sig vara någonting, antager den Napoleonska ställningen, d. v. s. hvilar den ena handen i vesten och den andra mot höften. Den högdragne sätter sin halsduk i ordning ge-

nom små ryckningar på hufvudet eller också leker han med kindbensskägget, svänger lifvet och fattar om det med begge händerna. Den inskränkte kammar sina mustacher. — En dandy sätter tummarne i vestens utskärningar. — Den vettlöse stoppar händerna i byxfickorna; — snoken håller dem i rockens sidofickor.

Rösten.

Vi hafva alla en naturlig och en sjelftagen röst. Den naturliga rösten användes i hushållsbestyr, vid vänskaps- och affärssamtal; den sjelftagna rösten, som nyttjas i förening med den s. k. helgdagsminen, användas vid offentliga tal, skyldighetsvisiter och kärleksförklaringar.

Fatta dens hand som tror sig vara fritagen från detta fel, för honom in i sällskap som är honom obekant, och i det ögonblick som han träder öfver salongströskeln, hör efter . . . . det är en helt annan stämma som; tilika med helgdagsminen, helsar vårdinnan.

Rösten är af en stor betydelse; men då karikaturisten skulle finna sig högst förlägen för at afmåla den, skola vi inskränka oss til några allmänna observationer.

En röst i saknad af allt behag, är nästan oundgängligt ett trivialt hufvuds, en alldaglig upfostrans och en färglös charakters följeslagare.

En gäll röst tilhör aldrig en person som lefver i den belefvade verlden.

Logogrif.

Mitt hela är rätt fult at vara
Och egoistiskt sig beter;
Det hjertats hårdhet mer och mer
Med löjlighet plär sammanpara.
Man säger ock ej utan fog
Den rike är det ofta nog,
Ja, til den grad som är otroligt
Och *Molière* teknade så roligt. —
Det endast fyra fötter har
Ur hvilka man med lätthet tar:
En sak som tjenar til förvar;
Hvad som af allt är mest nödvändigt

Näst fingrarna, för den som syr
Och qvinnan nyttjar så behändigt;
En fisk som läcker är men dyr;
Et kärl at vatten transportera;
Hvad den har gjort som plär cedera;
En spegel skön och mästerlig
Och visst den klaraste bland alla
Der sol och måne speglar sig;
En säkerhet at icke falla;
Hvad man en långsträckt höjd plär kalla;
Och sist en vanlig geste vid gräl
Hos den obildade likväl.

Ordet til första Logogrifen i föregående N:o är *Öland*, hvaraf fås *Land*, *Ö*, *nöd*, *dö*, *dal*, *and*, *öl*, *lad*, *ödla*, *löda*, *Lan*, *al*, *aln*, *Dan*, *öda*, *löna*. (Genom misskrifning har et väsendtligt fel influtit, neml. at Logogrifen går på sex fötter, hvilket bör varn *fem* fötter).

Ordet til andra Logogrifen är: *Axel* nemligen 1:o namnet Axel, 2:o Axel af Tegnér och 3:o Axel i hjul och mechaniska machiner. Ordet innehåller: *lexa*, *Lax*, *ax*, *le*, *a* och *e*.

Pl. 12.

Mode-Costymer för Damer.

Fig. 1. Bart hår med lockar och blommor; s. k. Grekisk klädning af tyll garnerad med törnros-buketter; hvita korthandskar och skor.

Fig. 2. Coiffyr af sammet med hängande ändar kallad *Echarpe*; röd crêpe-klädning garnerad med sidensars-band i något mörkare nuance än klädningen; hvita kort-handskar och skor. (Båda dessa Costymer äro användbara til dans).

Fig. 3. Hvit sammets-hatt garnerad med spetsar och törnroser; brun sammets-klädning garnerad med dubbel hermelinbräm framtil äfven som en något bredare bräm rundtomkring nederst; krage och muff af hermelin; hvita handskar, svarta skor.

Fig. 4. Bonnet af tyll garnerad med gröna band.

Fig. 5. Bonnet af tyll garnerad med blommor och mörka band.

Fig. 6. Bart hår prydt med en törnros-krans fästad med guldnålar i hvilka hänga små berlocker eller kulor; colerett af broderad tyll.

Stockholm, 1842.
Tryckt hos CARL DELEEN, R. W. O.

...de Argången.

Prinsessan Sophia af Nederländerna

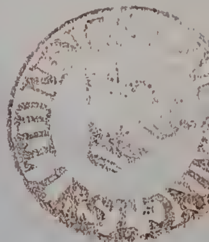
N:o IV.

MAGASIN

för

Konst, Nyheter och Moder.

April Månad 1842.

Pl. 13.

Prinsessan Sophia af Nederländerna.

Prinsessan *Wilhelmina Maria Sophia Lovisa* är yngsta dottern af nu regerande Konungen i Nederländerna Wilhelm II och hans Drottning Anna Paulowna (Dotter af Kejsare Paul i Ryssland.) — Hon föddes den 8 April 1824 och är nyligen förlofvad med Arf-Erkehertig Carl Alexander af Weimar-Eisenach (född den 24 Juni 1818.)

Allting kläder et vackert ansigte! — — Red. har velat gifva detta porträtt så väl i anseende till sjelfva personens fägring, som för Costymens egenhet, som är den gamla så kallade *Frieslándska* National-Costymen, hvilken i det gamla Holland, numera Konungariket Nederländerna, börjar bli omtyckt och, ehuru stundom något moderniserad, användes ofta af Aristokratiens anhängare.

Til Författaren af biografi öfver Esaias Tegnér, införd i Danska Tidningen Figaro.

Hvi flyger Getingen från Danas lunder
at stinga Sveas förste Sångardrott?
Är det väl tacken för de sköna stunder
hans snille skänkt åt hydda som åt slott.

Hur mägtig går hans sång på säkra vingar,
kring skilda länder, ifrån dal til dal,
än likt en åska ljungar den och klingar,
än lika ljuft som Söderns näktergal.

Än lik en Örn han styr mot himlarunden,
än som en Svan han dyker längtansfull
i diktens flod, och hemtar ifrån grunden
dess perleskatter och dess rena gull.

"När som Olympens språk," så rygtet talar,
"han klassiskt tydde," sjelf en skön klassik
i Carolinas ungdomsfyllda salar,
ej blott på lärdom, men på snille rik;

Då tjustes hvarje bröst och sångens toner
harmoniskt tolkade hans äras glans,
inunder Lunda-gårdens rika kronor,
och Hakons skald knöt blommor i hans krans.

Hvad gör det väl om munnen stundom risar
och flärden snillrikt skalkar omkring den;
då *hjertat ädelt*,*) stort sig alltid visar
mot fiende som mot bepröfvad vän.

Förunderligt, om hvad den store skrifvit,
är utan värde! hvarför har du då
på Dana-språket *mycket återgifvit*
af hvad du tadlar nu och tycks försmå?

Du vill din gadd mot Örnen oblygt rigta
då sjuk han i cypressen sitter nu —;
som frisk han låtit dig för dylikt plikta,
ty han har krossat större djur än du.

Var lugn, min Vän! Nog tiden den skall sopa
ifrån din grafsten et förgätet namn,
då än Tegnérs skall flyga kring Europa
och härligt skimra uti minnets famn.

U. A—n.

---

*) Se Resignationen af Tegnér.

**) Författaren af biografien har öfversatt på Danska flera stycken af hvad Tegnér skrifvit.

114° 10'
20
Thieng wu
Kolun
Matong
Lisi mun
Kust-spets
HONG KONG
Hong Kong Sund
LAMA
Kusi Schu
Scheung Schu
Fo tu mun
Tat nong mun
Sing Schi mun
Son Hu
Wagiah
Loschu
Paloh
TAM QUAM TU
eller stora. Lemma
Escho Ya scho
Wat Mun
10
114° 10'
20

Pl. 14.

Ön Hong-Kong.

Som tilldragelserna i China och kriget mellan Engelsmännen och Chineserna blifva allt mera interessanta och taga nyfikenhetsbegäret öfver utgången allt mer i anspråk, har Red. trott, at den icke borde med stillatigande förbigå denna verldshändelse, helst som i et Magasin bör finnas något af hvarje.

Ön Hong-Kong hörer til den grupp af öar, som kallas *Ladronerna* eller Tjuf-öarna. (Se Kartan.) Den uptäcktes först af Portugiserne och undersöktes synnerligen af Felix Mendoza. Ön utmärker sig genom sina många berg, hvilka på sina ställen hålla 1000 fots höjd och deröfver; men det onktadt är hon på intet vis pittoresk: kala klippor som höja sig öfver ofruktbara och endast vid foten beväxta med några gröna buskar, samt några mindre vattenfall, utgöra dess charakteristiska kännetecken. Et fält med ris är på densamma lika rart som Ananas hos oss; fyrfota djur finnas der alldeles icke och fåglar blott af ett enda slag; intet träd ger någon skugga och de få buskar man ser äro dverg-växter och vanskapliga. Endast utmed bäckens stränder blir vegetationen något yppigare, isynnerhet växer der mycket Myrten. Den pittoreska sidan af ön är den som tekningen utvisar.

Så litet denna ö kan anses vara värd, så mycket mer betydande är hon för handeln och sjöfarten äfvensom i militäriskt hänseende, emedan hon ligger nära Chinesiska fasta landet vid inloppet til Canton-floden, midtemot Macao, som vid pass 40 sjömil ligger skild derifrån. De flesta öar omkring Hong-Kong likasom hon sjelf erbjuda åt sjöfararne en säker ankar-plats, och flere af dem hafva länge tjenat såsom stapel-plats för Opii-smugleriet. Canton-floden antar här redan namnet *Tigern*, härledande sig ifrån Ön Wantang, som liknar en på buken liggande Tiger. — Possessionen af Hong-Kong, hvilken genom et stillestånds-fördrag afträddes til Engelsmännen, men af Regeringen icke blef ratificeradt, hade för Engelsmännen varit af vigt under då varande förhållanden; men sedan fiendtligheterne åter utbröto och Engelsmännen sedan dess intagit flera befästade ställen och allt jemt gå framåt, är hon icke mer af betydenhet.

Susanna med de svarta ögonen.

Slut från föreg. N:o.

Två månader derefter, satt en qvinna, uti en ringa byggnads samtalsrum, i Cowley, nära Bath. En lång svart klädning föll efter hennes afmagrade lemmar, hennes opudrade hår nedföll på begge sidorna kring hennes bleka kinder, och lågo raknade på hennes böjda hals; hennes slocknade ögon betragtade medvetslöst den af den annalkande vintern härjade nejden. Hastigt reste hon sig up, nalkades et bord hvarpå sachsiskt porslin befanns, och tagande den ena pjesen efter den andra från en rikt besatt bricka, ställde hon dem symmetriskt på en geridon, sedan ringde hon häftigt. En gammal betjent inträdde, och nedsatte åtskilliga saker på geridonen.

— Arnold, sade hans matmor under det hon slog i thé, den promenad som jag gjort med sir William, har mycket tröttat mig. Jag tar icke emot i dag. Ni skall underrätta theaterdirektörn at jag icke spelar i dag, men at jag skall spela i morgon.

— Edra befallningar, miss, skola punkligt efterkommas, svarade den gamle tjenaren i det han aftorkade en tår. Sedan aflägsnade han sig stillatigande.

Knappt blef denna qvinna ensam, förrn hon reste sig hastigt up och ännu en gång sprang till klocksträngen, som hon fattade med en febersjuk hand.

Samma betjent återkom. Vändande sig til honom, sade hon:

— Arnold, ni skall gå til sir William. Hans bortovaro oroar mig; han som kommer så ordentligt! Stackars Susanna! tillade hon lägre, hur man öfverger dig!

Och sålunda förgingo miss Vanbruggens dagar, ty, efter hennes besök hos Julia, hade hon blifvit vansinnig. Döende återförd hem, hade hon endast återfått lifvet för at förlora förståndet. Första tanken hos läkarn som skötte henne blef at undandraga henne en egoistisk och lättsinnig folkmassas känslolösa nyfikenhet. Man förde henne til Cowley uti et hus som hyrdes för henne, men den rena landtluften verkade icke: än trodde hon sig ha gjort en promenad med William, än oroade hon sig öfver sin älskares frånvaro. Hon motsade sig hvarje ögonblick, och trodde sig ganska förnuftig under sin galenskap. Slutligen förvärrade tiden hennes o-

da, i stället för at minska det, och samma dag som miss Vanbruggen beklagade sig öfver sir Aldernys försumlighet, beslöt läkarn at hon, då hennes tillstånd var förtvifladt, skulle återföras till London, der man skulle finna en kraftigare hjelp.

Följande dagen, körde en vogn skyndsamt genom Cowley, den förde miss Vanbruggen, hennes läkare och hennes kammarjungfru til London.

Susanna tycktes återvinna helsan ju närmare man nalkades hufvudstaden, hennes kinder färgades med en högröd rodnad, hennes ögon återvunno deras fordna klarhet. Hon log mildt åt doktorns ord, och betragtade med deltagande de leende landsträckor som upvecklades omkring henne. Med ett ord, det var icke mer den olyckliga galningen i Cowley, det var ännu den strålande, den förledande miss Vanbruggen.

Då Susanna inträdde i sitt hus i London, kände hon sig lycklig; hon genomvandrade alla rummen, vidrörde alla möblerna med et barns glädje; sedan frågade hon hastigt hvad spektakel man samma afton gaf på Covent-Garden. — *Hamlet*, svarade man. Då hon hörde namnet på et skådespel hvari publiken så ofta hade applåderat henne, vid tanken af Ophelias roll, som hon fordom utförde med en så sönderslitande vältalighet, nu var lemnad åt en annan aktris, mörknade hennes panna, och tårar flöto från hennes förvirrade ögon. Emedlertid hemtade hon sig snart och hennes bittra sorg förvandlade sig til en stilla melankoli. På et marmorbord befunno sig några förtorkade blommor, Susanna tog och ställde dem mekaniskt i et vattenglas. Sedan satte hon sig framför dessa blommor och afteckande dem i sitt album.

— Hvad gör ni? frågade läkaren.

— Jag studerar min egen bild, svarade hon leende.

Men, genast kastande pennorna långt ifrån sig, stödde hon armarna på bordet och lutade hufvudet mot händerna, hon var ensam, och mörkret började intränga; dagen som hastigt försvann, spridde et svagt och gråagtigt sken, den kyliga aftonvinden smög in genom et öppet fönster, och fyllde lent musslinsgardinerna; trädgården som omgaf huset skickade Susanna sina utsöktaste vällukter. Det var icke den timmen då man önskar lefva, men det var den då man skulle vilja dö.

Miss Vanbruggen sprang til et skåp och öppnade det: hon tog

derutur en lång, hvit linongsklädning som hon hastigt anlade, en vid slöja af svart krusflor som hon kastade öfver axlarne, en stor halmhatt hvarmed hon betäckte sig, och med skygga steg begaf hon sig ner i trädgården. Då stannade hon för at noga efterse om hon verkligen var helt allena, och sedan smygande sig bakom en avenbokshäck, försvann hon.

Medan Susanna, drifven af en olycklig fix idé, påskyndade sin gång, som en hemligt afviken fånge, uptogs *Hamlet* på Covent-Garden af en enthusiatisk publik med ständigt växande bifallsyttringar. Man afhörde med begärlighet detta sorgliga stycke hvari sanningen utgår från galningars mun och bedrägeriet från förnuftiga varelsers. Ophelia hade med undergifvenhet mottagit den dödsdom som Hamlet fällt öfver henne då han sagt henne: »Jag har aldrig älskat er.» Hon hade sett sin älskare, genom et dubbelt brott, beröfva henne sin far och sin fordna lycka, och redan framträdde den aktris som föreställde henne utom sig, med utslaget hår och pannan omgifven af blommor och perlor, då en annan Ophelia, äfven hvitklädd, äfven höljd med den faderlösas sorgflor, störtade in på theatern från kulissen. Med en häftig rörelse stötte hon undan aktrisen och, verkligt vansinnig, syntes för publiken sådan som Shakspeare fordom hade tänkt sig Polonii olyckliga dotter.

Et ögonblick fästade den vansinniga sina, intet upfattande, blickar på åskådarne, som kommo i rörelse; hon förde handen öfver sina af ljusskenet bländade ögon, öfver pannan, liksom för at påminna sig hvad hon skulle säga; sedan begynte hon med en långsam och sorglig stämma:

— Ack! min Gud! utropade hon i det hon medvetslöst blandade sin egen tanke med Shakspeares ypperliga ingifvelser, han är död, min trolofvade, han är död! — Hvem, store Gud! har sagt mig det! — Ingen har velat säga mig det, jag har gissat det. — När en älskare icke mera kommer, är han död, ty de älskande glömma aldrig! — »Åh! det måste man höra sjungas af spinnerskan vid rocken, det är fogdens visa som röfvade bort sin husbondes dotter.« — Visor! jag kan många andra! — Jag lärde mig sådana dagligen den tiden han kom, men han kommer icke mer. — Han är död, och jag är högst olycklig, man har för mig dolt hans död. De ha funnit bättre at låta mig tro det han hade öfvergifvit mig. De tanklösa! De veta då icke at glömskan förkrossar

hjertat ännu mer än döden. Man dör ofta för det man älskar, och när man öfverger, älskar man icke mer. — »Se här en tusenskön, jag ville väl ge er violblomster, men de vissnade alla när han dog.» — Menniskorna ha varit mycket hårda emot mig; när de sågo at jag led, ha de icke upväckt honom. — Ack! ack min Gud, de ha kastat hans svepduk öfver mina axlar, de ha velat at jag skulle genomvandra lifvet höljd med min älskares svepduk. — Låt oss skaka denna svarta duk, förhända skola några smulor af hans stoft falla derifrån. — »Jag hoppas at allt skall gå bra; men man måste fatta mod. Men jag kan icke hindra mig ifrån at gråta när jag besinnar at de lagt honom i den kalla jorden. — God natt, mina vänner, god natt sköna damer, god natt, god natt!

Efter dessa ord ville den vansinniga aflägsna sig, hon vände sig om, men det svarta sorgfloret, som hon hade kastat bakom sig, slog hastigt hennes förvirrade blick. — Ack! utropade hon i det hon upgaf et uthållande skri, beständigt denna svepduk! min Gud! min Gud! det är förbi!

Och i det hon drog en djup suck, nedföll hon på theatergolfvet, lik en staty som, i ett stycke, faller från sin fottsällning. Från alla håll skyndade man fram, men det bistånd man egnade henne var fruktlöst, ty lifvet hade flyktadt oåterkalleligt.

Sålunda slutade den rygtbara miss Vanbruggen, hvars död Pope besjöng i sin melankoliska ballad *Susanna med svarta ögonen.*

M:me *Anna Des Essarts.*

Pl. 15.

Hvila—Gevärr!

Våra Läsarinnor lära vid första blicken på denna öfverskrift utropa: *Hvad hafva vi at göra med det!* — Men de torde dock gunstbenägna ihågkomma, at ämnet icke är alldeles likgilltigt för dem, at de flesta hafva en far, en bror, en kusin, en tilbedjare som tillhör militär-ståndet, och at det således involverar på deras tycken, inflätar sig omedvetande i deras hvardagliga umgänge och så ofta är föremål för samtalsämnen inom familjkretsen eller enskilta förhoppningar. — Artikeln skall i alla fall icke bli lång,

utan snart lemna rum åt andra ämnen: någon Novell, Logogrif eller nya Moder.

Teknaren Herr U. A—n, som benäget meddelat oss denna ritning, har roat sig at föreställa trenne olika Nationers militäriska hållning med synnerligt afseende efter commando't *hvila—gevärr!* — Den förste är en Dansk, den andre en Preussisk och den tredje en Fransysk soldat, hvilkas olika förhållande under hvilan är ganska charakteristiskt. Den Danske soldaten, under et lugnt medvetande af sin tillåtna hvila, njuter den med en nationel godvillighet, han talar med kamraterne. Den Preussiske utmärker under hvilostunden, den souveräna subordinations-skyldighet som tillhör hans lands stats-skick i alla grenar; han talar icke, han blott hör på. Deremot äro den Fransyske soldatens åthäfvor friare, ledigare, nästan sjelfsvåldigt constitutionela; han demonstrerar. Icke mindre upfallande är det hela af deras costymering märkbarast mellan Dansken och Fransmannen: röd jacka med blåa pantalonger och blå jacka med röda pantalonger. Smaken är olika; men ehuru mycket man uniformiserar, står det dock fast, at ingenting väsendtligt ligger i klädernas färg eller sort, blott man slåss bra och har hjertat på rätta stället när det gäller annat än paraderiugar i fredstid.

Phylias.

Berättelse af E. L. Bulwer.

Phylias var en ung Athenare, fostrad i de tvenne af Sokrates upställda principer eller snarare, törhända, böjelser som en stat hos sina söner borde underhålla — Ärans eftersträfvande och Dygdens dyrkan. Han önskade at blifva både rygtbar och god. Olyckligtvis, närde Phylias en tredje önskan, något mindre uphöjd, men mera vanlig, den: at bli älskad. Han törstade häftigt efter *folkgunst* så väl som efter *högaktning;* och med en sträfvande själ, förenade han et alltför retligt hjerta.

En dag, då han vandrade i de oljeträdskogar som omge Cephisus, och grubblande tänkte sig sina kommande öden, hvilket utgör ungdomens lyckligaste företrädesrättighet, utbröto hans tankar i ord, sålunda:

"Ja, jag vill helga mitt lif åt mina landsmäns gagn: jag vill försaka maklighet och öfverflöd. På mig skola icke Jani blomsterkransar eller Siciliens kockar inverka. Mina rum skola icke dofta af rökelse, ej heller genljuda af ett Ioniskt löjes gälla skri. Nej, jag vill egna min ungdom åt visdomens eftersökande och dygdens utöfning; sålunda skall jag bli stor och älskad. Ty, om jag upoffrat mina nöjen för andras väl, skola de då icke ära och högakta mig? Skola de icke yrka at jag vid statens festligheter måtte intaga högsätet? och skola icke alla mina ungdomsvänner tvista om at hvila vid mitt bröst? Det är lyckligt at vara dygdig; men, o Sokrates, är det ej ännu lyckligare at bli allmänt älskad för sin dygd?"

Medan Phylias så talade til sig sjelf, hörde han tätt invid sig et lindrigt och mildt skratt, och något förvånad af ljudet, ty han hade trott sig ensam, vände han sig hastigt om och såg en gestalt af högst besynnerligt utseende. Det var en man, i lifvets blomma; men ansigtets ena sida och form var helt och hållet olik den andra; den ena delen af hufvudet var bekransad; kläderna fladdrade otvunget och vårdslöst, glädje och sjelfförnöjelse strålade från det mysande anletet. Man såg en glädtighet som man icke kunde undgå at fästa sig vid, men tillika et drag af lättsinne, som man icke kunde högakta. Vidt deremot stridande var den andra hälften af denna besynnerliga skepnad. Utan krans, fladdrade, på en Areopagens senators vis, de glesa lockarne för vinden; drägten var smakfull, men allvarsam och anspråkslös; och i ögat och på ännet hvilade något uphöjdt och majestätiskt, men tankfullt och dystert; i den ena hälften såg man en god sällskapare som man ville bevälkomna och glömma — i den andra, en allvarlig förmanare, inför hvilken man, af en oförklarlig räddhåga, darrade, och som man til och med under högaktning kände sig benägen at undvika.

"Hvem är du? och från hvilket främmande land kommer du?" frågade Athenarn förvånad och bäfvande.

"Jag kommer från de Osynligas land," svarade gestalten, "och jag är din skyddsande. Du har nu upnått den höjd af fattningsgåfva och är kommen til den ålder då det är mig tillåtet at varna och råda dig. O Phylias, hvilka fåfängliga drömmar hafva icke insmygt sig i din själ! Inser du ej at du begär tvenne helt

och hållet oförenliga gåfvor — rygtbarhet och allmän aktning? Välj endera, du kan icke förena begge. Betragta noga den hållning och den klädnad hvari jag för dig framstår. Om du vill bli älskad, ser du af min ena hälft mönstret som du har at följa; om du vill bli rygtbar, framställer äfven den andra hälften et föredöme; men huru kan du hoppas att förena båda? Betragta mig än en gång; gifs väl någon större motsats? gifs det några ytterligare stridigheter? Förspill icke ditt lif med griller! Var öfver ditt slägte, och blif hatad; var af dess egen halt och blif älskad. Du äger valet!"

"Förrädiske ande!" svarade Phylias, "du skulle göra mig led åt sjelfva lifvet, om du å ena sidan kunde tvinga mig at hatas, eller å den andra att föraktas. Du känner nu mitt tänkesätt. Deruti ligger ingenting cyniskt eller hårdt; ej heller skulle jag yfvas öfver hvilken utmärkelse det vara må. Hvarföre skulle menniskorna hata mig mer för ådaläggandet af min tilgifvenhets uprigtighet för dem? Bort! ditt tal är vanvett eller svek, och du är ej af det goda slags andar hvarom Sokrates plägade tala."

Anden skrattade ännu mer. "Du skall en gång bättre känna mig; hvad du nu benämner *vanvett*, skall du då kalla *erfarenhet*. — Du besluter då at söka äran?"

"Med hela min själ!" utropade Athenarn.

"Nå; jemför dig tidtals med Glaucus. Farväl!"

Synen försvann: fundersam och förvirrad. återvände Phylias hem.

Hans beslut var icke rubbadt, ej heller hans ärelystnad dämpad. Han afstod från dess ålders vanliga nöjen, han härdade sina lemmar genom måttlighet och kroppsöfningar, och hemtade sin själsnäring ur visdomens lugna källa.

Hans första ärelystnad motsvarade hans ålder. Han genomgick de förberedande öfningarna, och inställde sig bland de, vid de olympiska spelen, om segerkransen täflande. Dagen före den då spelen togo sin början, mötte Phylias, bland den mängd af menniskor som en så lysande högtidlighet hade sammanfört i Olympia, en ung man, med hvilken han från sin barndom var bekant. Otvungen i sitt skick, och munter til sinnes, var Glaucus en gunstling hos alla dem som kände honom.

Fastän i besittning af mångfaldiga talanger, afunnade honom

ingen; ty dessa talanger ådagalades aldrig i afsigt at dermed utmärka sig sjelf: hans ärelystnad var at roa andra. Han lånade sig til egna eller kamraters infall, med villkor at de gåfvo hopp om förlustelse. Foglig och eftergifvande, voro til och med de strängaste filosofer belåtne med hans sällskap; och de lastbaraste bedyrade at han älskades af dem, emedan de icke tvungos at högakta honom. Hans sätt at vara försatte dem aldrig i den kränkande förmodan at deras lefnadssätt var oädelt, och de gjorde hans talanger rättvisa, emedan de kunde förlikas med hans brister.

"Jag förmodar at du icke ämnar täfla om något af prisen," sade Phylias; "ty jag påminner mig icke ha sett dig vid de förberedande öfningarna?"

"Nej, vid Herkules!" svarade Glaucus muntert. "Jag deltar i spelen som i lifvet — jag är endast åskådare. Skulle jag kunna dricka mer, eller sofva bättre, om min bildstod blefve uprest i den heliga lunden? Ack! nej. Må mina vänner älska Glaucus deras stallbroder — icke hata Glaucus deras rival. Och du?"

"Jag täflar vid kappränningen med vagnar."

"Lycka til! Jag skall hembära Gudarne mitt offer för din triumf; emedlertid går jag för at höra Theracydes upläsa sitt nya skådespel. Farväl!"

"Hvad den Glaucus är för en intagande person!" tänkte Phylias. Äfven Phylias älskade Glaucus högre, då han viste at Glaucus icke skulle bli hans medtäflare.

Morgondagen upgick — profven stundade. Med blossande kind och klappande hjerta besteg Phylias sin vagn. Han var lyckosam: hans lockar bekröntes med oliven. Han återvände till Athén under de högljuddaste bifallsrop. Hans vagn rullade fram genom hans födelsestads bräckta mur; posterne höjde honom til skyarna. Phylias hade beträdt ryktets bana; och dess första frukter voro angenäma. Hans föräldrar greto af glädje öfver hans triumf, och de gamle anförde honom som et exempel för sina söner. Men söner älska ej exempel; och ju mer Phylias vardt prisad, ju mindre vardt han älskad af sina jemnåriga. När segerns nyhets behag hade svalnat, märkte han at oliven hade sina törnen. Om han mötte sina ungdomsvänner på gatan, helsade de honom kallt. "Vi kunna ej be dig komma till oss," sade de; "du har vigtigare saker för händer än vårt sällskap kan erbjuda. Vi gå at

spisa afton med Glaucus, medan du, som vi förmoda, begrundar den säkraste vägen at fördunkla Alcibiades."

Möten sådana som dessa spridde förlägsamhet öfver Phylias' sätt at vara. Han tyckte sig vara illa behandlad. Han blef skygg, och vardt ansedd för stolt.

De olympiska spelen lyckas icke alla dagar, och Phylias begynte känna at den som är ärelysten, har intet val mellan retmedel och *ledsnad*. I anledning häraf, beredde han sig til en ädlare triumf än en körsvens, och från hästars tyglande eftersträfvade han menniskors. Han gjorde sig skicklig för allmänna värf, och öfvade sig i konsten at tala inför allmänheten. Han afvaktade folkmöten — han steg i anseende som orator.

Det är bekant at Athén vid den tiden söndersliets af inre oroligheter. Ömsom hyllande och ömsom tvistande med den lidelsefulla Alcibiades, sågo hans landsmän i honom, än en fiende i Sparta, än en befriare i Athén. Phylias, frugtande denna ombytliga varelses ärelystnad, och dessutom motarbetande de fyrahundra regenters inkräktande tyranni, fullgjorde en patriots pligter, och, stridande för friheten, misshagade han begge partierna. Ingenting kunde vara mer oegennyttigt än hans handlingssätt, eller mer beundransvärdt än hans talgåfva. Han ådagalade sitt mannamod, och grundade sitt rygte; och öfverallt blef han enhälligt smädad.

Han sammanträffade ofta med Glaucus, som, då han icke tog någon del i politiken, var upburen af alla partier, och den mest populära person i Athén.

"Du har nu blifvit en stor man," sade Glaucus en dag til honom, "och du skall otvifvelagtigt snart ernå den högsta ärebetygelse som Athén kan tilldela sina söner. — Din egendom skall confiskeras och du sjelf landsförvisas."

"Nej!" sade Phylias med ädel sinnesrörelse; "sanningen är hög, och måste råda. Lögn och förtydning skola snart förgå, och mina landsmän göra mig rättvisa.»

»Gudarne gifve det!» sade den småleende Glaucus. Ingen förtjenar det bättre.» —

Under de korta mellantider af lugn som förunnades Athenarne, förälskade sig Phylias.

Chyllene var skön som en dröm. Hon ägde de mest intagan-

de egenskaper; men hon var en mensklig varelse, och älskade et sorgfritt lif.

I sin passion för Chyllene, fann Phylias första gången en medtäflare i Glaucus på sin bana; ty kärlek var den enda lidelse hvarvid Glaucus icke skydde at trotsa den mägtiges svartsjuka. Chyllene var ytterst villrådig i sitt val; Phylias var så vis, men Glaucus så glad; Phylias var så utmärkt, men Glaucus så allmänt älskad; Phylias höll förträffliga tal, men huru skönt söng ej Glaucus!

Olyckligtvis hade Phylias, under sina allvarliga och manliga sträfvanden, icke vinnlagt sig om dessa små konstgrep at behaga, som voro så inverkande på Athéns fruntimmer. Han klädde sig med en prydlig värdighet, men icke med Glauci utstuderade omsorg och smak. Huru skulle han, under alla sina åligganden, äga tid at bekransa sin älskades dörrar, förnya libationerna vid hennes tröskel, och med hennes namn hölja murarne i staden, med det smickrande tillägget $\kappa\alpha\lambda\eta$ (skön). Men ingen af dessa vigtiga ceremonier försummades af Glaucus, hvars enda studium alltid hade varit konsten at behaga. — Glaucus vann dagligen större insteg.

»Jag högaktar dig framför alla,» kunde Chyllene säga til Phylias utan at rodna. Men hon darrade och sade intet, när Glaucus nalkades.

»Jag älskar dig öfver allting!» sade Glaucus, hänryckt, en dag til Chyllene.

»Jag älskar dig öfver allting, näst mitt fäderneslaud,» sade Phylias samma morgon.

»Ack! Phylias är otvifvelagtigt den bäste patrioten,» tänkte Chyllene; »men Glaucus är visserligen den bästa älskaren.«

Glauci svagheter voro intagande, men Phylias' dygder gåfvo denne en anstrykning af sträfhet. Med Phylias kände Chyllene sig förlägen för sina fel; med Glaucus var hon endast vaksam at synas i den fördelagtigaste dager. —

Alcibiades var nu Athéns afgud. Han gjorde sig färdig at med hundra skepp segla utåt Hellesponten, för at bistå Athéns bundsförvandter. Mån om at från staden aflägsna en, på hans gerningar, så aktsam väktare som Phylias, beslöt han at den sednare skulle utses til et befäl vid flottan. Glauci rang skaffade honom en ringare men utmärkt beställning.

Chyllene var på vägen at förlora begge sina älskare.

»Vill du öfverge mig?« sade hon til Phylias.

»Ack! mitt fosterland kräfver det. Jag skall återvända til dig höljd med lagrar.»

»Och du, Glaucus?»

»Må Alcibiades och sjelfva Grekland gå under, förr än jag lemnar dig!« utropade Glaucus, som, om han också icke ägt någon herrskarinna, aldrig frivilligt hade försakat vällusten för faran.

Phylias, med en ny väckelse til ära, och med fullt förtroende til sin älskades sympathi, seglade til Andria. Glaucus sjuknade, blef hemma, och en månad derefter blef hans brud, Chyllene, vid fackelsken förd til hans hus. Det är sannt at en hvar i Athén insåg bedrägeriet, men hjertligt skrattade deråt; »ty Glaucus,« sade de, »ger sig aldrig ut för et mönster af tapperhet!« Denna hans brist på grundsatser var den verkliga ursäkten för hans saknad deraf.

Expeditionen til Andria misslyckades — Alcibiades blef åter landsförvisad — och Phylias, fastän han hade utfört under af tapperhet, inbegripen i härförarens dom. Hans medborgare voro mer än glade at finna et skäl som utplånade den obehagliga känsla, hvarmed en annans öfverlägsenhet alltid belägger vår egenkärlek.

År förgingo. Phylias hade nått den ära som hans ungdom hade eftersträfvat. Grekland skröt med hans namn: han var nu gammal, och landsflyktig, och underlydande Persiska hofvet. Der högaktade honom enhvar, men han älskades af ingen. Hans majestätiska utseende, enkelheten i hans sätt at vara, hans ryktes ofördunklade glans, gjorde hofmännen i Persepolis illa til mods i hans närvaro. Han lefde mycket för sig sjelf; och hans enda vederqvickelse var at om aftnarne vandra i en park, som påminte honom om Athéns skogar, begrundande sitt lifs förflutna tildragelser.

Det hände sig vid den tiden at Glaucus, som hade öfverlefvat både sin hustru och sin förmögenhet, hade, i hopp at uphjelpa sina förstörda affärer, ingått i en sammansvärjning för Oligarchiens återinförande, efter Konons död. Han blef uptäckt, och hans folkgunst förmådde icke rädda honom från landsförvisning. Han sökte tilflykt i Persepolis: hans glädtiga lynne fortfor, och på hans grå hår glödde den festliga rosenkransen: hofmännen voro roade af hans

qvickhet — Konungen kunde icke kalasa honom förutan; — de rådförde sig med Phylias, men sällskapade med Glaucus.

Forts. i nästa N:o.

Logogrif.

Mitt hela uti Greklands lunder
Så mången rygtbarhet belönt.
At kunna vinna det är skönt
Fast det ger mödosamma stunder;
Än får man offra lif och blod,
Än Konstnärns flit och tålamod,
Än kraften af ett eldigt snille,
Än forskning bland de lärdas gille.
Men ack! jag gerna fråga ville,
När menskan vunnit detta pris,
Är hon mer lycklig då än vis?
Dess bästa dagar äro flydda
At vinna, kanske skenet blott,
Då dygden i sin låga hydda
Nöjd med sin anspråkslösa lott,
En sann och verklig lycka äger
Som rygtets irrbloss öfverväger. —
Mitt hela på fem fötter går
Och skickligt flyttade man får:
Den grund som allas rätt förvarar;
Hvad man på kopparkärl befarar;
Hvad hönans stolta make gör;
Hvad om en snål man sällan hör;
Hvad man en förmånsrätt plär kalla
Som ensamt hörer Kronan til;
Hvad jag åt flärd och dårskap vill;
Hvad man om fångar plär befalla;
Et ämne som nödvändigt är
För krukomakarn främst af alla;
Et gammalt bibliskt ord, som lär
Betyda: bittida på dagen;
Den titel man en främling ger;
Det träd vid bäckens strand man ser;

Et fel som samlar alla dragen
Af illska, hårdhet, bitterhet
Och ofta oförsonlighet.

Ch...

Ordet til Logogrifen i föregående N:o är: *Snål*, hvaraf blir: *lås*, *nål*, *ål*, *så* (vatten-så), *lån*, *ån*, *ås*, *slå*.

Pl. 16.

Mode-Costymer för Damer.

Fig. 1. Turban af spetsar med silfver-flätning, prydd med plymer; blå sammets-klädning, framtil och upåt sidorna samt på lifvet rikt garnerad med spetsar och prydd med sidensars-rosetter; hvita kort-handskar, svarta skor.

Fig. 2. Bart hår med en så kallad *Chou* i nacken prydt med blommor och långa hängande lockar vid sidorna; grön siden-klädning garnerad med trenne volanger af spetsar, hvilka framtil uphållas af röda bandroser; korta ärmar; slätt lif med snibb; kring halsen en spets med röd band-rosett; hvita kort-handskar och skor.

Fig. 3. Rynkad hatt af oskuret sammet prydd med band; hvit lång-shawl af sammet med Chenille-fransar och fodrad med blått sidensars; sidensars-klädning.

Fig. 4. Bart hår prydt med törnroser och långt hängande lockar vid sidorna, snibbigt lif garneradt i bröstet och på axlarna med törnros-buketter; korta ärmar och korta handskar.

Fig. 5. Hvit Turban med fransar i rödt och guld; grön sammets-klädning öppen vid sidorna och sammanhållen med guld-snören och agraffer; helt slätt lif med en Sevigné; korta ärmar jemväl prydda med agraffer; underklädning af hvitt sidensars; hvita kort-handskar och skor.

Stockholm, 1842.
Tryckt hos Carl Deleen, R. W. O.

3

4

5

1

2

Madame Dorus-Gras.

N:o V.

MAGASIN

för

Konst, Nyheter och Moder.

Maji Månad 1842.

Pl. 17.

Madame Dorus-Gras.

Bland de skickligaste Sångerskor vid stora Operan i Paris intager Madam Dorus-Gras et utmärkt rum; hon föddes i Paris omkring år 1810 och är en elev af le Conservatoire, uti hvars Concerter hon vann sin första rygtbarhet. Härifrån erhöll hon ganska förmånliga anbud ifrån Theater-Directionen i Brüssel, der hon debuterade och vann et allmänt, odeladt bifall, hvilket föranledde hennes kallelse til Paris, der hon sedan 1831 vistas och utgör publikens stora nöje. — Hennes talang består isynnerhet deruti at tala til hjertat och röra detsamma, at vara högst mångsidig i harmoniskt afseende och ytterst behagfull i den konstnärsmässigt bildade sången. — — Nästan retande och coquett lekande med noterna och skämtande ger hennes röst et bevis på en sällsam böjlighet och djerf kraftfullhet i de vexlande modulationerne af hennes sång. Hon hör til stora Operans förnämsta sujetter och dess egentliga stöd.

Directionen af Komiska Operan hade förut underhandlat med henne för at tilegna sig denna melodiska röst, men gjorde svårigheter at bevilja henne den begärda lönen af 12,000 francs; Directionen af stora Operan begagnade sig af detta tilfälle och gjorde Contract med Madame Dorus-Gras på 25,000 francs årligen, och utgången har bevisat at den icke missräknat sig.

Några Ord

på den 20 Februari 1842, *)

af en 85:årig sörjande anhörig. **)

Så är då gömd — af dödens lia slagen
 Vår unga vän, hvars tid bland oss var kort.
Hon liknas kan vid blomman utaf dagen
 Som syns en stund, men hastigt vissnar bort.
Dess morgonsol rann opp så klar och härlig;
 Men nedersönk långt före aftonen.
För henne var ej denna stund förfärlig,
 Ty då gick lifsens ljus först opp igen.

Hon kom och blef Föräldrars fröjd och trefnad
 Och spridde glädjen uti deras bröst,
Med väntadt hopp at under längre lefnad,
 Hon skulle bli dess ögonlust och tröst;
Men Herren Gud, som magten har i händer,
 Hvars visa råd för oss förborgadt är,
Ett afskedsbud til deras älskling sänder,
 Ty hon var Honom ännu mera kär.

Dock fann Han nödigt, för at henne väcka
 Samt fria från vår verlds förgänglighet,
Dess späda kropp på plågobädden sträcka
 Och pröfva så dess undergifvenhet.
Dess mun var tyst, men hvad hon då påtänkte
 Det är den knut vi ej kan lösa opp,
Men säkert tro, at Nådens Anda skänkte,
 Inunder smärta: kärlek, tro och hopp.

---

*) Upläste i Södertelge Kyrka ofvannämnde dag, vid Fröken Eva Charlotta von Wernstedts jordfästning, död d. 12 Febr. d. å., i dess 15:de år.

**) Våra läsarinnor torde hålla Red. räkning för införandet af detta stycke, när de erfara, at den 85:åriga är et fruntimmer, som vid så hög ålder ännu stundom slår några slag på sin Luta, helst när hennes ömma och ädla känslor skakas af en så smärtsam tilldragelse, en förlust som den hvilken var föremålet för dessa verser: en förhoppningsfull 15:årig flicka, en ros som vissnade i sin skönaste blomning. — Afskriften är, med benägen tillåtelse, tagen ordagrann och utan någon förändring.

Den frugt som här ej hann fullkomligt mogna
Nu inför Gud det allaredan var,
Ty skref Han henne bland de valda trogna
Dem Han förut hem til sig kallat har.
O! hvilken Nåd, O! hvilket saligt möte,
Då hennes rena, oskuldsfulla själ
Af Änglar förd, blef lemnad i Hans sköte,
Som på sitt kors beredt vårt sanna väl.

Ack; ömma makar, spar då edra tårar,
Här får Ni väl ej skåda henne mer;
Men glädjens Gud, som ögonblickligt sårar
Han skickar ock hugsvalelse åt Er.
Behåll sann tro, Ni får Er dotter åter
Förklarad klädd i härlighetens skrud,
Uti det rum der intet öga gråter
Och sorg förbyts i evigt fröjdeljud.

Men jag, min Gud! som än bland dolda skiften
Här qvar med svag och bräcklig hydda går,
Må jag påminnas nu vid denna griften
At *snart*, ja *snart* min hvilotimma slår.
O — må jag då, med denna frälsta *unga*
Inför vår Gud och höga Jehovah,
Förenad få med Ängla-röster sjunga
Ett triumpherande Hallelujah.

Föräldrarnes afsked vid Grafven.

Så far då väl vår lilla kära Eva,
Och hvila lugn uti din tysta graf.
Ack! måtte vi så här i tiden lefva
At vi som du få saligt somna af.
Din ljufva hågkomst ökar dagligt smärtan
Som underhålls af nattens dunkla bloss;
Din himlaröst dock trängs til våra hjertan:
Välkommen hit, här ingen skiljer oss.

Pl. 18.

Jurnalisten 1660 *och* 1840,

eller Jurnalismens historie i Frankrike, i sammandrag efter Jules Janin.

Af alla smädade handteringar är ingen så försmädad som denna, ingen mera misskänd. De som mest skymfligt tala derom, höra nästan alla til de förskräckta, den krossade fåfängan, okände store män, oägta namnkunnigheter; de hämnas med dolda små stygn på den spark som de fått midt i himlens åsyn. För denna allsmägtiga handtering som leder verlden är det nu för tiden på modet at neka allting, snille, talang, behjertenhet; man utskriker öfverallt at Jurnalen är en Parvenu som kommit sig up sedan gårdagen; på sin höjd medger man dess tilvarelse för några år tilbaka. Men tvert om, ursprunget til denna oemotståndliga magt är ganska lysande och namnkunnig: för at icke gå längre tilbaka än til Romarne, så finna vi, at Jurnalismens första blad hafva varit til innan historien skrefs. I Roms första dagar, litet efter den heliga spiken som af öfverste presten hvarje år slogs i Capitolii bjelke, antecknade pontiferne dag för dag och i mån som deras minne medgaf det, tildragelserna i himlen och på jorden. Pontiferne hafva varit de förste Jurnalister här på jorden; det är i deras sprid-da blad som Roms historieskrifvare samlat de första materialierne til deras historie. På sådant sätt hade detta stora folk begynt såsom de nyare folken slutat, det hade skrifvit deras lefnadslopp dag för dag; och slutligen, när det hade fullgjort tilräckligt stora händelser och deraf nödsakats at sammandraga dem, slapp historien utur Pontifernas händer; hon var andelig och hon blef verldslig; så gick det med Jurnalismen; hon lemnade Jupiter Stators tempel för Forum. Den som först ryckte Jurnalismen ifrån Pontiferne, vet ni hvem det var? det var Julius Cesar i egen person: det var at tvenne gånger gå öfver Rubicon. Svetonius berättar oss, at Julius Cesar var den som först instiftade bruket at skriftligen sammanfatta och kungöra för hvarje vecka folkets och senatens förrättningar. *) Det var helt enkelt en revolution, och den största

*) Primus instituit ut tam Senatus quam populi diurna acta conficerentur et publicarentur.

REVUE
DES
DEUX MONDE
JOURNAL

som på den tiden kunde göras, at inrätta publicitet uti den förskräckliga Romerska Senatens förhandlingar, lika hemlighetsfull som det tiomanna-Rådet i Venedig blef i sednare tider. På sådant sätt upkom publiciteten af allmänna angelägenheter och med detsamma alla slags Jurnaler: såsom *Acta populi, urbis,* Jurnaler för Arméen, för fälttågen. — Den förste Romerske Jurnalisten var *Celius,* hvaraf ännu finnas 17 bref i en förträfflig stil, och nästan samtidig med honom var *Chrestus,* hvilka berättade stort och smått utan skonsmål för de högt upsatta, alldeles såsom det går til i vår Jurnalist-litteratur. Under Tiberius, Nero, Domitianus, Caligula nedsjönk Jurnalismen til smicker, den förlorade sitt förra väsende, den stod under de magtägandes inflytande och den förföll, ty dess lif kan icke uppehållas utan frihet, derföre är det också högst vederstyggligt at läsa en Jurnal författad under upsigt och jemn fruglan, lika godt om despoten kallas Nero eller Cardinal Richelieu, Herr de Sartines eller terroristerne af 1793.

Senare, när Romerska samhället förtärde sig sjelft, när hedendomens gudar måste lemna rum åt Evangelii Gud, kunna Sanct Peter och Paulus anses för Jurnalister genom deras *Acta apostolorum;* det blef nödvändigt at göra sig begriplig i alla verldens ändar, och det var sagdt: man bör icke sätta sitt ljus under ena skäppo. — I allmänhet uptogo de Romerske Jurnaler under Kejsaretiden allt hvad som tildrog sig allmänt och enskilt, af betydenhet och hvardaglighet, hvaraf följer at Jurnalismen är ganska gammal och i sjelfva verket varit grundämnet til historien, det var ock i sjelfva verket det enklaste och lättaste sättet at skrifva den sannfärdig. Största delen af franska national-krönikan var ursprungligen författad i form af *Diarium.*

Redan under Carl VI och Carl VII känna vi i Frankrike *Journal d'un bourgeois de Paris;* i Ludvik XI:s *la Chronique scandaleuse du roi;* senare: *Ludviks af Savoien Jurnal,* en riglig hoftidning; *Le journal de l'Etoile* som cirkulerade skriftligen och omfattar Henrik III:s och IV:s regering, men den egentliga i regelmässig form utgifna Jurnal var *La Chronologie novennaire et septennaire* af *Paul Cayet,* fortsatt af *Le Mercure français,* som utkom alltsedan 1609. — Luther och reformationen hafva varit de största befordrare af Jurnalismen; tankfriheten och med henne yttrande-

rätten fingo luft, allt fick et annat skick; striden mot katolicismen utvecklade mången tankeyttring som öfvergick til handling. Under Carl IX blef striden allvarsam och blodig. — Men vi återkomma til *Mercure français* af 1631—33 som egentligen är typen för Jurnalismen af et blandadt innehåll; och hade til medtäflare *La Gazette de France* utgifven af *Renaudot*, som stod under Cardinal Richelieus inflytande; det är den första reguliert utgifna Jurnal och fortgick ända til 1792. — En annan tidning *La Gazette en vers* hade icke mindre läsare; dessutom vankades visor i manuscript som cirkulerade hvarje morgon och hade en högst satiritk och ondskefull tendens, samt var oskonsam emot hvem som helst. Förolämpning eller ovett i tryck har någonting formligt som mildrar bitterheten deraf: man vet hvarifrån det kommer, och om man icke vet det, kan man få veta det och följagteligen hämnas; hvilket redan är mycket. Men huru hämnas öfver en visa som faller liksom ur skyn, full med uddhvassa rim som återuprepas i förmaken sedan den passerat genom salongerna. Såsom exempel må anföras följande föregifna skrifvelse af den namnkunnige Lauzun til Ludvik XIV, med åsyftan på M:me Montespan:

Votre Majesté, sire,
M'a fait un vilain tour;
Mais je n'en sais que rire.
Car je n'ai plus d'amour.
Je Vous laisse ma maîtresse:
Mon Dieu, que j'en suis las!
Faites en tous vos choux gras;
Moi je n'en fais plus de cas:
Elle est vieille et sans appas.

La Gazette en vers utgafs af en Monsieur *Loret*, som beskyddades af Cardinal Mazarin, til hvars betjening han hörde; den var tryckt och hade mer hofsamhet ehuru icke utan satirisk tendens, men i allmänhet jollrande; til exempel i anledning af Carl Stuart och händelserne i England:

Tout va au mieux vers la Tamise:
Le Ciel toujours y favorise
Charles Stuart et les Germains;
Et les Anglais battent des mains
Dans un ravissement extrême
De lui revoir le diadème.

Loret dog 1665, (Den första tekningen alluderar på honom.) och samma år utkom af Monsieur de Sallo *Journal des Savants* som bibehöll sig til 1792. Emot denne upstod likväl *le Journal de Trévoux*, som var helt och hållet jesuitisk; sekten frugtade för

publiciteten och kunde icke med den; hon anföll helst i skuggan och försvarade sig i skuggan. *Bayle* i sin *Histoire de la république des lettres*, arbetade emot *le Journal de Trévoux* med mycken skicklighet och under en stark opposition. — Här bör äfven nämnas något om *Le Mercure galant*, en ägta sqvallertidning, som berättade andra dagen alla hof-fester til yttersta detalj och hvad som angick *la haute volée* jemte tusen småsaker. Också yttrnde sig La Bruyère om le Mercure galant: "Det är en bok som är litet mer än intet."

Sålunda fortgick under olika skiften Jurnalismens väsende under Ludvik XIV tils under Ludvik XV:des minderårighets period; de inrättade eleganta Caffehusen upkommo i ställe för de sämre värdshus *(Cabarets)*; intresset för tankfriheten tiltog dagligen; oppositionen ingick i poesien, författare af libeller sattes på Bastiljen; allt detta bidrog at göra jurnalismen, den periodiska historien til et oundvikligt behof. Hitintils hade Jurnalen varit skrifven för de sysslolösa vid Hofvet, för de lärde, för magistrats-personer, nu började han skrifvas för folket. — — Den som i litterär väg spelade en roll, var Abbé *Desfontaines*; i början medarbetare af le Journal des Savants, senare utgifvare af *Le Nouvelliste du Parnasse*. Han är den förste som upträdde i skarpa kritiker, häftiga anfall; men han är äfven den förste som förstod at analysera rigtigt et arbete, visa dess brister och skönheter med värma och et behagligt framställningssätt. Desfontaines hade associerat med sig *Fréron* som slutligen utgaf sin *Année litteraire*, hvilken isynnerhet gjorde epoque ifrån 1754 til 1776; han har nästan enväldigt styrt vår litterära historie och konsternas. Det var isynnerhet Voltaire som var illa ute för hans gissel. Han skonade icke heller Diderot, d'Alembert, Helvetius, La Harpe och Rousseau, och det fordras en ovanlig uthållighet at i 40 år genomgå och motstå så mycken oenighet, hätskhet, enskilta intressen och litterär fåfänga; det var en ouphörlig strid, i hvilken hans ovänner slutligen segrade när man fråntog honom sitt privilegium på sin Jurnal, och Fréron dog två månader derefter. Med honom dog den egentliga litterära kritiken för at mycket senare åter upstå. Men vi nalkas 1789; utur *Collége Louis le Grand*, derifrån Fréron utgått, skulle framstå en annan Jurnalist som kallade sig Robespierre. Innan kort skall allt komma i et helt annat skick i Jurnalismen, det kom-

mer at gälla emellan Folken och Konungarne. Min Gud! hvad Konungarne måtte blifvit bestörte när de sågo de politiska strider aflägsnas ifrån thronerne och falla i massans händer; J veten med hvilket förskräckligt buller och brakande det skedde?

Vi skola vara ganska korta i hvad som angår Jurnalismen under revolutions-perioden, som liknar mycket historien som skrifves med svärdet. I början af 1789 är det Mirabeau som upträder, skrifver til sina principaler, och den politiska Jurnalismen upkommer. Efter honom upstår *Camille Desmoulins* uti *Le Vieux Cordelier*, en ohygglig pamphlet. Hören hur han dundrar *le Père Duchesne* full af vin och blod! Hören hur folkets afskum vrålar, det vill säga: *Marat* som svarar *Hébert*. Hafven J läsit *Le Journal de la Montagne?* Kunnen J räkna alla begärta dråp, allt det spillda blod, alla halshuggna hufvuden, alla gamla slägter i grund förstörda, alla falska och nedriga beskyllningar hvarmed de segrande öfverhopade de besegrade? O! hvilken tid! O, hur mångå brott hopades på hvarandra, kring denna *Marat*, denna *Danton*, som på en dag begärde 800 deputerades hufvuden! — Skola vi upräkna skrifter af *Chaumette*, af *Carrier*, af *Gacon*, af *Hébert?* Nej, desse män hafva vanhedrat allt hvad de vidrörde: thronen religionen, jurnalismen, ja, Gud sjelf, som förlöjligades af Robespierre genom et erkännande med en stor ceremoni. — Den gamle *Linguet* gör et hederligt undantag bland dem, han ensamt skref *le journal* — och *les annales politiques*; och han som tilbragt sin största tid på Bastiljen, måste dö på schavotten. — Ifrån 1789 til 1792 skref *Champcenetz* och hans vänner jurnalen *Les Actes des Apôtres*, full af et behagligt begabberi *(persiflage)*, och under sjelfva terrorismen hade denna jurnal medarbetare som varit sanningsfulle, snillrike, modige och uprigtige intil döden.

Sedan vi nu kommit närmare vår tid, kunnen J sjelfve controllera samtidens jurnalism, och jag behöfver icke upgöra dess historie, som J kännen lika så väl som jag. J kännen på hvad sätt den Kejserliga despotismen bemägtigade sig af detta vapen endast til sin egen fördel; huru Napoléon, lika skicklig som Cardinal Richelieu sjelf, icke tillät någon skrifva en rad som icke förut var genomsedd af polis-prefecten eller af honom sjelf. *Châteaubriand* och Madame *Staël* hafva erfarit hela tyngden af hans censur. Under hela hans tid höll Napoléon sig utanför pressens magt som

var utanför hans egen; han har inskränkt den, han har krossat den, han har plundrat den på allt sätt. En vacker dag då han icke viste huru han skulle bli fullkomligt herre öfver *Le Journal de l'empire*, lät han genom et par Gens-d'armer hemta hufvud-redactören och föra bort honom, kunnen J gissa hvart? — til ön Elba, hvarest denne förblef ända til dess Kejsaren der intog hans ställe.

Med Ludvik XVIII:s Charta inträdde för franska Jurnalismen en ny förträfflig tidräkning, då allt menskligt tänkande får öfverlemna sig åt en fullkomnad utveckling. Jurnalismen blef från denna tid, hvad den var under Pontiferne i Rom: den allt omfattande boken; endast i denna bok, öppen för alla, kom hvar och en at inskrifva, hvad han hatade, hvad han älskade, hvad han saknade, hvad han hoppades, sin ärelystnad, sin ifver för det allmänna bästa. Det är icke utan, at Ludvik XVIII:s Charta icke hade beräknat inkräktandet af denna stora magt, men impulsen var gifven, strömmen tog fart och öfverväldigade alla hinder. Förgäfves sökte man at hejda dess framgång genom förledande, genom mindre grannlaga bestraffningar, Bourbonska huset skulle gå under genom jurnalismen. En dag kom ändtligen då domare-embetet högtidligen afgjorde tvisten och förklarade dess fall. Sådan är jurnalismens magt, at om vi skulle upräkna alla de män som bidragit frambära sina huggna stenar til denna jätte-byggnad, skulle vi nämna alla namn af förtjenst som haft inflytelse på regerings-angelägenheterna, i vetenskaperne, litteraturen, i skön konst; det är genom desse män pressen vunnit sin batalj vid Austerlitz.

(Slutet i nästa N:o.)

Kisa-Mor. *)

Skall Kisa-Mor, en sådan rygtbar qvinna
helt obemärkt til andra verlden gå,
och icke här i minnets tempel finna
en värdig plats, knappt någon liten vrå?

---

*) Vi hänvisa våra Läsare til en nyligen utkommen: "Kort teckning af den namnkunniga Maria Jansson, vanligen kallad Kisa-Mor, lefnadsöden och verksamhet såsom Läkare."

Skall ingen utaf tidens skalder alla,
som slösa smicker på så månget stoft,
uppå dess grafhög välment låta falla
en liten dagg, et litet rosendoft?

Skall sjelfva tacksamheten dig förgäta
hos dem du frälsade för plågans gift,
och från förgängelsen dig hunnit fräta,
en enda ros ej kastas på din grift?

Skall mossig torfva härjad utaf vinden
så gammal och så grånad visa sig,
och björken, alen, asparna och linden
i vinterdrägt der hålla vakt om dig?

Skall ryktet, färdigt at en småsak föra
på lätta vingar öfver land och haf,
nu ej basuna ut och låta höra
det verk som lif och helsa återgaf?

Men allt är tyst och ingen dig begråter,
som kunnat gagna ännu många år,
blott Läkaren man sådan köld förlåter,
som sjuklingen i testamente får.

Helt säkert du i hela Götha-rike,
som fostrat dig och dig sin hägnad gett,
i ingen Eskulap lär få din like
om än han verldens alla ändar sett.

Nyfikenheten kan ju allting våga,
och den i hvarje menskosinne bor,
den kommer här nu fram och gör en fråga:
"Hur rådde döden uppå Kisa-Mor?"

I Carons slup de redan begge hunnit,
på resan var hon ganska oberedd,
det hjelpte ej fast hon misstaget funnit,
hon var i båten släpad, icke ledd.

Då döden henne fått på andra stranden,
han åt sitt mästerstycke hjertligt log;
ännu en gång han henne grep i handen,
ty Kisa-Mor som andra icke dog.

Det värsta var af hela denna ståten
at gumman glömde nyckeln til sitt skrin;
ty om hon blott haft med sig den i båten,
på grafölet ej skulle funnits vin.

Men på hvad sätt än penningen här gömmes,
för arfvingarne den ej döljas kan,
och efter dess valuta värdet dömmes
såväl af Kisa-Mor som mången ann.

Af et Fruntimmer.

Phylias.

(Slut fr. föreg. N:o.)

En afton då Phylias gick begrundande i sin älsklingslund, och fjerran ifrån hörde musiken och glädtigheten vid en måltid gifven af Konungen, i dess sommarpalats, med Glaucus på sin högra sida, kände han sig sagta ryckt i klädnaden. Han vände sig hastigt om och blef sin skyddsande varse.

"Din sista stund förestår," sade anden;" förden skull besöker jag dig. Vid lifvets morgon förutsade jag det öde som skulle följa dig til lifvets gräns: jag bad dig afstå från hoppet at förena rygtbarhet och medmenniskors kärlek. Du har frestat föreningen — hurudan har följden blifvit?"

"Hemlighetsfulla varelse!" svarade Phylias, "dina ord voro sanna, och mitt hopp var bygdt på ungdomens förvillelser. Jag stod ensam: ärad men icke älskad. Men säkerligen är detta icke alla deras lott som närt en dylik ärelystnad, endast min."

"Tänk efter," svarade vålnaden, "blef icke din mästare Sokrates förföljd intil döden, och Aristides landsförvist för sina dygder? Kan du anföra någon stor man, som under sin lefnad icke blifvit smädad för sina tjenster? — Du stod icke ensam. Lysa, är at förorätta andras egenkärlek; och egenkärleken är den hämndgirigaste af menskliga lidelser."

"Om jag icke hade varit en Athenare, "mumlade Phylias, "hade jag kanske rönt någon tacksamhet."

»Du kallar Athén otacksamt,» svarade vålnaden,» men allestädes skall otacksamheten evigt bli densamma. Den ena staten drifver sina store män i landsflykt, den andra vanrygtar dem. Da-

gen är icke mera skild från natten än välförtjent ryglbarhet och enhällig folkgunst.»

»Ack! du ger mig en bitter lexa,» sade Phylias, suckande: bättre då at afstå från äran som beröfvar oss vårt slägtes öfverseende. Har ej mitt val varit en villfarelse, så väl som et missöde?»

Andens upsyn blef i en hast guddomlig. Majestät hvilade på hans panna, och outsäglig visdom strålade från hans genomträngande ögon, då han svarade: »Hör! då du til mig framställde denna ovärdiga fråga, skallade den grånade Glauci skratt i ditt öra. Gudarne gåfvo honom den förmånen at älskas — och föraktas. Skulle du, om det förflutna vore i ditt våld, vilja lefva det lif som han lefvat? Skulle du, för nattsvärmares bifall, eller för din hustrus hjerta, vilja at din bana ansåges hafva varit betydelselös, och at din graf blefve okänd? Nej; vid rodnaden på din kind, inser du at för den store är stoltheten öfver hans gerningars minne, i sig sjelf tilräcklig lycksalighet. Din enda villfarelse bestod deri, — önskan at vinna folkgunstens ombytliga vindkast, såsom belöning för odödliga bemödanden. Den högt upsatte skall gagna verlden, obekymrad om dess vanskliga bifall. Hans hjerta är hans verld. Du skulle endast sökt at blifva stor, så skulle det aldrig ha smärtat dig at icke se dig älskad. Den stores själ skall vara som en flod, glädjande och allt befruktande under sitt väldiga lopp, liknöjd för de visnande blommor hvarmed förgängliga händer kunna beströ dess tid.»

Phylias' kropp blef samma natt funnen af några hemvandrande. Och den Persiske Konungen begrof liket i en kostbar graf, och Athens invånare anlade allmänt sorg öfver hans död. Tusen minnessångare lofvade Phylias odödlighet — och, utom denna ögonblickliga hågkomst, har Phylias' namn försvunnit från jorden.

Pl. 19.

Den Artesiska brunnen vid Grenelle *)

och

Halls hydrauliska bälte eller vatten-updrifvare.

D*en Artesiska brunnen vid Grenelle.* Hvem skulle väl tro, när

*) *Artésien* kallas en inföding af provinsen Artois, och har gifvit an-

b

a

han får se denna klunga af träkojor utan anseende af maskätna plankor, detta grumliga, gyttje-vatten, hvars gråagtiga skum kastas hit och dit, denna improviserade kanal, som nästan nesligt döljer sig under jorden, hvem skulle väl tro at under allt detta förefinnes et af de mest storartade resultat af en nyare tids vetenskaplig idrott, och at detta grofva yttre innesluter en hel framtid af industriel förkofran? Sjelfva tanken af artesiska brunnar är gammal som verlden; men utförd under sådana omständigheter och i sådana proportioner som den lyckade erfarenhet vid Grenelle, ådagalägger den icke dess mindre hos verkställaren en sällsam ihärdighet och en sällsam upfattning af mechanikens tilgångar. För några hundra år tilbaka hade Herr *Mulot* ovillkorligen blifvit anklagad för *trolldom:* i våra dagar är han rätt och slätt en skicklig civil Ingeniör: han hade utbredt förskräckelse omkring sig; nu tilfaller honom endast en välvillig nyfikenhet och en odelad beundran. Borrnings-instrumentet (Sonden) har trädt i stället för Moses staf eller medelålderns trollkarlar, och liksom fordomdags vatten framströmmade utur hårda klippan, har Hr Mulot framtvingat i dagen denna ofantliga vattenmassa som overksam låg hvilande aderton hundra fot under jorden, ifrån dess första daning. Onekligen är detta en beundransvärd framgång och eröfring, och när tillämpningen kommer at visa sig, när genom afloppet vattenmassan blir rensad ifrån gyttja och sand och medger åt dess grumlighet at återfå sin primitiva klarhet, blir tiden inne at begynna på ny räkning, at mångdubbla på andra ställen dessa försök och blifva öfvertygad at hädanefter och öfverallt kunna vara tryggad mot vattenbrist och ofruktbarhet. Herr Arago är sysselsatt (som det berättas) med en utförlig afhandling om de olika arbeten som följt på hvarandra ifrån borr-instrumentets första hammarslag, tils det ögonblick då den lycklige ledaren af detta underjordiska spejande (exploration) kunde, efter så många ihärdiga ansträngningar, utropa: jag har segrat!

Det är icke stället här at gå Hr Aragos lärda afhandling i förväg, vi inskränka oss endast at meddela en ritning som troget återger artésiska brunnen vid Grenelle, i det ögonblick då den stora eruption eller utbrottet af vattenmassan ägde rum. Det är i alla

---

ledning til benämningen artesiska (artoisska) brunnen, emedan upfinningen ursprungligen härleder sig ifrån Artois.

fall högst förvånande och märkvärdigt at uphemta vatten utur jorden på 18 hundra fots djup.

Halls hydrauliska bälte eller vatten-updrifvare. Denna alldeles nya och vigtiga upfinning är en af de enklaste, minst dyra och kraftigaste Hydrauliska machiner som hittils är känd. — Den består af et band utan ända som passerar eller löper öfver tvenne rullor eller trissor, hvaraf den ena är fästad på machinens öfra axel och den andra på dess nedra, belägen under vatten-ytan.

Genom omvridningen af öfre rullen, så at bandet får en hastighet af *et tusen fot i minuten*, öfvervinner vattnets adhesion (vidhängande) dess tyngd, och en större qvantitet, än genom en vanlig pump, upfordras och afföres i en likformig och jemn ström til den höjd som åstundas. — Medföljande figur visar den teckniska modellen sådan den finnes i Polytechniska Institutet i London.

A föreställer bandet eller det så kallade bältet;

B den öfra rullen eller trissan öfver hvilken bandet löper;

C den nedre rullen belägen under vatten-ytan;

D den afrinnande vattenstrålen, upkommen genom centrifugalkraftens verkan då det passerar öfver rullen;

E pipen som afleder det uphemtade vattnet.

Följande recommenderande bevis til fördel för det hydrauliska bältet eller bandet, är utdraget ur *The Polytechnic Journal* för November månad 1840.

"Under loppet af århundraden hafva vetenskapsmän förgäfves lyckats upfinna någon machin för updrifvande af vatten, uti hvilken den största möjliga kraft, enkelhet och ekonomi til den grad funnits förenade. Besynnerligt nog, var det lemnadt til närvarande ålder, at frambringa och fullborda en upfinning långt öfverträffande, i dessa vigtiga hänseenden, allt hvad hittils är bekant i ämnet; en upfinning, som har uthärdat de ofördelagtigaste försök under alla former och omständigheter, för hvilka nya upfinningar, då de första gången skola försökas utan erfarenhet om deras handterande, nödvändigtvis äro blottställda. — — — —en kraft som Vatten-updrifvaren äger genom naturen är en af de märkvärdigaste och minst förklarliga. En vanlig pump lyfter vatten 30 fot med en förlust af kraft *antagen til 40 procent*, det är för hvarje 100 # af mechanisk kraft applicerad til pistonen, updrifver den 60 # vatten, och detta är den högsta qvantitet som, under de för-

delagtigaste omständigheter, kan åstadkommas. Men i en tryckpump, hvarest vattnet skall upbringas högre än 30 fot genom compressions-kraften, ökas denna förlust af kraft betydligt i proportion til den höjd som vattnet skall upbringas. Denna del af ämnet föreföll oss utomordentligt vigtigt at vi föresatte oss hafva et försök gjordt i vår egen närvaro, för at utröna om Herr Halls anförande, at hans band kunde updrifva, utur stora djup, från 85 til 90 # vatten, för hvarje 100 # använd kraft, var enligt med sanna förhållandet.

Resultatet af det försök som gjordes i en brunn i *The Portman Market*, 130 fot djup var: at en ångkraft, lika med 107,892 #, updref 96,460 # vatten, eller nära 90 procent af den använda kraften.

Vi hafva således här den enklaste Hydrauliska Machin hittills känd, som, updrifvande mera vatten än den mest sammansatta, kostar så väl vid dess första upsättning, som under fortfarande arbete, betydligt mindre än någon annan. Dess portabilitet är också et stort skäl för densammas recommenderande."

Logogrif.

När *Glunkus* skall *mitt hela* göra,
Hvad omsorg och besvär han har!
På goda löften icke spar,
Så vänligt helsar Klockar-Far,
Concept och kappa ändtligt tar
Och låter sina gåfvor höra;
Men ofta blir det händelsen
At han får många gånger än
Mitt hela göra om igen. —
Sex fötter som mitt hela äger
Kan visa mången nyttig sak:
Hvad man vill njuta på sitt läger;
En jordfrukt af förträfflig smak;
Hvad som har bortgift mången flicka
Och hvar och en med nöje tar;
Hvad hvem som föds nödvändigt har;
Et litet ord som plär sig skicka

Framför et annat namn så bra;
Hvad vargen söker så begärligt;
Hvad för en tjuf kan bli förfärligt;
Et namn som tvenne hästar ha;
En flod som i Italien flyter;
En motsatts utaf det som är;
En konst hvarmed Nattväktarn skryter;
Det som i faran ljuda plär;
Hvad man hos Köpman' vanligt tager
At sedan välja deruti;
Et ställe för skeppsbyggeri;
Hvad genom solf och sked man drager;
En rad af lass med varor på
Som från en ort til annan gå.

Ch...

Ordet til Logogrifen i föregående N:o är: *Lager*, hvaraf fås *Lag*, *erg*, *gal*, *ger*, *regal*, *le*, *regla*, *lera*, *erla*, *Er*, *al*, *arg*.

Pl. 20.

Mode-Costymer för Damer och Herrar.

Fig. 1. Mössa af spetsar garnerad med röda och gröna band; klädning af Indiskt muslin med genomdragna gröna band til garnering och prydd med toffsar; gula handskar, hvita skor.

Fig. 2. Herrns Costym. Mörkblå siden-halsduk, bröstkruset synligt, gul casimirs-vest, brun frack med gridelin sammetskrage och gridelint sidenfoder; svarta åtsittande pantalonger til stöflar.

Fig. 3. Et slags mössa af silkes-spetsar, sedd bakifrån; långt hängande lockar vid sidorna; klädning af hvitt Tarlatan med en röd underklädning.

Fig. 4. Svart Capot med en stor hängande plym, til hälften gul och gridelin.

Fig. 5. Hatt af gult *moire* garnerad med blommor och gula band; rock af *Poult de soie* med trånga ärmar.

Fig. 6. Röd sidenhatt garnerad med en hvit plym och röda band.

Stockholm, 1842.
Tryckt hos Carl Deleen, R. W. O.

4.
5.
6.
3.
1.
2.

de Årgången.

N:o VI.

MAGASIN
för
Konst, Nyheter och Moder.

Juni Månad 1842.

Pl. 21.

Jean Paul Richters Staty i Bayreuth.

Denne berömde skriftställare föddes d. 21 Mars 1763 i Wunsiedel i Bayreuthska området och dog i Bayreuth d. 14 Nov. 1823. Han hade studerat theologi, men hans sinne för poesi mognade ganska snart och han öfverlemnade sig nästan uteslutande åt skaldekonsten. År 1798 och några derpå följande år lefde han som privat lärd i Leipzig, men bosatte sig sedermera i Bayreuth, der han af Furst Primas begåfvades med en ansenlig pension vid hvilken Konungen i Bajern bibehöll honom. — I Tyskland äro hans skrifter mycket värderade; de lästes och beundrades isynnerhet af många enthousiaster, och man kan icke neka dem mycken genialitet och humor; men om denna humor är för alla läsare af samma smak och lika interessant, torde väl vara tvifvelagtigt. Utan att klandra hans skrifsätt, torde man dock kunna säga, att hans arbeten icke äro lätt lästa. — Ibland hans humoristiska arbeten utmärka sig *Hesperus; Belustigungen unter der Gehirnschale einer Riesin; Blumen-, Frucht- und Dornenstücke; Titan; Flegeljahre; Katzenbergers Badereise.* 1804 uppträdde han med sitt första vigtiga verk af filosofiskt innehåll: *Vorschule der Ästhetik*, hvartill han på sednare år utgaf en *Nachschule.* Med framgång försökte han sig äfven på det politiska fältet genom sin *Friedenspredigt* samt *Politische Fastenpredigten.* Några af hans arbeten finnas äfven i Svensk öfversättning.

Sedan en upmaning af Jean Pauls beundrare, at åt honom

upresa et national-minne, icke hade någon framgång, befallde Konung Ludvik I:e i Baiern, at på sin bekostnad en bronze-staty skulle uppresas åt Tysklands störste Humorist, i hans födelsesort och staden Bayreuth, der han länge lefvat och författat. Denna staty aftäcktes den 14 November förlidet år och Red. lemnar deraf i denna Planche en tekning. Den är modellerad af Hr *Schwanthaler* i München och anses för et i hög grad lyckadt arbete. Aftäckningen ägde rum med mycken högtidlighet och under et lifligt deltagande af den omtyckte författarens vänner och beundrare bland Tyska nationen.

Pl. 22.

Den heliga Familjens rast under flykten til Egypten.

Betraktande denna tafla såsom man gör med en vanlig målning, skall man onekligen bli betagen af ämnets enkla och andagtsfulla behandling. I sanning råder här et ädelt och religiöst lugn, hvilket isynnerhet är passande i andeliga taflor; men hur hastigt öfvergår icke sympatien och et gillande omdöme til beundran och en öm rörelse, när man betänker at målaren af denna tafla, är en ännu ung man född *utan armar* och *utan lår*, hvars fötter, nästan fästade nära intil kroppen, äro äfven beröfvade af hvar sin ena tå, och som målar hållande penseln i munnen under det han håller paletten med ena foten! — I sanning är icke detta en af naturens mest bedröfliga och obegripliga nycker, och derjemte det mest sällsamma och rörande phenomen. Märkvärdigt? en man så obarmhertigt krympling ifrån sin födslostund, at man skulle tro honom vara olämplig til något hvad som helst, at man ville ömka honom, at man från alla håll ville komma honom til hjelp i hans grymma belägenhet, att man blott behöfver se honom; och denne man, långt ifrån at öfverlemna sig åt sin olycka — det gifves så många individer som äro så lycklige genom rättigheten at göra intet! — långt ifrån att domna i en nedrig sysslolöshet, och betrakta sin vanskaplighet som en liftidsrenta, går dristigt til målet, studerar natt och dag, — hvad tror ni väl? — målarekonsten! och hvad är

Nittonde Årgången.

det han målar? små miniatur-taflor, såkallade stafflet-taflor? alldeles icke; taflor af 10 fots höjd! hans målning är storartad, allvarsam! han låter hissa upp sig til sina taflor, och denne stackars lytte dverg, om hvilken man skulle kunna säga hvad som sades om Marskalken Rantzau, *at han icke hade något helt mer än hjertat*, updrager med penseln — vi hade så när sagt, med en säker hand, — sköna änglar och vackra porträtter, som skulle hedra mången artist behörigen begåfvad med alla lemmar! — också har framför en sådan ihärdighet, hvarje ömt hjerta känt sig rördt; och skänkt artisten en blick full af sympati, räckt honom en hjelpsam hand. Medlertid är det en lycka för honom at icke vara född i Sparta, der någon vildsinnt välväxt icke hade underlåtit at kasta honom i Eurotas på den tiden den höll vatten. Sådant förhållandet nu är, är Herr *Ducornet*, född i Lille 1806, nu 36 år gammal. Hans första beskyddare voro Hertigen af *Angoulême*, Grefve *Rémusat*, Herr *Gerard*, den store målarn. Han hade af Konung Carl X fått ett årligt underhåll som indrogs 1832, såsom alla pensioner på civillistan. Hertiginnan af *Berry* och Hertigen af *Orléans*, numera Konung Ludvik Philip, hvilka begge man träffade, ehuru i motsatt tendens, på de olyckligas stråt, voro jemväl goda och sympatiserande med vår artist. Men denne rättvisade också intresset som hans belägenhet upväckte, genom ouphörliga studier och beständiga framsteg. Den ena medaljen efter den andra erhöll han, han hade kommit så långt at täfla om stora priset och var nära at erhålla det. Det hade varit et sällsamt upträde i Rom, stora priset på sådant sätt, och som utan tvifvel åstadkommit häpenhet hos de vidskepliga Transteverinerne. Sedan dess har Herr Ducornet icke underlåtit at arbeta och göra framsteg. På samma tid som han målade stora målningar med en beundransvärd skicklighet och sorgfällighet, sysselsatte han sig äfven med porträtter dem han utför med verklig förtjenst: det af *Sidi Hamden*, de Algieriske Arabernes Aga, det af Madame *de la Hante*, af Donna *Olezabal*, af Hr de *Mathiezo*, af Grefve *San Fernando de Penalver* &c. &c. hafva förskaffat honom ett hedrande beskydd och en lönande inkomst. Nu mer hafva Hr *Martin (du Nord)* och Hr *Vatout* varit ibland Ducornets mest nitiska beskyddare; men ostridligen har han tilräckligt talang at kunna nästan umbära alla gunstbetygelser.

Nyttan af handskar. *)

Fordom som i våra dar
här och uti andra länder,
lofbesjöngs af en och hvar,
värdet utaf vackra händer.
Ni som ägen denna skatt,
nyttjen handskar dag och natt.

Då när tidens magt förstör
hvad Natur och Konsten dana,
at Ni handskar nyttja bör
ännu utaf gammal vana,
är ej nog, ty denna list
stundom döljer åldrens brist.

Mamma säger: "Lilla du,
"akta dina vackra händer;
"det som Flicka och som Fru
"mångens blickar till dig vänder.
"Skall du åka eller gå,
"söta barn, drag handskar på."

Gouvernanten snörd och rak,
icke tvekande i valet,
gör försök med öfvad smak
trottsa sjelfva vintertalet.
Läspar: "Flicka gör som jag,
"nyttja handskar natt och dag."

Älskarn ropar: "hvilken hand!
skönare ej fanns på jorden.
Gud! om den för solens brand
någon stund är blottställd vorden.
Handskarne försumma ej,
vet, du annars dödar mej!"

Ägta mannen, äfven han
til sin unga Maka säger:

---

*) Författarinnan har icke tillåtit Red. at utsätta hennes namn.

Hvad jag önskar, at du fann
värdet vackra händer äger;
akta dem, drag handskar på,
dina pligter sköt ändå.

När den gamle mannen skall
Gumman sin på balen följa:
"Handskar tag i alla fall,
hviskar han, att skrynkor dölja.
Tiden redan flyktat har
då din hand var vackrast bar."

Gosse! om du icke kan
rymma luntan i din hjerna;
lemna den, ty mången fann
bröd i verlden utan stjerna.
Sätt dig trygg, köp pryl och sax,
klipping, silke, nål och vax.

Jurnalisten 1660 *och* 1840.

(Slut fr. föreg. N:o.)

Det har varit nödvändigt at gå tilbaka til Jurnalismens ursprung, emedan det hörer til opinionen, at handteringen är et gårdagens foster, en ren slump, en profession der den förstkommande utan kallelse kan frambära sitt snilles afskräden, känna sig före med sin stil. Ingen tänker på de stora mästare som föregått oss, på de förträffliga efterdömen de lemnat oss, på deras mod och framför allt på så mycken snillrikhet de påkostat i och för saken. Rollins spådom har gått i fullbordan: "at den dag kommer då det blir svårt at skrifva en jurnal;" och la Bruyère, i anledning af *Le Mercure galant* yttrade: "för at skämta med behag och berätta med lätthet småsaker, behöfves mycken fallenhet, mycken belefvenhet, mycken fruktbarhet; det är at skapa för at göra någonting af intet." Må de då icke förundra eller beklaga sig, dessa som antingen nyss komna ur högskolan, eller skolfuxen utan geni, eller dessa bas-bleus *) med stoppade strumpor, om de bortvisas,

*) Bas-bleus kallas i Paris vissa fattighus-hjon af könet i en fattig-inrättning, til hvilkas costym höra blå strumpor.

den ena til högskolan, den andra til ferlan och den tredje til köket hvilket hon aldrig bort lemna. Hurudan Jurnalisten och hurudant hans upförande nu är det skall jag berätta för er; det är ganska lätt. Stigen in til honom, han är tilgänglig för alla kommande, varen välkomna; hans dörr är öppen för hvem som klappar på, han är mer tilgänglig än den mest sysslolöse advocat; hvilken jurnalist som helst kan dag för dag göra reda för sin lefnad, han kan säga er hvad han gjorde den eller den timen om dagen eller om aftonen. Som det gäller hvarje morgon at författa för morgondagen, icke blott et flyg-blad, men värdet af två volumer i octav af våra Romantiker, har hvar medarbetare af den periodiska pressen påtagit sig sin andel i det gemensamma arbetet, och han tilbringar sitt lif at bearbeta den grufva som fallit på hans lott: den ena är kunnig i den politiska ekonomien, han kan alla det landets lagar utantil, han har särskilt studerat Europas historie, han vet med visshet hvarest Frankrike begynner och borde sluta, och med pennan i handen försvarar han det emot alla grannstater, antingen det angripes med väpnad hand, med fraser, med congresser, genom offentliga yttranden i utländska tribunaler, genom skräck eller elakt lynne hos de fiendtligt sinnade rojalisterne. En annan talar ifrån 1789 ifrån Mirabeaus tid; de många trappstegen på politikens stege har han flera gånger gått ut- och upföre utan at låta förbrylla sig af hvad som tildragit sig på högra eller venstra sidan eller i centern; genom en långlig vana vid delibererande församlingar, har han gissat til alla vältalighetens tactiska hemligheter; han tilbringar sitt lif inom kamrarna, han lånar sitt öra åt alla tal och långa debatter som icke natten förmår afbryta, och när allt är sagdt, har han ännu tid öfrig at förklara för Europa och stundom för Kamrarna sjelfva hvad de sagt aftonen förut. Medan en del sysselsätter sig med de utländska affärer, en del med de inländska, äro andra tilreds at vaka för industrien, filosofien, litteraturen, handeln; en annan har följt med historien om penningeväsendet, han känner transactionerne i myntvärdet, han säger på hvilken punkt Frankrike står i den vägen, hurudan dess credit är; åter en annan har varit utrikes, han har studerat hvad som är ruttet i de gamla monarkierne och för mycket mekaniskt complikeradt i Republikerne; han har sett kanaler

gräfvas, jernvägar anläggas och fängelser inredas på annat sätt än hos oss; han ger råd och han rådfrågas. Kommer så en lärd som grånat i de abstracta vetenskaper, dernäst amatörerne i vitterheten som blanda sig litet i allt, i poesi, theater, musik. — För at en längre tid uthärda med denna handtering, vet Ni at dertil erfordras en krigares oförskräckthet; jemt natt och dag i brêchen, beständigt färdig til drabbning, det är snart sagt en befälhafvande Generals göromål. Til Jurnalistens svåra befattning hörer at kunna handhafva berömmet och klandret, ironien och vreden; ibland thy värr, måste han öfvergå til et bitande skämt, ja, til förakt; han måste våga säga hvad som är det svåraste här i verlden åt alla dåliga passioner: "jag känner dig; du är högfärdig, du ljuger, du är en baktalare; "han måste vara obeveklig för kärleken eller vänskapen, ja, stundom för gifmildheten, som är den lättaste och ljufvaste af alla dygder; han måste hvarje morgon, om man vill vara uprigtig och sann, säga åt sig: at han får en ny ovän, och icke blott denna ovän ensamt, men hans hustru, hans barn, hans vänner, hans gamla far som anser eder för en vederstygglig varelse och som dör under det han förbannar er. I sanning en hård, en svår befattning: hejda en ung, oförsynt, inbilsk poet; ställa sig ansigte mot ansigte framför en andans man, af hvilken trosbekännelse som helst, rycka en falsk pamphlet ur hans händer och rifva den i stycken; träffa händelsevis et fruntimmer med snille, en jernhand under en silkes-vante, som godtyckligt vill kullkasta giftermåls-ordningen och säga åt henne: för allt i verlden, min fru, stäfja er! — Inträda på en theater i det ögonblick publiken enhälligt applauderar oformliga nyheter, ohyggliga dramer och ensam emot alla skrika, at en bildad Nation omöjligen kan och bör öfverlemna sig åt dylika skamlösheter — — — säg, kallar Ni det icke en arbetsam, ädel, modig och högst svår handtering?

(Författaren genomgår härefter en hop detaljer och insinuationer, för hvilka Jurnalisten dagligen är utsatt, synnerligen innan han genom erfarenheten lärt känna sitt folk och sollicitanterne af alla slag, hvilka stundom likväl göra honom rättvisa och måste medge at han icke är en hel och hållen förtappad menniska, och slutar sin nog långa men högst interressanta afhandling, den utrymmet nekar oss at hel och hållen meddela, sålunda:)

Nu viljen J kanske veta om detta kan kallas et lyckligt lif.

Ja, visserligen det lyckligaste lif här på jorden! At dagligen tala til mängden, imponera på dess beröm eller klander, hålla små envig med trubbiga vapen dem hon tycker så mycket om, hylla den ringaste, nedsätta den prägtige, uptäcka något ungt, försagdt snille för at öpna det vägen til lyckan; gifva åt hvar och en den namnkunnighet som man icke åstundar sjelf, och emot sin egen vilja populär, biträda den litterära fåfängan, egenkärlekens små nedrigheter; se den mest stolta framför sig så mjuk, höra honom beklaga sig och bedjande om en almosa af loford; känna det rätta värde af notabiliteterne och storheterne för dagen; vara den förste åt hvilken man förtror allt väsende som göres i verlden; vara öfverallt och se allt, öppna dörren åt alla idéer som påtränga ifrån alla håll, få förtroendet af en ny upfinning och stundom låna upfinnaren sin penna för at förklara allmänheten nyttan deraf; sammanfatta de aflidnas nekrolog och betala en nationel skuld i det man åter upräknar de bortglömda arbeten och mödor — — onekligen är detta allt et vackert verk, et ädelt utfördt åliggande. En sådan man, är han icke i verkligheten sin tids historie-skrifvare, och förtjenar han icke en smula beröm, aktning och erkänsamhet af kommande häfdateeknare?

Men, säger man, et sådant lif tilbragt och förslösadt at med fulla händer kasta snille och stil omkring sig, är ju helt och hållet förloradt! af alla dessa ansträngningar blir ingenting qvar! hvarje dag bortför med sig allt hvarmed han slitit vetenskapen, smaken, snillet, harmen, vanäran och härligheten! Dessa lösa blad med så mycken omsorg författade, blifva ju, snart sagdt, endast dagens svepduk! af allt detta buller och bång, blir intet qvar, knappast echo't? Nå väl! hvem vet icke det? — Men jag ber er, hvad är det som blir qvar af hela århundradet? Vet man i dag hvem som lefver eller dör? Desse män som haft den sorgliga försigtigheten at en och en inregistrera deras samlade arbeten, som hvarje qvartal upstapla Volymer, äro de mer förvissade om odödlighet än de snillen som utströ sina dagliga foster för vinden? Af Kejsar Napoléon hvad är qvar? Några benbitar hemtade långt bort ifrån, öfver hafvet. Af alla era Romaner, era historiska berättelser, era skaldestycken, hvad är för det närvarande ännu qvar? Kan ni på ögonblicket utantil uprepa 20 rader vers af Victor Hugo? Hälften af Châteaubriands arbeten ligger redan i skuggan, medan

1

2

3

den andra hälften afvaktar nattens skuggor. Förgätenhet och obemärkthet är tidehvarfvets lag: hvaraf följer at den förståndige mannen med et lekande snille, med en lindrigt sjelfsvåldig imagination, som kastat i vinden dessa svaga småsmulor författade för dagen, har i verkligheten varit mer vis än alla de hederlige män som tro på deras arbetens odödlighet. Verlden är så fatt; tack vare Gud at ingen god tanke är förlorad. Tiden som är rättvis och söndersliter allt som icke kan bli vid lif, återförer ofelbart i dagen allting skönt; ingenting dör af hvad som är födt at bibehållas vid lif. Se på denna orena tryckta hög som flera hundra gånger skulle fylla Mars-fältet ända up til dômen af Invalid-kyrkan, nå väl an, låt binda dem i band eller hopvika dem som Tidningsblad, alla dessa upfinningar vänta sitt öde på rättvisans dag. Ibland denna ofantliga hög af dagliga foster, finnes mycket rygtbart, äradt som blir förvandladt til intet, det vill säga upskattad efter värdet; men ibland den finnas flere författare utan rygtbarhet, som skola åter upvakna höljde af ära och anseende. Och hvad det hela angår, ske Guds vilja hvad böckerne angå så väl som Jurnalismens blad!"

Den andra tekningen föreställer nutidens Jurnalister, til hvilken Jules Janins personlighet lånat sig och sin snillrika sjelfsvåldighet til modell.

Pl. 23.

Musée Philipon.

Under denna benämning, som jemväl kallas *Musée et Magasin comique de Philipon,* utkommer nu i Paris en periodisk skrift full med croquier och penn-tekningar i alla ämnen med en ganska kort text, men i allmänhet snillrik och pikant, hvadan också utgifvaren säger i sin anmälan: *liten text men många bilder, sådant är vårt valspråk.* — Formatet är et stort hel-ark med 3:ne spalter och på hvarje ark omkring 20 tekningar eller vignetter, hvilka, om icke alla af de förnämste mästare och jemngoda med t. ex. *Les Français peints par eux-mêmes,* likväl äro stundom

ganska snillrikt upfattade och bra teknade, ehuru något mycket groteska.

Utur första bladet af detta Musée Philipon, som i et supplement-blad til *Journal de Débats* för den 3 Mars d. å. hitkom, har Red. valt några ämnen, för at göra våra läsare bekanta med tendensen af detta så kallade *Album monstre*, som kommer at utgöras af 100 häften (*Livraisons*).

N:o 1. *Mitt Slott.*

I vårt tidehvarfs stora Komedi hafva sysselsättningarna och rollerna på et förunderligt sätt blifvit förbytta.

Adeln fabricerar hvitbets-socker, upsätter ång-machiner; borgarståndet köper slott.

En Hertig säger: jag reser till mina bruk.

En Grefve talar om sina plogar.

Och den frodige, för sig komne Värdshusvärden, den med sin rörelse uphörande Pastei-bagaren, Collegii-vaktmästarn som lemnat tjensten, tala om: *mitt slott.*

Det är icke nog för den rik blifne individen at tala derom, han utskriker det, han drömmer derom, han låter måla det.

Il aurait volontiers écrit sur son chapeau:
C'est moi qui suis *Guillot*, *maître de ce château.*

(Han önskat på sin hatt han skrifva fått:
Jag är *Guillot och äger detta slott.*)

N:o 2. *Robert Macaire, Sakförare.* *)

— Vunnet, min vän, vunnet i alla omständigheter!

— Det är, min sann, icke för bittida; en process som räckt i tie år och som har ruinerat mig.

— Bättre sent än aldrig —

— Nå, hur mycket tilfaller mig?

— Se här: Domstolen tilerkänner er 12,000 francs; rättegångs-omkostnaderne gå til 13,000 francs; jag har således icke mer än 1500 francs at fordra.

— Men då förlorar jag ju än ytterligare 1500 francs!

---

*) *Robert Macaire* är en allmän benämning på en stor bof.

— Ja, ja! det är sant; men, min vän, ni har vunnit processen.

N:o 3. *Engelska seder.*

Damerna lemna först bordet; *) Herrarne göra det sedan.

Fabel.

Tuppen och Tjuren, af *Lavalette.*

Öfversättning.

Nyss trampad utaf Tjurens fot
På Slottets bakgård Tuppen fräste;
Hans kam var blodröd, gallan gäste,
Han kacklade med skrik och hot:
"Hvad har den Besten här at göra,
"Som i sin dumhet ej förstår
"At se sig före när han går?
"Det nötet skal ju allt förstöra
"Och borde aldrig finnas här.
"Jag halt och nästan krossad är
"Och halfdöd, det kan jag bedyra!"
Men Tuppen gaf ej akt uppå
At sjelf, just när han talte så,
Han trampade ihjel en Myra.

Ch...

Jag, jag har älskat fyra!!!!

Henne skall mycket förlåtet varda,
ty hon hafver mycket älskat.
(Evangelium.)

Den första som jag älskat! ... ack! huru göra begripligt huru

*) Det är en skäligen allmän sed i England at sedan värden proponerat och gästerne druckit: *Damernas skål*, stiga dessa ifrån bor-

jag älskat honom! huru beskrifva mina sinnens vällustfulla skakning då jag hörde hans röst, och den lycksalighet som jag kände at bespeja hans blick, och de öma omsorger jag använde för at väcka et löje på hans läppar! Och likväl, var han ful, ja, ovedersägligt ful. Men det var min första kärlek, det var den första varelse som hela dagen kom mitt hjerta at klappa, som smyckade mina drömar med altid leende bilder, som för mig öpnade et helt och hållet nytt lif, och, ifrån det ögonblicket, upfattade jag ingen annan sällhet än den som var genom honom, inga andra känslor än de som voro för honom, inga pligter som jag icke offrade honom. Hvartenda af hans ord dallrade genom hela mitt väsende som en rörande melodi; hans blick, leende eller lugn, tycktes i ljufva fröjder återspegla sig i djupet af mitt hjerta; och då hans mun hopade sina kyssar på min mun, då hans armar bildade et tätt slutande band omkring min hals, och hans hand under lek upref en af mina hårflätor, höjde lycksaligheten mina rörda känslor mot himmeln, ty jag föreställde mig at änglarnes vällust skulle vara sådan.

Också kände jag, bredvid honom, alla öfriga känslor af lifvet förblekna. Hvad voro nu för mig af lagar eller vana ålagda band? hvad voro sällskapslifvets nöjen, egenkärlekens triumfer? För at vara med honom ensam, huru ofta aftog jag min festliga klädsel, och föredrog hans enklaste ord framför verldens alla brusande loford! Med hvilket nöje jag såg honom under sina fötter trampa de blommor som koketteriet hade sammanflätat på mitt hufvud! Ack! hvad skulle jag icke gjort för honom på jorden! hvad har jag icke för honom anhållit af himlen, och hvilken medtäflande känsla skulle kunnat tränga til min själ!

Skall jag likväl säga det? . . . ett år af denna första yrsla var knappt tiländalupet, förrän en annan lidelse bemägtigade sig mitt hjerta. Ingen magt förmådde bekämpa det intresse en varelse ingaf mig, som icke på mig ägde hugkomstens rättigheter, men hvars öpna panna hos mig väckte tusen tjusande förhoppningar. Han hade stora svarta ögon, hvilkas ömhet jag brann at

---

det och lemna Herrarne, som derefter tömma den ena buteljen efter den andra, och icke gerna sluta förr än de ragglande lemna bordet på ett eller annat vis.

uphemta; och när hans hufvud stödde sig mot min barm, när mitt namn sväfvade öfver hans läppar, liksom första anslaget af en ny kärlekssång, sade jag til mig: "Äfven der skall jag njuta sällheten at älskas!" Lycklig, fästade jag mig vid denna tanke, som kom at öka mina njutningar, och jag älskade dem begge.

Någon tid derefter, befann sig vid min sida en hygglig gosse med blek hy, blå ögon, jag vågar verkligen icke beskrifva honom . . . Likväl, då min penna vill egna sig åt sanningen, och mitt hjerta här vill yppa alla sina hemligheter, skal jag tilstå at denna nya passion icke endast var en af dessa behagliga episoder som flykta förbi i en qvinnas lefnad, liksom dessa efemeriska stjernor som halka öfver himlen utan at störa dess harmoni. Min unga älskling intog sin älskande andel i min själ, och för at der fästa honom, slösade jag på honom min oinskränkta ömhet. Jag följde utvecklingen af hans första begär, jag ville til mig ensam hänföra alla hans känslighets bemödanden. Öfvertygad at qvinnans hjerta liknar en blomma hvars vällukt kärleken är, och hvaråt en böjelse mer endast tillägger ännu en stjelk, borde jag icke motstå den nya känsla som erbjöd sig och jag älskade dem alla tre.

Ack! om jag finge förtiga det som återstår mig at säga er, om jag i djupet af min själ finge dölja denna naturens sista svaghet, skulle jag stanna vid detta mina första kärleksyttringars mystiska tal. Men, ödena äro mångfaldiga, oförklarliga, och jag skulle, mot min vilja, sluta med at tilbe et barn, fallet, tror jag, från den luftiga rymden. Skönt som Cheruberna som upbära slöjan på Madonnans panna, hade dess lilla mun ett af dessa leenden som skulle bringa Eva at synda, om det var på det sättet djefvulen frestade henne; i dess ögon låg en vällust af oskuld som lät hoppas allt och förlåta allt. Detta barn, fullt af behag, undergifvet era begär, höljde er med ljufva blickar och förtjusande smekningar; antingen skulle man icke se, eller också älska det . . . och se der hvarföre jag älskade det.

Men fyra! . . . O hjertats förunderliga slöseri, är det icke sannt? fyra älskade på samma tid! lyckliga af samma lycka' delande lika ynnestprof, skördande samma leende, samma blick,

samma smekningar, och det, utan at afundsjukan ett enda ögonblick förstämde harmonien i deras kärlek! . . . det är en af dessa outgrundliga hemligheter som naturen endast afslöjar för qvinnohjertat!!! . . .

Och likväl, om J viljen förstå, om J viljen veta huru jag älskar dem alla, huru de älska mig, och huru vi lefva tilsamman, så borttag det täckelse som skuggar denna tafla, och J skolen se en mor med sina fyra söner.

Coraly de T.....

Fintlig hämnd.

En viss Landtjunkare som gick
På jagt en dag, men intet skjuta fick,
Af denna motgången förtretad,
(Han til humöret lätt var retad)
Sköt då han gick förbi, en Katt
Som var en favorit, en skatt
Hos en förnäm, bedagad Enka.
Det blef som hvar och en kan tänka
En öm förlust för Hennes Nåd,
Som hon beslöt at genast hämna
På sätt som skulle länge lemna
Et obehag för grannens öfverdåd.
Hon lät med tjogtals fällor fånga
Hvar råtta som i trakten kunde fås,
Men alla lefvande, förstås;
Och när hon fått tilräckligt många,
Tre hundrade til slut det var,
Hon dem uti en låda släppte
Och locket helt försigtigt täppte,
Til Grannens Fru man lådan bar;
Hon trodde at det kunde vara
Från staden någon grannlåt, som
Til hennes stora fägnad kom,

Och öppnar fort — de fångna råttors skara
Ur lådan rusa up burdus
Och sprida sig kring hela hennes hus.
Frun stod der med förskräckta blickar;
Et papper hon på lådans botten fann;
Der stod: Min Katt är skjuten af Er man,
Jag derför mina råttor skickar.

Ch......

Logogrif.

Fastän jag farorna och döden ofta bar,
I Romas gamla dar jag alltid dyrkad var,
Och under mitt baner dess söner fingo lära
Med kraft och hjeltemod förvärfva kraft och ära.
Ej mer i våra dar man Tempel åt mig gett
Men mången dyrkan jag ändå med nöje sett.
Nu är jag sträf och kall, med vinterns drifvor blänker;
Men om du delar mig, jag många saker skänker:
Först hvad man vanligtvis åt vacker tafla ger;
En yr och munter bragd som ibland barn man ser;
Hvad ej den rike är, men torde bli kanhända,
Om han i oförstånd på gods och guld gör ända;
Hvad Korpen älskar mest och han på slagfält får;
En term som i Billard den spelande förstår;
Et litet sällskapsspel de unga muntert spela;
Och sist jag nämna vill at man har sett *mitt hela*
Som skådespelerska beundras i Paris,
Dess sceniska talang har vunnit allmänt pris.

Ch...

Ordet til Logogrifen i föregående N:o är: *Profva*, hvaruti finnes: *ro, rofva, arf, Far, af, rof, rep, par, Po, var, ropa, rop, prof, varf, varp, fora.*

Pl. 24.

Mode-Costymer för Damer.

Fig. 1. Röd sidenhatt prydd med gröna band och en röd garnering innanför skärmen; grönrandig klädning med grönt skärp; gula handskar, grisdelina kängor.

Fig. 2. Hvit sidenhatt garnerad med blommor och ax jemte en hvit slöja; mantille af broderad tyll fodrad med gult siden och garnerad med spetsar; grisdelin sidenklädning; hvita handskar, svarta skor.

Fig. 3. Gul halmhatt prydd med en plym och garnerad innanför skärmen med blommor; rock med långa åtsittande ärmar, framtil och omkring kragen garnerad med en uddig remsa af samma tyg som klädningen; gula handskar, svarta skor.

Fig 4. Hvit rishalmshatt garnerad med blåa band och en hvit plym.

Fig. 5. Ljusblå krusflors-hatt med en blå hängande plym och röda törnroser med gröna blad innanför skärmen jemte en så kallad *Cardinal-Pélerine* af mörkt gridelint siden garnerad med tvenne rader svarta spetsar; flammig siden-klädning med trånga ärmar; gula handskar, svarta skor.

Stockholm, 1842.

Tryckt hos *Carl Deleen*; R. W. O.

3
4
5
1
2

Mademoiselle Doze.

N:o VII.

MAGASIN
för
Konst, Nyheter och Moder.

Juli Månad 1842.

Pl. 25.

Mademoiselle Aimée Doze. *)

I det gamla slottet Ponkalek, i Hennebon, denna historiska stad der minnet af den tappra grefvinnan Jeanne de Montfort fortlefver, föddes den 20 October 1823, et ljuslett barn, hvars långa och silkeslena hår redan väckte de personers förvåning och beundran som öfvervoro dess födelse. Det var en flicka. Man fästade sig vid denna nya Evas, med det ljusa håret, fintbildade anletsdrag, och nativitetsställarne, som aldrig saknas kring vaggorna, påstodo at hon var född under en lycklig stjerna, och at en stor utmärkelse skulle tillfalla henne i tidernas längd. Då hon var tre år gammal, kunde man icke se något täckare, något mer intagande: man kallade hennes mor *den lilla vackra flickans* mor: lyckliga mor bland alla mödrar! och då bönderne i Bretagne, i skymningen återvändande från sitt mödosamma arbete, på landsvägen mötte et lätt åkdon draget af tvenne getter, och hvari man såg det friskaste ansigte som gyldene lockar, nedfallande på en hals hvit som hermelinen, nånsin infattat, trodde de sig vara under en fantastisk uppenbarelses trollkraft. Deras poetiska inbillning (och hvem har väl mera poesi i själen än bönderne i Bretagne)påminte sig balladstumpar, som handlade om menskliga varelser uptagne af de go-

---

*) Denna unga aktris har debyterat på Théâtre-Français under mamsell Mars' ledning, och är ämnad att fylla denna stora skådespelerskas plats, hvilket hon til en del nu redan gjort.

da féerna. Féen visade sig likväl icke då; hon syntes icke förr än senare. Det vackra barnet såg sig oförmodadt förflyttadt til Dieppe under badterminen, och i afvaktan på féens ankomst, var det en furstinna som framstod, hertiginnan af Berry. Detta älskvärda fruntimmer, som så väl förstod at glömma sin rang, bemärkte det ljuslockiga hufvudet; hon log, och erhöll et gladt leende tilbaka. Det upkom genast en stor vänskap mellan prinsessan och barnet, en oskiljagtig vänskap. Man badade tilsammans; åt sockerbröd tilsammans; från bittida om morgonen måste man råkas och följas åt på promenaden, och öfverhofstallmästaren, herr de Ménars, åtog sig gerna, då den lilla vännens fötter tröttnade, den ljufva bördan som man öfverlät åt honom. Denna förtrolighet varade tvenne månader, mycket för en furstinna, och mycket för et barn, men det är troligt at denna närmare bekantskap hade med tiden blifvit åter uplifvad, om ej de politiska stormarnas böljor, vådligare än oceanens, hade drifvit prinsessans farkost långt ifrån Dieppe och dess bad. Paris, som fortskyndar de ärorika bestämmelserna och i god tid lockar dem til sig, fråntog det urgamla Bretagne dess unga skatt, och det ljuslockiga barnet lekte i Tuileries-trädgården. Det var der som det, på sätt och vis, blef upfostradt, bland fåglarne och blomstren! Tuileriernas mer besökande Parisare skola säga eder huru dess barndom förgått, om de tilfrågas, ty de hafva med förkärlek följt dess skönhets utveckling.

Barnet växte, och dess armar, de skönaste i verlden, begynte runda sig omkring en harpa. Den unga musikälskarinnan tog undervisning af Hr Prumier, professor vid Conversatorium, som synnerligen vårdade hennes anlag. Vid den tiden införde Hr Carré, upplyst director af de sköna konsterna, en klass för harpa, så til sägande, för detta barns skull, och Hr Prumiers favorit-elev gjorde stora framsteg på detta så svåra instrument. Men i följd af täflan sjuknade hon; et til ytterlighet drifvet arbete angrep hennes bröst; hon måste uphöra. *Den stora lilla blondinen*, som Cherubini kallade henne (hon var 12 år) lemnade Conservatorium och roade sig med at spela proverber och komedier inom Hr Samsons familj, skådespelare vid Théâtre français, som ger sig sjelf angenäma qvällstunder, för at hvila sig efter denna theaters representationer.

H. Samson, som är en man med takt och smak, bemärkte genast den lilla tilfälliga skådespelerskans talang; han gjorde Regnier,

Provost och andra i theaterväg osvikliga domare upmärksam på, at hon ägde konsten framkasta orden alldeles som Mamsell Mars, och han upmuntrade henne med tilförsigt at beträda Théâtre-Français. Det blef en högmålsfråga; modern, et bildadt fruntimmer, af uphöjd karakter, som bland sina närmaste slägtingar räknade den vördnadsvärde historikern Anquetil, var icke utan vedervilja mot theatern, hvaremot ännu många fördomar äga rum. H. Samson, hvars lefnad är högst klanderfri, besegrade genom sitt eget exempel, skälen af en sådan natur. H. H. Védel och Taylor förenade sig med honom: det blef afgjordt at den unga skådespelerskan, som med mycken framgång hade uppträdt i *Två Engelsmän*, i *Valérie*, i *Svartsjuka Hustrun*, skulle på Théâtre-Français debytera som Agnès i *l'Ecole des Femmes*, och som Angélique i *l'Epreuve nouvelle.* Hon var fjorton år!

Modern, med ännu beklämdt hjerta, begaf sig tillika med sin dotter, enligt bruket, til några jurnalister, och här visade sig ögonskenligt den i Hennebon förutsagda stjernan. Stjernan förde dem til Jules Janin; denne jurnalist trodde sig se våren inträda.

När han fick veta at man ville utsätta dessa 14 år, denna skönhet i sin blomning, för parterrns oblida vindkast, satte han sig deremot; han sade, med denna flärdfria öppenhet hvarunder et så ytterst godt förstånd och et så utmärkt snille dölja sig, at det var en omöjlighet, et verkligt mord, at han icke skulle tillåta det; at himlen säkerligen icke hade öfverhopat et sådant barn med så sällsynta gåfvor för at upoffras; och mor och dotter begynte gråta; H. Jules Janin, som är i det hela en god satan, och som dessutom stod under stjernans inflytelse, stillade sig, och föreslog en utväg til öfverenskommelse. Han skref en liten biljett, enligt hans vana, nästan oläslig, och lemnade den åt den unga flickan. Denna biljett hade til utanskrift: *Til mamsell Mars.* En ny verld upgick hastigt för modern och dottern; de tackade H. Jules Janin af hela sitt hjerta; de skyndade genast at upsöka féen som skulle blifva den tjusande aktrisens gudmor.

Mamsell Mars gissade hvad H. Jules Janin hade velat skrifva, och, i det hon betraktade brefbärerskan, sade hon til henne med rörd stämma: "Jag känner er; jag har ofta frågat hvem ni var; ni är mycke på spektaklet . . . ." Och mamsell Mars' tanke föll på en smärtsam förlust som de unga vackra flickorna alltid påminna

henne, och hvaröfver hon aldrig slall trösta sig. Från det hon hade hört den blifvande debytantens silfverstämma; från det hon hade förmärkt den vexlande färgblandningen i dessa ögon hvari passionens skiftningar måla sig; från det hon hade gifvit akt på denna fullkomliga anständighet som mamsell Contat fordom så mycket hos henne hade berömt, blef hon åter fattad af kärleken til theatern, til denna konst hvars mästerliga tolk hon varit och ännu är! Hon ville åtaga sig H. Jules Janins skyddlings theatraliska upfostran, och utverkande anstånd med debyterna, underlät hon icke at, under fjorton månaders tid, meddela sin elev den mest fulländade undervisning, och på henne slösa den moderligaste omvårdnad; hon företog sig at bibringa sin fosterdotter sin talangs fulländade delikatess. Mamsell Mars har lyckats efter önskan; tack vare henne, har Molière återfunnit en Henriette, en Marianne, en Isabella, en Agnès, hvarpå han länge väntat; och ett ungt, redan allmänt kändt namn, ett af utmärkelse strålande namn, har tagit sin plats på frontonen til den åldriga Théâtre Français: det är det vackra namnet *Aimée Doze.*

Markisinnan de V . . . . .

Wapenskölden och Penningpungen.

I en dal, från medeltiden
stod ett gammalt Göthiskt slott,
hvari nu man väfver siden;
fliten så på lättjan rådt.
Fordom lyste här baronen
rik och präktig, djerf och rask;
nu der råder blott patronen
rik på guld och silkesmask.

Se de stolta riddarsalar
som man profanerar så,
at fast der historien talar,
nu blott väfstolar hörs gå.
Der som stamträdet sågs hänga,
murket, utan rot och saft,
Spinnmachinen nu ses svänga
sina hjul för ångans kraft.

Här står tornet hvarest fången
smidd i bojor, sorgligt qvad;
nu ifrån dess murar sången
höjs från mången, fri och glad.
Ej som förr i qvällens timma,
några facklor lysa mer;
hela slottet synes glimma
utaf gas-aken, hvart man ser.

Vapenskölden konstigt skuren
uti sandsten, kan ej få
hänga prunkande på muren;
han står dammig i en vrå:
"Andra tider! andra seder!"
"suckar han der år från år,
"penningpungen visas heder"
"stin han på pulpeten står."

Penningpungen.

"Hvem är det som suckar i skummande vrå?
Jag tröttnar at höra den klagan uppå;
om sorgen dig qväljer, din plåga då göm,
och uphör at störa min gyllene dröm;
ty vet at jag tyckte i sömnen mig se
hur kungar och furstar mig ville tilbe.

Vapenskölden.

Du är stolt, men utan anor,
åt ditt högmod kan man le!
borgarns råa språk och vanor
får man hos dig höra, se;
förr än verlden blef förryckter,
i min tjenst ditt slägte stod;
nu den ädle blir förtryckter
utaf Köpmans öfvermod.«

Penningpungen.

"Hvad är det du ordar, hvad rör det väl mig?
Jag spiran dock för öfver verlden och dig:
Hvad mägtade Kungen om honom jag svek?
hans verk blef ej storverk, en barnenas lek:
mig utom kan hjelten ej vinna ett slag,
ej taga ett fäste, allt detta gör jag:
Må statsmannen binda sitt nät hur han vill,
hans fångst blir ej stor, om ej jag hjelper till:
Och Themis mig älskar, jag kittlar dess håg,
Min vigt är den rätta på rättvisans våg:
Om presten fördömmer från himmelens sal,
så endast jag klingar, han ändrar sitt tal;
för mig sjunker flickan på byendet ner
och hviskar: "min oskuld, mitt allt, jag dig ger."

Vapenskölden.

Fritt kring verlden flyg och muta,
köp dig tittlar, köp dig band;
Ärans lager får dock skjuta,
ostörd, för din fräcka hand:
Mången Kung jag Kronan räckte
thronens solsken tände jag:
Ofta segraren betäckte
jag uti det vilda slag:
hvarje Statsman fick mig lyda,
men af svek fans ej ett drag:
Themis vågade ej tyda
skeft en bokstaf i sin lag:
Petri stol du alltid funnit,
stödd och skyddad af min laus:
För mig tusen qvinnor brunnit,
qvinnor däras utaf glans."

Penningpungen.

"Jag mägtar at uptända snille och vett,
der dumhet och enfald man alltid har sett:
jag mägtar at slita med jätte-stark hand,
så kärlekens, blodets som vänskapens band:
Den fulaste mö jag til skönhet förbytt
och skapat en Venus af den som var lytt:
Förutan mig fliten kom sjelf uti nöd,
och konstnären fann uppå halmstrå sin död:
Med vetenskapsmannen så äfven det gick,
jag lifvar hans anda, jag skärper hans blick:
Jag brutit de fälten som Odlaren sår.
och välmågan blommar uti mina spår:
Den girige är och förblifver min träl,
i Köpmannens handel der är jag hans själ."

Vapenskölden.

Snillets eld du icke tänder,
fastän mycket du förmår.
Brödra-tvist och split du sänder;
sådan idrott jag försmår:
Fulhet kan du väl förgylla,
den förblir dock hvad han var;
Hvarje dödlig hörs beskylla
dig för flygtig, hur han spar.

Konst och Vetenskap jag stöder,
mod och flit och medborgs-dygd,
jag för allmänt bästa glöder
varmt och egnar det mitt skygd.
Hvarje girig jag föraktar,
och mot mammon står på vakt:
jag Merkurii-träl betragtar —
blott med stolthet och förakt."

Penningpungen.

"Kring verldshafven sänder jag seglare ut,
som hemföra välstånd och lycka till slut:
Så länge jag hjelpte dig var du så båld
då intog du städer och borgar med våld;
men se'n jag dig lemnat, du mägtar ej mer,
din vinge är bruten, din svaghet blott ger
ett stöd åt den thron som dig kallar för vän
och ger dig för mödan sitt månsken igen.
Som lyktgubben flämtar väl ännu ett sken
ur grafven och från deras anrika ben,
som förr styrde verlden och fylla dig opp
med stolthet och dårskap och fåfängligt hopp.
Fritt skicka kring jorden din spejande blick
och se, jag styr verlden och ger den sitt skick.«

Vapenskölden.

«På ditt tal jag ej vill svara,
hädande min riddartro. —
Låt de döda blott få vara
ned i grafven uti ro! —
Lagerträden fridfullt susa
öfverfädrens hjeltestoft;
minnets sol, den evigt ljusa,
skimrar der bland rosendoft.

Förolämpad storhet säger:
at du blott föraktas bör!
Verldens guld ej värde äger
mot den sköld min herre för;
derför ädlingen ej kröker
sig för dig i lågan mull:
Anor, ära blott han söker
och försmår det lumpna gull.«

Penningpungen.

«Förlåt mig som misstror ditt andryga tal,
jag kände mång ädling som gjorde sitt val
bland borgaredöttrar; ty penningens klang
kom honom att glömma så anor som rang.
Var säker han älskar mig, jag är det stöd
som räddat hans fullblods-familj utur nöd.
Mig borgaren plägar ock hålla så kär;
ty honom jag lyfter i högboren sfer." —

Då plötsligen öppnades dörrarne vida
och in steg patronen, en sprätt vid hans sida
i lismande ställning man bugande såg:
"Välkommen!" så hördes patronen der säga,
"Ni älskar min dotter, ni vill henne äga?
"Nå väl, var välkommen min blifvande måg!"

"Ni är ju ett rotskott af stammen här grodde?
En ättling utaf de baroner här bodde,
så rika på anor som ära och magt?
I sanning min vän, det af hjertat mig gläder,
at kunna er gifva det slott edra fäder
från grunden här upbyggt med kostnad och pragt."

«Jag vexlar och gullmynt er äfven vill gifva."
Men ho mägtar väl at med ord rätt beskrifva
hur ädlingens anlete klarnade till?
Det sken såsom Moses, ja bättre må hända;
ty Mammon är också en gud som kan tända
en bländande gloria när han det vill.

"Ej längre i vrån edert vapen må dröja,
jag det öfver slottsporten åter vill höja;
at pryda den plats som det fordom tilhört:
och stamträdet skall på salongväggen pråla
i guld och i grönt; ty jag vill låta måla
et nytt sedan råttor det gamla förstört."

"Min dotter et mönster för låga och höga
är låghalt, har puckel och ondt i et öga;
men hjertat är ädelt och flickan är ung."
"Er dotter är skön!" hördes ädlingen svara,
"en qvinna mer retande icke kan vara!"
Och härvid han såg på den gulddigra pung.

Snart herrarne gingo, och skölden förmäten
af lyckan at se sig ej längre förgäten,
strax började skryta så stolt i sin vrå.
Men penningepungen, den log då och sade:
"Der, utan min hjelp, uti vrån du visst hade
i hundrade år än fått obemärkt stå."

Åter tändes tvistens låga,
än den flammar då och då.
Hvems blir segren? är en fråga
framtiden får svara på.
Dock en aning spår förut,
huru härmed går til slut.

U. A—n.

Pl. 26.

Krokanen.

En genre-målning, af Onkel Adam.

En höstdag och dertil en mulen höstdag på landet, är något som i högsta grad nedtrycker sinnet; det småregnar nemligen; himlen är öfverdragen med grått foderlärft, den stålblå rundeu har fått sig et fodral och sjelfva solen, spännet på verldsrymdens azurmantel sitter osynlig under den grå betäckningen, träden stå der liksom

ittonde Årgången

blyga öfver sina gula blad och magra qvistar, men, mina Damer! det som är allraförskräckligast är vägarne; J kunnen således så der temligen imaginera Er huru illa den goda Mamsell Oldtmutter far eller som hon sjelf uttryckt sig "slet," då hon i det halsbrytande väglaget skulle resa sina goda fem mil från närmaste stad ut til Fredeby, der som ni veta Kapiten Ekestam bor.

Men hvad skulle gumman då ute i et sådant herrans väder och i sådana vägar? Se här et detaljeradt svar på er medlidsamma fråga.

Kapten Ekestam hade nemligen en vacker dotter; Maria Ekestam var lika namnkunnig för sin skönhet och sin huslighet, hvem kan då undra om än den ene än den andre ungherrn tog sin kosa til Fredeby, at mer än en ensitsig chäs med en Löjtnant uti, eller en gammal Holsteinare med landtjunkare uti körde upför alléen och vid förstugubron aflastade sin nyrakade och af kärlekens eld träffade ägare; hvem kan undra öfver at Adjunkten i prostgården renskref noter åt fröken och textade namnsdagsgratulationen på Mariadagen alldeles som han varit katolik den hederlige lutheranen, eller at en "*Lagman*" som fått Kongliga HofRättens förordnande at sitta häradsting, försummade protocollslösen för at vistas på Fredeby.

Friare komma och fara i et hus der en vacker och dygdesam flicka finnes, liksom bilderna i en Camera Obscura, hvilken man vrider omkring på sitt statif; de äro endast luftbilder som blott synas och försvinna, som spårlösa flyga öfver papperet och knappt qvarlemna et flygtigt minne, men när den *rätte* kommer, då fastnar hans bild qvar liksom Camerans spegelbild på en Daguerreotypplåt, stadnar der ren, tydlig och evig.

Man påstår at Herr Daguerre varit den förste som uptäckt konsten at qvarhålla den reflecterade bilden af et föremål, han blef til och med Riddare af Hederslegionen för besväret; vi se dock at upfinningen är gammal som verlden, at en viss Herr Amor (oder genannt Cupido) redan länge ägt patent på konsten at preparera en ung flickas hjerta til en Daguerreotypplåt der bilden af en bland de många förälskade som svärma omkring henne, slutligen qvarstadnar i tydliga och rena drag.

Kärleksguden blef väl ej officer af Hederslegionen, men hans band äro också rosenröda, och han blef verldens konung för sin

uptäckt; det är han som sammanknyter konungar och folk, barn och föräldrar, man och hustru; han är vänskapens lycklige broder, han har fått förstfödslorätten, han är fideicommissarie til menniskohjertat.

Genom kärlekens försorg kom således Löjtnant Mildners bild at qvarstadna i Marias hjerta, den prålade med nästan för mycket dagrar i början, det är sant; men bilden fulländas först långsamt, skuggorna blifva djupare sedan; upfinnaren den skälmen har ej velat förbättra methoden; men äfven om han gjort det, om alla Mildners skuggor genast utfallit skarpa och bestämda, var bilden likväl skön, mild och god, han framstod på hvardagslifvets grund som en ren teckning på et suddigt papper, blef tydlig blott genom sin renhet. Nog af, Mildner fick ja. Capten Ekestam promenerade en halftimme med unga herrn fram och tilbaka i salen för at taga reda på hans affärer och hans förhoppningar för framtiden; affärerne voro rangerade så der temligen och Lieutenantens förhoppningar oändligt stora; halfva officers-corpsen skulle blifva pensionsmessig, få postkontor eller aflida inom få år, så at han skulle få compani, med et ord, förhoppningarne voro öfvermåttan goda. En älskare och en döende njuta af et oändligt hopp; man gör så alltid då man slår opp dörren til en kommande tid och ser en hel file af rum framför sig, der borta i det sista strålar en vänlig sol in genom fönstren, det är Guds sol som lyser der borta, de mellanliggande rummen må då vara rosenröda som en brudkammare eller mörka som en graf.

Sedan examen var slutad gaf Captenen sitt samtycke, tog pipan ur munnen och kysste sin tilkommande kära son på begge kinderna; Captenskan smålog så godt och nickade bifall, och redan i detta afgörande ögonblick flög tanken på en tornhög Krokan genom hennes hufvud; hennes Maria kunde omöjligen blifva lycklig om icke en stor krokan af Herr Sockerdals fabrik stod på bröllops-bordet.

Nu upgår för Er, mina Damer, liksom et nytt ljus och j finnen klarligen hvad gamla mamsell Oldtmutter, Captenskans fordna guvernant och husets hjelpreda, hade i staden at göra. Gamla täckvagnen som i många årtionden stått glömd i vagnsboden, var

nu ut på långresa med mamsell Oldtmutter som skulle hemta Krokanen.

Det var i slutet af October, jag misstar mig ej då jag påstår at det var den 24 October för 12 år sedan, det var et så kalladt Herrans väder den dagen, regnet föll i täta massor; en tupp som med sällskap kommit ut i slasket såg något snopen ut der han spatserade lung blöt in på kroppen och fick förebråelser af sin älskvärda familj; ett par ankbönder lågo i en pöl och skrattade åt den stackars kavaljeren; vattnet rann i strömmar och Petter Larsson som varit til skogen efter granris liksom Olle som hemtat krans och krona i prestgården, bedyrade enhälligt at sörjan gick öfver hjulnafvet och at pösleran på "somma" ställen var liffarlig at passera.

Captenskan var derföre icke litet orolig öfver mamsell Oldtmutters och Krokanens öde; för Mamsellen sörjde hon mindre, en sådan der gammal guvernant går icke sönder så lätt och smälter icke heller; men Krokanen kunde begge delarne; det vore et elakt tecken om så skedde, och mamsell Oldtmutter hade derföre fått de mest minutiösa föreskrifter om den dyrbara bördans framforslande: "Mamsell skall ha fatet i knä't och alltid så laga at Krokanen står rätt opp och ej skakas; Mamsell skall noga akta så at det ej kommer något vätt på Krokanen och för all del icke bära honom ur och i vagnen utan sitta stilla hela vägen." Så lydde orderna i korthet.

Redan vid middagstiden tittade Captenskan orolig i fönstret efter den gamla kareten; "jag begriper icke," sade hon til sin man, som trankil satt i en soffa och läste på et månadsgammalt nummer af Argus; "jag begriper inte hvad mamsell Oldtmutter dröjer efter; Gud låte ingen olycka hafva händt! du skall få se, Pappa, at då hon ändtligen kommer fram är Krokanen rent i kras. Bara vagnstaket," tillade hon efter en liten tystnad, "bara vagnstaket är rigtigt helt, så at det ej regnar in på Krokanen?" Detta var en fråga och Captenen ansåg sig således skyldig at svara: "om vagnstaket är helt?" återtog han, "åh ja så der — det der råttpacket har ätit et stort hål på taket, men det är bakåt, och om det rinner in vatten så kommer det endast ner i sittsen eller på sin höjd

bara i nacken på mamsell Oldtmutter. Gud gifve det! suckade Captenskan.

Klockan omkring fyra på eftermiddagen hördes ändtligen några smackningar och pisksmällar ner i alléen och Captenskan störtade til fönstret; snart såg hon den täckta kareten gungande som et skepp i lugnsvall, långsamt som en snäcka krypa opp på gården och ändtligen efter sju sorger och åtta bekymmer och under en väldig salut af hundskäll och de skrämda hönornas kacklande stadna framför förstugudörren; Captenskan skyndade oaktadt regnet ut, och i förstugan slöt sig en hel procession præstafverad af husjungfrun, til henne, hela sällskapet begaf sig utför trappan och nalkades vagnen der man innanför det imiga vagnsfönstret såg en skymt af mamsell Oldtmutters skarpa drag. Captenskan var förut framme; med en ton som tilkännagaf hela en öm mors nyfikenhet frågade hon i det hon öpnade vagnsdörren: "Nåh, hur är det, min goda Mamsell Oldtmutter? han håller väl? — Ja, med Guds hjelp, sade gumman qvarsittande stel som en botgörande fakir på en pelare; "ja jag hoppas at han är hel, fast jag då och då hört någonting skramla på fatet då vagnen rullat alltför häftigt, men jag har ej kunnat se efter, emedan jag ej ville rubba spjelorna eller lossa serveten omkring Krokanen.

»Det måtte väl aldrig vara mycket,« sade Captenskan; »men min lilla goda Mamsell Oldtmutter har väl aktat honom at han ej blifvit våt heller?»

»Ja bevars, Captenska lilla,« svarade gumman, »aldrig en droppe har kommit på Krokanen, men Herre min Gud hvad jag sjelf blifvit våt, jag har sutit som under en takränna och jag får se om min schal någonsin duger mera, det var dumt at jag tog den gula sidenschalen, omfärgas måste han.

»Stig in, Mamsell,» bad Capitenskan; men hon fick ett nekande svar; Mamsell Oldtmutter hvarken vågade eller kunde resa på sig. Captenskan mottog således den "höga" gästen, en piga spände en paraply öfver begge och så återtågade processionen i god ordning; Mamsell Oldtmutter blef qvarsittande för at räta ut benen en smula; det är också ej ett narri at åka fem styfva mil i oländiga höstvägar sittande stel som en bild och hållande en hel fram-

tid af socker i knä't, och detta hade Mamsell Oldtmutter som var sextio år gammal gjort; det var en fatigue som kostade mera på än åtta françaiser och sexton valsar.

Krokanens högtidliga aftäckning försiggick i hela familjens närvaro; sjelfva Maria och Mildner voro litet nyfikne at se resultatet af Mamsell Oldtmutters vallfart. Allt var ypperligt; kärlekens af rosor och liljor flätade krona, som krönte den höga byggnaden var hel, och ett par kyssande dufvor suto öfverst, näbb vid näbb, liksom Maria och Mildner skulle kyssa hvarandra efter en långresa på lifvets höstvägar; men rundt omkring suto sex små dufvor på lika många blombuketter, det var en sådan liten dufva som nedfallit och blifvit krossad mot fatet.

"Gud ske lof," sade Captenskan, "at kronan höll; men det var synd åt den der lille stackaren; stackars liten! at du skulle falla ner, det betyder något; men blifven ej ledsna för det — kanske betyder det också intet. Se sådan liten unge, se der de små vingarne och der den lilla kroppen; han ligger krossad der nere på bottnen som ett litet dödt barn — ja ja, alla olyckor kunna ej uteblifva, så är lifvets gång."

(Slutet i nästa N:o.)

Smedens Visa.

Så härlig, i svett och i möda,
Och djupt under arbetet böjd
Jag vinner min tarfliga föda
Och lefver så lycklig och nöjd.

Jag njuter med glädje och gamman
Den lycka mig Ödet beskärt;
Och sköter vid sprakande flamman
Det yrke, som Fader mig lärt.

Hur lifligt jag minnes den gången
Jag följde til smedjan min Far;
Då knep jag i jernet med tången,
Då ville jag blifva Goujar! *)

*) Den första graden i Smideskonsten. Ett ord från Wallonernas tid.

Men Gubben, som bad mig betragta,
Hur hammarens börda är tung,
Då hviskade til mig så sagta:
»Min son, du är ännu för ung!«

Dock — länge jag dröjde ej sedan
Som lätting vid Modermins barm;
Och nu är jag Mästare redan
Och svänger min seniga arm.

När gnistorna spraka ur härden
Vid bälgornas hvisslande sång,
Hur munter då finner jag verlden,
Hur hurtig min hammares gång!

Så står jag i nätter och dagar
Och makar på brändernas glöd;
Men aldrig mitt öde jag klagar:
Jag äter mitt dagliga bröd.

Och nödgas jag äfven at digna
I mödornas häftiga strid;
Då — vet jag — skall Herren välsigna
Min hvila med sötma och frid.

Thy går jag från mödornas minne
Enfaldeligt ödmjukt och säll,
Så ofta, som Lördag är inne,
Til ro i mitt fredliga tjäll.

Der träffar jag åter min Maka,
Der träffar jag åter de Små;
Men snart från de hulda tilbaka
Jag måste i Hammaren gå.

Dock — först går jag Herran at dyrka
Och bedja för kropp och för själ:
"Han gifve mig helsa och styrka" —
Och så går mitt arbete väl!

C. E. A. S—m.

Pl. 27
1
2
a
b
4
5
6
3
Ärgången

Pl. 27.

Kaffé-trädet.

Om våra läsarinnor tiläventyrs varit mindre belåtna med Planche 15, de der trenne Soldaterne i deras olika ställningar, hoppas vi denna gången kunna godtgöra vårt förseende derigenom at vi lemna dem härhos en Pl. som hel och hållen hörer til deras kram, och säkert icke skall förfela at nptagas med välvilja, då sjelfva föremålet för densamma har ett så stort värde och spelar en så stor roll i alla fruntimmer-samqväm, synnerligen de äldres, — vi mena Kaffé't, hvaraf vi här lemna en qvist med dess frukt.

Kaffé-trädet har sin första hemort i Arabien. Mot slutet af 17:de århundradet förde Holländarne det från Mokka til Batavia, och år 1710 från Batavia til Amsterdam. Några år derefter erhöll Botaniska trädgården i Paris ett Kaffé-träd, och 1720 blef ett der updraget ungt träd fördt af Herr Déclieux til Antillerna. Man har denne resande at tacka för odlingen af denna växt, på Martinique, St. Domingo, Guadeloupe och på de öfriga Afrikanska öarne. Den har nu blifvit utspridd i alla fyra verldsdelarne och utgör ett behof för både högre och lägre klasser.

Kaffé-trädets frukt är ett bär, som då det är moget har storlek, skapnad och färg som ett kersbär, det innehåller två aflånga bönor, som hafva hvar sitt frö. Af hylsan bereda Araberne en dryck, hvilken de skatta ganska högt och kalla Sultans-kaffé: deremot betjena sig Européerne endast af bönorna.

Oaktadt Kaffé-plantan trifs i många länder och på olika jordmån, så lemnas dock af alla dessa olika slag den bästa frukt af dem som växa i Arabien. — Kaffé-trädet har en rak stam af 15 til 20 fots höjd; i Arabien och på Java upnår den icke sällan en höjd af 40 til 50 fot med en tjocklek af 4 til 5 tum. Bladen likna Lagerträdets, de öfra mera gulgröna än de nedra, äfven starkare vågformiga. — Den på Figuren meddelade grenen utvisar den sig småningom formande och utvecklande frukten. Öfverst, i tredje bladparets vinkel ses den hvita blomman med dess gula ståndare; derefter kommer nedanföre den unga frukten, hvilken ifrån gult öfvergår til rödt, tils den slutligen blir mörkröd, kersbärs-brun, något stötande på violett.

Kaffé't verkar på underlifvets nerver, upväcker en angenäm värma i magen och befordrar matsmältningen, retar hjern-organernes verksamhet, förtager sömn och tröghet, samt underhåller munterhet; kort sagdt: Kaffé är en förträfflig dryck!

Fig. 1 visar den öppna blom-kalken;

Fig. 2, den mogna frukten, ifrån hvilken den öfra hälften af den köttagtiga hylsan är borttagen;

Fig. 3, kalken af Kaffé-blomman med en öfverst två-klufven stift;

Fig. 4, kärnan eller Kaffé-bönan hel;

Fig. 5, densamma genomskuren på tvären;

Fig. 6, den Levantiska Kaffé-bönan, i början grön, men sedan mera gul och stötande på hvitt.

Ordet til Logogrifen i föregående N:o är *Mars*, hvaraf man får: *ram*, *ras*, *arm*, *as*, *mas*, *rams*.

Pl. 28.

Mode-Costymer för Damer.

Fig. 1. Lilas crèpe-hatt garnerad med en liten slöja af hvita blonder; en liten kappa, kallad *Camail*, af siden skiftande i gult och blått, garnerad med tvenne rader pöser; brocherad och randig siden-klädning; gula handskar, svarta skor.

Fig. 2. Gul crèpe-hatt kantad med spetsar, prydd med blommor och blad samt garnerad med gula band, i en mörkare nuance än hatten; muslins-klädning garnerad med gula broderade mellanstycken kantade med spetsar; klippingshandskar och svarta skor.

Fig. 3. Hvit crèpe-hatt med blommor och hvita band samt röda band samt röda hakband; en så kallad *Mantille-Shawl*, hvars öfra del består af puffar med snörmakare-arbete emellan; siden-klädning; gula handskar, svarta skor.

Fig. 4. Gul siden-hatt prydd med sidensars-band i samma nuance.

Fig. 5. Röd siden-hatt prydd med röda band och röda plumer; ett slags ljusgrön rock, framtil öppen med en rosa-röd underklädning; hvita handskar, bruna kängor.

Stockholm, 1842.

Tryckt hos CARL DELEEN, R. W. O.

3
4
5
1
2

N.POUSSIN

N:o VIII.

MAGASIN

för

Konst, Nyheter och Moder.

Augusti Månad 1842.

Pl. 29.

Monument öfver Nicolas Poussin,

af *La Société libre des beaux-arts de Paris.*

Den 1:ste floréal år X upfattade några skicklige och känslige artister tanken at upresa et monument åt Franska skolans utmärktaste mästare, Nicolas Poussin, et monument värdigt honom och vårt sköna fädernesland. Denna tanke var för mycket rättvis och verkligen sannt nationel, at den skulle sakna anhängare; också öppnades genast en subscription och alla dåvarande artister, eleverne så väl som deras mästare, de som redan voro i besittning af anseende och förmögenhet, som de hvilka ännu borde täfla at hinna målet, alla svarade på kallelsen. Sedan dess hafva mästarne dött och eleverne hafva i sin ordning blifvit mästare. De första namn vi finna på listan äro dyrbara och ärofulla för alla artister, namn, hvilka framgången och tiden i våra dagar för alltid helgat åt minnet. På denna lista undertecknade sig *David* med tvenne då ännu unga okända män, hvilka, senare, voro *Gérard* och *Girodet*: *Baptiste* den äldre, vid la Comédie Française, finnes der med den unge *Talma*; der framstår *Legouvé* i sällskap med *Bervic*, och *Julien* och *Chaudet* synas vid sidan af *Méhul* och *Grétry*. Bland architekterne skola vi uppräkna *Ch. Percier*, *Baltard*, *Charles Normand* och *Gisors*; föreståndaren för *Le Musée des Monuments français*, *Lenoir*, slutar denna första lista. Man finner häraf at hvarken artister eller högt upphöjda personer fattades i denna subscription, och hvad mera är, något hvar af dem gjorde och lofvade allt hvad i deras förmåga stod. — *Julien* erbjöd marmorn

til en staty öfver Poussin, hvarmed han vid den tiden var sysselsatt; och en för detta pensionär i Rom, Harou, tecknade projectet til et *sacellum,* på hvilken denna staty skulle ställas med några arbeten af Poussin jemte hans porträtt måladt af *David.*

De allvarsamma och vigtiga händelser som inträffade omkring den tiden: Republiken i själtåget, förste Consulens segrar, hvars upväxande lycka bemägtigade sig den allmänna upmärksamheten, alla dessa förenade tildragelser förhindrade subscriptionens jemna gång ibland allmänheten, som hon gjort sin väg bland artisterne. Dessa nu mer sjelfve sysselsatte långt öfver hvad de någonsin förut varit under frihetsregeringen, och den beskedlige Herr Robespierre tänkte nu endast at begagna sig af den nya position Bonaparte intagit och hans kärlek för skön konst; hvar och en tänkte endast på sig sjelf, och subscriptionen liksom monumentet öfver Poussin kom hastigt nog i glömska.

Men, detta project så ädelt och så vackert, detta project öfver hvilket så många år förflutit och som tycktes icke mer kunna upväckas ur sin glömska, detta project har likväl blifvit återuptaget och i vår tid liksom tilförne genom en förening af artister lika kunniga som utmärkta. *La Société libre des beaux-arts* begärlig efter framsteg och förbättringar; alltid i spetsen för alla ämnen som intressera eller hedra konsten, har på framställningen utaf en af dess driftigaste medlemmar, Herr Normand den äldre, beslutit i en af sina sednaste sammankomster, at den borde åter uptaga det öfvergifna projectet och at en ny subscription skulle genom dess omsorg öppnas, grundad på samma principer som den primitiva; men för at i allo följa de första subscribenternas plan, har Societeten derjemte beslutit at gipsmodellen til Poussins vackra staty i marmor, *Juliens* sista och verkliga mästerstycke, som för det närvarande pryder en af Institutets salar, skall begäras af Juliens familj för at öfverlemnas til begagnande vid gjutningen i bronze.

Mairen och municipaliteten i *Andelys* (i Normandie) Poussins födelsestad, har omfattat projectet med begärlighet och tecknat sig för 5000 francs. Subscriptionen fortgår med mycken framgång, och det är intet tvifvel underkastadt at icke monumentet kommer at upresas i Andelys utmed Seine-strömmen, i skuggan af dessa åldriga träd, hvilka Poussin som barn har sett och tiläventyrs afttecknat.

Teckningen på Planchen visar Juliens ofvannämnda marmorstaty, som kommer at tjena til modell. — Julien, som redan tröttnat vid de grekiska och romerska allegorier, dem man bearbetat til förmån eller snarare til förfång för nyare tiders illustrationer; Julien har tänkt sig at Poussin, sedan längre tid bosatt i Rom, har antagit alla Romarnes sedvanor, och at han, liksom de, låg alldeles afklädd sommarnätterna; at han en af dessa nätter, betagen af tanken på sin tafla föreställande *Eudamydas*, stiger hastigt up, kastar en mantel omkring sig, och gör de första utkast på papperet af detta förträffliga arbete. — Denna composition har den förtjensten at uttrycka Poussins öfvervägande och begrundande snille alltid rigtat åt sann konst, den motiverar det nakna af armar och ben under det den utvecklar passande draperier.

Nicolas Poussin var född i Andelys 1594 och dog i Rom 1665. Han är onekligen den största mästare Frankrike ägt, men hans samtida gjorde honom icke rättvisa. *Le Brun*, som var allsmägtig på sin tid, motarbetade hans förtjenst och Poussin lemnade Frankrike för at för alltid qvarstanna i Rom. Med skäl anses han, näst Rafael, för den enda, som kommit de gamla Grekernas stil närmast. — Efterverlden godtgör nu hvad hans samtid underlåtit och Fransmännen äro stolta öfver deras landsman, hvars förtjenst de veta värdera efter snart tvenne seklers förlopp.

Till Emili.

Kom Emili och lyssna til min fråga,
Men svara öppet, oförstäldt och sant,
Och tro mig, på min heder, du kan våga
Et sådant svar; det skall ej bli bekant.

Säg, vill du gifta dig? — Se der, så lyder
Den tysta fråga jag ditt hjerta gör,
Och några råd min svaga penna tyder;
Men ock til dem du äfven lyssna bör.

Jag redan ser hur ungdomens Gudinna
Uppå din kind sin rosenpurpur strör,

Och svaret lätt jag kan i ögat finna,
Fast ordet långsamt uppå läppen dör.

Dock innan hjertats känsla ännu väckes,
Märk blott, att jorden icke änglar bar,
Och hvarje hand som åt din ledning räckes
Af jordiskt ursprung endast kommen var.

Jag vet, at under lifvets morgondimma
Kan hoppets dunkla bländverk irra dig;
Men jag vet ock, at efter hvarje timma
Som flyr, skall föremålet ändra sig.

Snart måste du af verkligheten väckas
Ur slumren af din ljufva blomsterdröm,
Och grymt det sköna hoppets facklor släckas
I böljan af den vilda tidens ström.

Väl Kärleksguden, denna ystra, vilda
Skall någon gång förblända så din syn,
At den et Eden åt dig kunde bilda,
Men et som flyr, likt hägringen i skyn.

Hvad? — Emili? — Hvarför så hastigt slagen?
Jag vet ett sätt, det finns dock bara ett,
Som vida bättre är än tolka Lagen
Och säkrare en makas lugn beredt.

Den ljufva *Mildhet*, (henne vill jag nämna),
Det enda vapnet qvinnan gifvet var
At värdigt sig uppå naturen hämna,
Som styrkans välde henne nekat har.

Ja, gå mot striden, Emili, med denna
Så paradisiskt sköna vapensköld,
Och vet, du lär den vildaste bekänna:
At denna värma smälter Nordens köld.

Och skulle sällt i lyckans sköte sluten
Min Emili, du nalkas åldrens qväll,
Så offra någon stund, om blott minuten,
Åt dessa rader i ditt lugna tjäll.

Årgången.

Kom då ihåg: der middagsstrålar falla,
Der torde dock den trötte vandraren
I aftonskuggan endast återkalla
De flydda dagars glada minnen än.

Af Författarinnan til Handskarna (N:o 6).

Pl. 30.

Phrenologen.

Efter Eugène Bareste.

Phrenologien eller Cranologien, i början hos oss känd under benämning af läran om hjernans organer, är en vetenskap som tilhör sednare tider, man skulle nästan kunna säga: det nittonde seklet; ty ehuru Doctor *Gall* visserligen i slutet af det adertonde begynte sina föreläsningar i Wien, blef denna vetenskap dock mera allmänt spridd och fick sina ifrigaste anhängare från början af vårt århundrade, och desse antogo senare namn af Phrenologer.

Under Kejsare-regeringen ömsom angrep och försvarade man Phrenologien af egennytta, af tycke, af system, men icke af öfvertygelse. Endast de som trodde sig hafva ett utmärkt förstånd i enlighet med Galls topographi, understödde philosofen; de åter som på sina hufvudskålar icke kunde upptäcka utväxter eller knölar som antydde poesi, musik, omdöme, behjertenhet eller hvilken annan egenskap hvaraf de trodde sig vara i besittning, förlöjligade phrenologien och dess anhängare.

Sedan personer ur stora verlden omfattat denna vetenskap med välbehag, gjorde man sig det til en skyldighet at bjuda phrenologerne på aristokratiska soiréer. Under Restaurationens sednare år ökades anhängarnes antal ansenligen. Efter 1830 års revolution upstodo nya anhängare som förenade sig til bildande af et eget samfund under namn af *Société phrénologique.* Det stora antal af phrenologer som härigenom upkom, blef i det hela skadligt för Galls lära, hvadan de som verkligen upfattat och inträngt i Galls system skiljde sig ifrån de okunnigare som icke hade studerat detsamma och derigenom blottställde den goda saken. Genom denna

nödvändiga söndring upkom i vår tid tvenne slags phrenologer: de lärde och de olärde.

Låtom oss begynna med det första slaget; det minst talrika. — Den lärde phrenologen är alltid promoverad doctor. Han är stundom ledamot af Institutet, Officer af hederslegionen eller president i la Société phrénologique. De hafva funnits som icke varit någotdera af allt detta. — Han är omkring 40 till 50 år, af en medelmåttig växt och bär på sin hvälfda panna, betäckt med några få gråa hårstrån, märken af de organer dem Spurzheim har betecknat med de underliga benämningar af *comparation, causualitet, localitet* och *idealitet.*

Phrenologen har en annan organ bak i nacken, som tvingar honom at icke lefva et ungkarls-lif; hvarföre han också vid tretti års ålder tager sig hustru, ung och vacker, som skänker honom en hel hop af mycket vackra barn. — Den lärde phrenologen är vidare hufvudföreståndare för et hospital i Paris eller provinsen; eller är han directör för en dårhus-inrättning: — hvaraf likväl icke följer, att alla doctorer på hospital och sundhets-anstalter äro lärde phrenologer. Den som är föremål för våra betraktelser är i allmänhet en stor forskare; han tror på utredningen af *encéphaliska* massorna; på utvecklingen af hjernans omlopp (circumvolutioner); på de medfödda förmögenheter och på menniskoslägtets fullkomnande genom upfostran. — Han känner i botten Galls och Spurzheims stora arbeten öfver hjernans anatomi och physiologi. Han har gjort commentarier öfver phrenologiens stiftare: Betraktelser öfver sannolikheten at utleta de moraliska och intellectuela förmögenheter hos menniskan och djuren; och han ämnar utgifva en fortsättning af afhandlingen om uppfostran, af Galls första lärjungar. Han har redan utgifvit förträffliga arbeten öfver nerv-systemets functioner, öfver sinnessvagheten och andra hjernans sjukdomar.

Den lärde phrenologen går sällan i större sällskap, och likafullt är han bjuden öfverallt; men som han icke vill at hans vetenskap skall tjena at roa, eller anses som en ny Chiromancie (spådomskonst i händerna) för att roa sysslolösa okunnige, blir han hellre hemma hos sig eller besöker högskolor, hospitaler, fängelser och publika inrättningar, med ett ord, sådana der han kan observera verkliga tildragelser och betragta något af dessa sällsynta

phenomener, undantag som naturen behagar framalstra, för at likson lära oss vara varsamme i de omdömen vi fälla öfver henne. — När hufvudskålen af en stor brottsling rullar utför schavotten, är det til honom det bäres för at beskrifvas, blifva aftryckt i gips, och framför allt klart utvisa brott-begärets förmenta knöl, hvilken enligt somliga, finnes ganska framstående, enligt andra, icke finnes til. — Se här likväl en phrenologisk anekdot.

För vid pass 5 eller 6 år sedan påträffade man ett qvinno-skelett på gatan Vaugirard i Paris. Domstolen som ville veta om detta skelett verkligen vore det af ett fruntimmer som sades hafva blifvit mördadt af de derför angifna *Bastien* och *Robert*, kom at tänka på phrenologien; och utan vidare omsvep, afsändes et bref af Kronans ombud till Herr Dumoutier (en af de skickligaste phrenologer) med anmodan att inställa sig inför Assis-domstolen. Hr Dumoutier infann sig och man visade honom ett skelett med begäran at undersöka dess hufvudskål och lemna den mest omständeliga berättelse om dess lefnadsöden. Phrenologen begynner undersökningen, tummar på denna halfförtärda hufvudskål nära at sönderfalla til stoft, och efter en timmes förlopp äro hans undersökningar skriftligen aflemnade til domaren. — »Min herre är en verklig trollkarl!« svarar denne efter at hafva läsit Dumoutiers upgift. — »Hvarföre det?« frågade Galls lärjunge, med en tilfredsställd min. — »Emedan de observationer ni afgifvit äro i fullkomlig öfverensstämmelse med de uplysningar jag förskaffat mig öfver detta olyckliga fruntimmers tycken, fel, och sedvanor, ett offer för sin lättrogenhet ock sin snålhet . . . . .« — Dagen derpå omtalades denna händelse i alla tidningar såsom et underverk.

Den lärde phrenologen blir mycket gammal: den phrenologiska societeten känner icke orsaken dertil. Vi för vår del tro för at tala i phrenologisk stil, at det orsakas af den harmoni i utvecklingen af alla hans hjernas organer eller förmögenheter.

Vi öfvergå nu til typen af den olärde phrenologen, som är mera allmän. — Denna som vi rätt och slätt skola kalla phrenologen, emedan han sjelf låter kalla sig så ibland allmänheten, är allt hvad ni behagar: medicus, apotekare, vinhandlare, sockerpatron, litteratör, skollärare, kryddkramhandlare, jurist eller artist. Han är dessutom val- eller jury-man, stundom valbar och deputerad, referendarius uti national-gardets straff-conselj, medlem af phre-

nologiska societeten och nästan alltid actie-ägare af den nya jurnalen *Phrenologien*, hvilken aldrig utkommer.

Hvad hans physik angår, är han liten och tjock, om han icke är torr och mager. Hans hufvud har tvenne bestämda former: antingen som en kokosnöt eller en sockertopp. Phrenologens panna och hjessan ehuru lindrigt nedtryckt är alldeles renonce på hår och blåagtig vid öfra extremiteterna: — dessa herrar förskaffa sig vackra pannor förmedelst rakknifven. — Hans ålder är et problème för de flesta menniskor. Om den som kallar sig phrenolog har blifvit omvänd af Gall, är han skallig och i den händelsen nära 60-talet; om deremot han blifvit phrenolog derigenom at han genomgått kursen i abbotliga palatset eller den gamla *Societé de civilisation*, är han mellan fyra och tjuge til fyratio år och nyttjar glasögon.

Pariser phrenologen eller landsortens — ty provinsen tilsläpper äfven många olärda phrenologer — är långt efter hvad costymen beträffar: paletot, pantalongs-hällar och glacé-handskar, äro alldeles okända af honom.

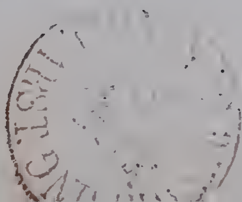
Denna besynnerliga typ, eller för at betjena oss af naturforskares talesätt, denna klass af phrenologer delar sig som andra klasser på den zoologiska scalan i ordningar, familjer och slägten. — Det gifves handlande phrenologer, et skäligen allmänt slag, som spekulera på allmänhetens okunnighet och lättro såsom andra spekulera på ullen eller colza *(kålfrö)*-oljan. Han har en salubod för gipsbilder eller upstoppade fåglar; han exponerar gipshufvuden fulla med brokiga linier, dem han säljer til ganska högt pris, som icke äro nyttiga til någonting. — Det gifves artistiska phrenologer, et genus som icke sällan tilhör den stora familjen af misskända och missförstådda. Han sculpterar eller målar oformliga, vanskapliga hufvuden fulla med knölar, med den ganska berömvärda hågen at vara naturlig och sanningsfull. — Vidare gifves det den juridiske phrenologen, som i sin föredragning inför juryn, gör ledamöterne upmärksamme på den förträffliga bildningen af sin clients hufvud — stor tjuf til profession; — och slutligen den litterära phrenologen, en af de mest aktade medlemmar af denna hedervärda klass. Denne sednare har den förmån at författa en mängd handböcker och artiklar öfver phrenologien den han icke känner.

Men vi komma til phrenologen af stora verldens personal. En besynnerlighet har säkert väckt våra läsares uppmärksamhet: det är sättet hvarmed en phrenolog presenterar sig och går. Tro'n icke at han i sitt sätt at vara vill likna andra menniskor i allmänhet: han är phrenolog! han gör rön, betragtelser! och måste således gå på annat sätt än du och jag. Se honom til exempel på gatan med näsan i vädret, hatten bak i nacken, pantalongerna nedstänkta, upslagen på hans rockärmar upvikna, liksom för at bättre låta synas två långa, magra och knotiga händer, — alla phrenologers händer äro sådane. — Se'n, huru han springande betragtar allt på en gång, stannar framför den mest skalliga gubben, stiger in i nipperbodarna, i de offentliga läro-anstalter, anhållande ganska höfligt om tillstånd at få tumma någons hufvud. — Detta är en tekning efter naturen.

Om ni är så olycklig at vara bekant med en af dessa phrenologer och at til råga på motgången, ni träffar honom på en bal, på spektaklet eller på promenad, så, i stället at tiltala er eller räcka handen, tar han utaf er hatten och tabblar er, emot er vilja, i hufvudet. Om ledd af en förlåtlig nyfikenhet ni begär af honom några uplysningar om er hjernas organisation, får ni af honom tusentals som alla äro falska eller vid sidan om sjelfva frågan.

För en tid sedan påstod en af dessa phrenologiska vurmar (monomanes) at han uptäckt uti Invalidernes hotel et hufvud bättre organiseradt än Spurzheims prototyper, på hvilka man finner den nya topografien utsatt. — Man gick dit, ... men huru blefvo icke de lärde bedragne i deras väntan, när de på skuldrorna af en gammal soldat ur kejsaretiden fingo se et hufvud *fullt med knölar*, det är sant; men knölar som upkommit af bajonettstyng och slag af gevärskolfven.

Densamme Phrenologen ville en dag hämnas genom en upprättelse och sammankallade några vänner för at bevisa dem, det phrenologien vore en verklig vetenskap, hvilket ingen menniska bestrider. Han hade hört den namnkunnige *Broussais* berätta, at de begge mest motsatta hufvudskapnader vore de af Negern *Bellin*, af Akademien belönt för at hafva räddat lifvet på sex menniskor och tre hundar, samt det af mördaren *Lacenaire*, dömd til döden af Assis-rätten. För at visa sin lärdom, låter han hemta

ifrån phrenologiska Museum tvenne gjutna aftryck af dessa *celebriteters* hufvudskålar; och under fullt förlitande til påskriften på desamma, bemödar han sig bevisa tydligt för sitt auditorium, at den första hufvudskålen, oaktadt sidodelarna voro intryckta tilkännagåfvo den rysliga mord-organen, då deremot den andra af en motsatt bildning, utvisade organerna af en välvillig och tilgifven menniska. — Knappast hade han uttalat dessa ord, förrän hans vänner utbrusto i gapskratt: de hade upsåtligen förbytt etiketterna.

Hvad förtroende kunnen J väl hafva til dessa Galls oägta lärjungar?

Om den lärde Phrenologen, såsom ofvan nämndt är, icke gillar det ogifta ståndet, och i det fallet är han consequent, emedan han tror på tilvaron och utvecklingen af lilla hjernan — är typen af den sistbeskrifna Phrenologen af alldeles samma mening med den förstnämnda. Han talar för giftermålet och vid trettie år går han i författning at taga sig en hustru. O! hvad vi beklaga honom vid detta tilfälle, den stackars Phrenologen! Ty han antager icke, som Gall, den helgd af alla menskliga förmögenheter som Gud förlänat menskliga varelser! Nej visst icke! Han har afsky för vissa knölar, och han tar alla sina försigtighetsmått i anspråk, på det denna olycksfulla organ aldrig kommer til utveckling. Han tabblar på hufvudet, han betragtar alla unga flickors physionomier, oskyldiga och vackra som presenteras för honom; och när han samtycker at dela sitt lif med en af dem, då kan man med säkerhet säga, at oaktadt sin vetenskap är han säker — at icke vara det i någonting.

Efter några års förlopp i ägtenskapet är han far för åtskilliga små gossar, som icke äro lika honom. Men hvad bryr det honom! han är far, han är lycklig! Och han kan nu af hjertans lust tumma sina barns hufvuden.

Phrenologen (den olärde) har et arbetsrum, i hvilket han aktar sig noga at arbeta. Detta rum, för öfrigt mycket städadt, är yppigt decoreradt och prydt med et bord fullt med hvitt papper, med brochyrer och böcker oupskurna; med et prägtigt bibliotek innehållande phrenologiska och physiognomiska verk, dyrbart inbundna, men orörda och obegagnade i ordets hela bemärkelse; vidare finnes der på rikt förgylda consoler Galls och Spurzheims

modellerade gips-aftryck, de på original-hufvudskålarna tagna aftryck af namnkunniga mördare, stora politiska statsmän, utmärkta röfvare; slutligen synoptiska tabeller, portratter, en divan och et fortepiano med skrikande falsk ton, — ty dessa herrar äro sällan musikaliska.

I allmänhet blandar Phrenologen sig icke i politiken. Han påminner sig visserligen at han fordom tillhört et parti eller hyllat vissa grundsatser, likmycket hvilka; men sedan han blifvit medlem af phrenologiska sällskapet, har han afbrutit umgänget med sina förra stallbröder, och numer anser han Phrenologien för sin Charta och sin Gud.

Han läser med likgilltighet *Journal des Débats* och *National;* men våga dessa blad påstå at *Lacéniaire, Avril* eller *Soufflard* *) icke hafva knölen som utmärker missgerning, skickar han til bladets föreståndare — dem han innerligen föraktar — en reclamation som icke blir införd.

Phrenologens största sällhet består deri, at hela sitt lif följa med de utkommande phrenologiska arbeten dem han icke förstår; bivista mycket regelbundet phrenologiska sällskapets sammankomster och högtidsdagar; at alltid förut qvartaliter betala sin årsafgift af 24 francs; at i drifhus upföda försvarslösa insekter til begagnande vid den comparativa phrenologien; och slutligen at efterforska, om til följd af ödlans hufvudknölar, denna Reptil, såsom Alphonse Karr påstår, icke snarare är menniskans fiende än vän.

Efter et sålunda tilbragt lefnadssätt dör han och testamenterar åt sina Colleger sin biographi, som ingen vill läsa, och åt phrenologiska Museum sitt hufvud, som aldrig blir hedradt med något gips-aftryck. — — Lyckliga Phrenolog, må jorden icke trycka dig i grafven!

Om jag vore karl.

Ja, om jag vore karl ändå,
Jag skulle, at min framtid trygga,

*) Berygtade mördare och stortjufvar.

På bergfast grund min hydda bygga
Och lugn min dag til mötes gå.
Jag mitt beslut oryggligt tar,
Som klippan, om jag vore karl.

Först när jag vore stadgad man
Och gissat gåtan: huslig lycka,
Jag skulle til mitt hjerta trycka
Den ljufva, hulda, der jag fann
För vintrens dag et värde qvar.
Då vore sällt at vara karl.

Men skulle lilla skalken än
Förföriskt ljuft emot mig blicka,
Ur ögat af en bildskön flicka
När jag i valsen omslöt den;
Så, om jag pojke ännu var,
Jag vore stum tils jag blef karl.

För den som kall förblef och trög
Vid likbegängelsen, vid balen,
Och i den skuggbeväxta dalen
När solen sig i floden smög;
Mitt hjerta aldrig klappat har
Så snart jag ville heta karl.

Ej den som vid sin toilett
Är fjettrad likt en gyckeldocka,
Och vill hvar dag på nöjen pocka
Och tror sig dertil hafva rätt.
Nej, qvinnan högre pligter har,
Jag flydde, om jag vore karl.

Och den som under slösadt skämt
Små platta infall låter höra
At trötta hvarje menskligt öra,
Liksom en vådelds-klockas klämt;
Jag aldrig den mitt offer bar,
Så visst jag önskar vara karl.

Ej den hvars hjerta rymligt är
Som en kasern för Adams söner,

Der hvem som kommer bifall röner,
Och hvar och en sin hyllning bär.
En sådan qvinna ej jag tar
Til fästmö, om jag vore karl.

Om flickan så förföriskt skön
Som konstnärns fantasi kan dana,
En gång, af arfsynd eller vana
Som mången af dess vackra kön,
I vredens utbrott handlat har;
Jag borde fly, och vara karl.

Nog är det så, at ödets bok
Förvarar mången dyster sida;
Men at mot lifvets stormar strida
Och lätta Hymens tunga ok,
En ädel qvinnas sällskap var
Mitt bistånd, om jag vore karl.

af ofvannämnda Författarinna.

Krokanen.

En genre-målning, af Onkel Adam.

(Slut från föreg. N:r).

Den 27 October tre år derefter var dagen lika regnig och kulen som den då mamsell Oldtmutter kom hem med Krokanen.

Det var afton och et ljus stod dunkelt brinnande på bordet; Maria satt bredvid med sin lilla flicka i knä't; barnet klagade sagta, ty hon var sjuk den lilla engeln.

Lilla barnet gråt ej så,
mamma ingen ro kan få
då den lilla gråter;
pappa ger åt flickan sin
sockerpullor, gryn och vin,
blott hon inte gråter,

sjöng modren och vaggade sin lilla älskling i knä't. Barnet var blekt och af et vanställdt lidande utseende, det var dödens blekhet som skimrade i det lilla ansigtet, det var dödens masque, som med sitt sardoniska leende bortskymde det glada barnets mun.

Mildner inträdde; han var blek som hans barn, som hans hustru var det. Maria! sade han sagta nerlutande sig öfver sitt döende barn och sin gråtande hustru — du skall vara modig, »du skall,» tillade han med brûten röst, — du skall bära olyckan med mod, med förtröstan — liksom jag — ser du Maria — gråt icke —; men doctorn sade mig at lilla flickan ej öfverlefver natten — Gud har så velat, vi skola vara nöjda. Maria uphörde at gråta, en djup suck arbetade sig ur det beklämda bröstet, så är det — när jorden bäfvar i sitt innersta, då dess gömda kamrar sammanstörta och floder af sjudande lava rusa genom dess pulsar, då uphör den rena källan, som sorlade vid bergets fot, at gifva vatten, hon torkar och försvinner; då hjertat sammankrymper af fasa och sorg, då smärtan flyter som en eldflod genom själen, då stadnar tårarnes källa.

Mildner tog barnet på sina armar, den lilla hängde sig vek öfver hans axlar och klappade honom med sina små händer; han ville sjunga, men han kunde det icke, hans bröst var så trångt, och der inne i dess gömda rum grep smärtan med obeveklig stränghet omkring hjertat och sammanklämde det; det var så trångt at blott en innerlig bön kunde sitta qvar derinne och darra; den lilla klagade alltmera sagta, snart — snart. Mildner lade barnet åter i modrens sköte och föll på knä bredvid dem *); då släppte smärtan för et ögonblick hjertat, och se! stora, klara, rena tårar glänste i det manliga ögat; han bad til Gud deruppe, som älskade barnet mer än han, som var en fader för oss alla, och han gret — man kan alltid gråta när man tänker på Honom deruppe, som utdelar nöd och lust och är den eviga rättvisan. Mildner! hviskade likväl Maria til sin man, »akta dig at du ej gråter på barnet, mamma sade at det då får svårt at dö. Mildner lydde, icke en enda tår föll på den lillas kallsvettande panna — och inom några ögonblick var hon borta, var gången til Fadren.

Du skall ej sörja, lilla Maria! tröstade Capitenskan då locket på kistan skulle tilskrufvas och den lilla engelns jordiska föräldrar kysste sin afskedskyss på den kalla pannan — du skall ej sörja, ditt

*) Se nedra teckningen på Pl. 26 i förra N:o.

tonde Årgången.

barn är lyckligast der det nu är. — Ser du, Maria, der är den lilla fågeln, som föll från Krokanen, det skulle så gå.

Och modrens spådom slog in; Mildner har fem qvarlefvande glada barn, som stoja och leka dagen i ända; kärlekens af rosor och liljor flätade krona håller ännu, de begge dufvorna kyssa hvarandra ännu — det är blott *en* som felas i deras glada krets, — det är den lilla dufvan, som fallit bort under deras resa på lifvets höstvägar.

Pl. 31.

Tekningar af Grandville.

Utur Djurens privata och publika lif.

Redactionen inskränker sig denna gången, at endast angifva underskrifterna til dessa tekningar, hvilka höra til särskilta berättelser.

En Uf (*Grand-Duc*), philosof och litteratör.

Grodornas Åldtfar.

En Ållonborre, mycket omtyckt i sällskapen.

Logogrif.

Mitt hela af Naturens hand
Isynnerhet blef Norden gifvet
Och sällan finns i Söderns land;
Det ofta kostat menskor lifvet
Och mången klen til sjukling gjort.
Men i en annan mening skrifvet
Är det beundransvärdt och stort
At äga då det kan behöfvas.
När mod och sinnesstyrka pröfvas
I motgångens och farans stund,
När allt beror af en sekund,
Då visar det sin stora nytta
Och ofta mångens räddning var. —
Mitt hela fyra fötter har

Den som för bonden dyrbar är
Och stundom mer än hustrun kär;
Och om du kan dem skickligt flytta,
Så framstår genast för din blick:
Hvad man om Julen fordom fick
På gammalt vis ur silfverkanna;
Et ounndvikligt ödes skick
Som alla en gång få besanna;
Et verk som dristigt vågen plöjer
Och menskans mod och krafter röjer;
Ett ämne hvarur blommans knopp
Och blad om våren skjuta opp;
Uti en annan mening taget
Är det en köksväxt af det slaget
Som ryssen plär i synnerhet'
Värdera såsom läckerhet;
Sist finns et land uti mitt hela,
Kring hvilket *Ägirs* döttrar spela.

Ch...

Pl. 32.

Mode-Costymer för Damer och Herrar.

Fig. 1. Hvit rishalms-hatt garnerad med gröna band; klädning af mörkt gridelint vattradt siden, utan någon garnering; *Camail-Pelerine* af muslin fodrad med siden, med dubbla garneringar och prydd med gröna bandrosor; gula handskar, svarta skor.

Fig. 2. Herrns costym. Svart halsduk, brun frack med breda slag, breda skört, svart sammetskrage och förgyllda knappar; gula handskar, hvit piqué-vest; ljusa sommar-pantalonger til stöflar; grå hatt.

Fig. 3. Randig rishalms-hatt garnerad med gröna blad och en grön hängande plym; klädning af hvitt brocheradt muslin med en brocherad colerette.

Fig. 4. Capote prydd med grön- och hvitrandiga band, igenknuten under hakan med *barbes* af broderad tyll; gridelin mantille med dubbla garneringar.

Fig. 5. Gul halmhatt prydd med brokiga band; grön mantille garnerad med en brokig bård.

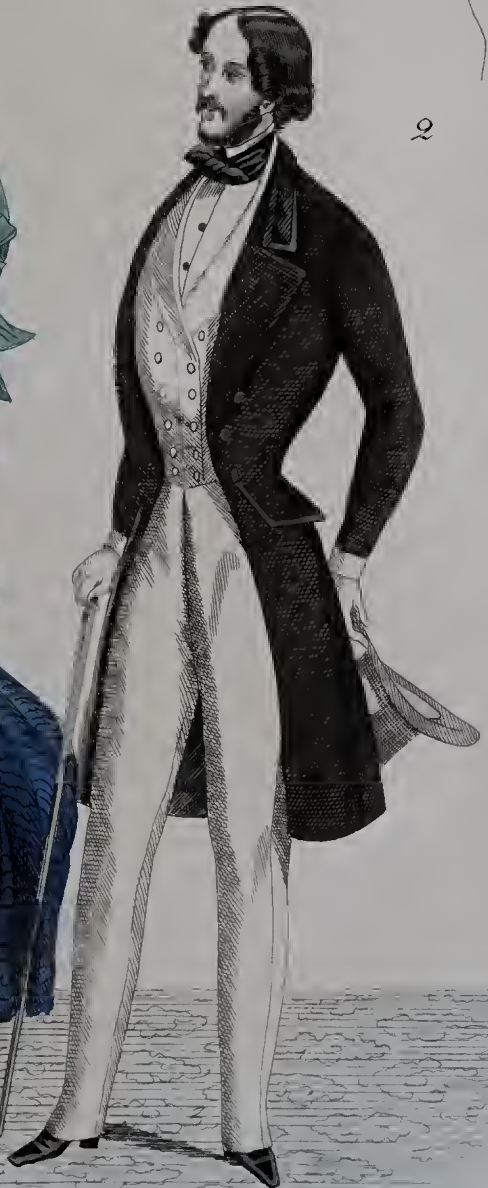
Stockholm, 1842.
Tryckt hos Carl Deleen, R. W. O.

3

4

5

1

2

N:o IX.

MAGASIN

för

Konst, Nyheter och Moder.

September Månad 1842.

Pl. 33.

Napoléons Colonne i Boulogne,

sådan den nu befinnes efter aftäckningen i Augusti 1841.

År 1803 var den af Bonaparte til en landstigning i England sammandragna Arméen och Flottan under Marskalk Soults befäl samlad dels i Boulognes hamn dels utmed dess stränder, och om icke oförutsedda händelser inträffat, hade England tiläventyrs fått en hård strid at kämpa. En historisk tildragelse af så mycken betydenhet förtjente väl at genom et varagtigt monument öfverlemnas åt efterverlden. Fransmännens national-känsla var i detta hänseende så öfverensstämmande, at d. 1 Vendémiaire år XIII af Franska Republiken, stora Arméens fjerde Afdelning (*Corps*) til heder åt sin General, Bonaparte, som året förut med dopnamnet Napoléon blifvit utvald til Kejsare, beslöt upresandet af et monument. Detta monuments tilvaro är således icke frukten af en äregirig härförares magtspråk, utan Enthusiasmens af en hel Armé.

Medlertid var dock denna enthusiasm icke tilfyllestgörande at fullända monumentet, bidragen dertil voro nog sparsamma och arbetet framskred långsamt och med stora mellanskåf.

I November 1804 lade likval Marskalk Soult, omgifven af Arméen, sjelfva grundstenen med följande inskrift på franska:

Den första stenen
af denna Minnesvård, hvilken

den i Boulogne församlade Arméen
och Flottan
helgat åt Kejsar Napoléon,
lades
af Marskalk Soult, Öfverbefälhafvare,
den 18 Brumaire, år XIII (9 November 1804)
på årsdagen af Frankrikes återställande. *)

Fotställningen och Colonnens skaft med basen blefvo ändtligen upresta. En del af fotställningen var af svart och Colonnen af gulgrå marmor, hvilken sednare antager en mycket fin slipning. Utom detta vidgjordes ganska litet; man öfverenskom endast om hvad ännu skulle göras.

Bourbonernas återkomst til Frankrike åstadkom en ändring så väl af Colonnens bestämmelse som benämning. Dess fulländande blef en allmän önskan, man föreslog til och med at förvandla den til en Fyrbåk; men kostnaderne af en sådan förändring hindrade antagandet af detta projekt. År 1818 inkom staden Boulogne med en ansökan til Kammaren i Paris, at få helga Colonnen åt Ludvig XVIII, Franska Monarkiens återställare och frihetens beskyddare, och 1819, efter en förnyad anhållan i samma syftning, hvars uprigtighet Ludvig XVIII, icke utan skäl, tycks hafva satt i tvifvelsmål, gafs befallning, at fullända Colonnen till minne af Konungens återkomst i sina stater. — — Man högg en öppning i trappstegen och en låda nedsänktes innehållande mynt med Ludvig XVIII:s bröstbild, cristalliserada porträtter af Kongl. familjens ledamöter jemte en bronze-plåt med en utförlig berättelse öfver Colonnens upkomst, arbetets fortgång och fulländande. — Härefter föreslogs at pryda Colonnens öfversta spets med Ludvig XVIII:s staty, men han hade nog takt at afböja denna tvifvel underkastade ärebetygelse; och efter många inlemnade förslag och utkast, blef man ändtligen ense derom, at i ställe för staty'n sätta dit en förgyld glob. Denna pryddes med fyra liljor, äfven som dylika blefvo inhuggna i hvarje hörn af Capitelens betäckning. Med detsamma anbefalltes Basreliefers förfärdigande som skulle hafva til föremål

---

*) *Réhabilitation:* återinsättande i sin förra värdighet.

Bourbonernas återkomst; den inskrift som på fotställningen skulle förklara en af Basrelieferne var följande:

Denna Colonn,
besluten af den vid Boulogne församlade Armé
som hotade England,
och påbegynt året 1804,
blef genom återställandet
af Bourbonernas thron
en fredens Minnesvård.
Den fulländades
under skydd och bevågenhet af
Hans Majestät Ludvig XVIII
och helgas åt den för Frankrike alltid dyrbara hågkomst
af hans år 1814 lyckligen inträffade
återkomst i sina stater.

Denna Colonn hade nu mer blifvit Bourbonernes och visade sig, sådan, aftäckt d. 24 Augusti 1824; men Juli-revolutionen (1830) återgaf henne sin primitiva bestämmelse: liljorna försvunno och i deras ställe kommo stjernor. Kort derefter anslogo Kamrarna erforderliga medel til fulländande af Monumentet i enlighet med dess första plan. Utförandet af Napoléons staty updrogs åt Baron *Bosio*. Hjelten är föreställd i sin Kejsare-skrud hållande i ena handen spiran och i den andra Hederslegions-korset. Statyn är af 16 fots höjd. Basrelieferne äro tvenne. Den ena på framsidan, utförd af Herr *Bra*, föreställer, i likhet med den som förut fanns der, Arméens hyllning åt sin General: Napoléon sittande på sin thron omgifven af sina Generaler, som öfverlemna åt honom planen til den af dem beslutna Colonnen. Den andra, på motsatt sida, är af Herr *Lemaire*, föreställande utdelningen af Hederslegions-korsen i Augusti 1804. Basrelieferne äro af bronze, men de omgifvande prydnaderne liksom de Egyptiska hieroglyferne äro inhuggna i marmorn. På de andra begge sidorna äro inskrifter; på den södra följande på fransyska:

På denna strand
den 16 Augusti 1804

utdelade Napoléon, i stora Arméens närvaro,
Hederslegionens decorationer
bland de Soldater och Medborgare,
hvilke gjort sig väl förtjenta af Fäderneslandet.
Fjerde Corpsen, under Marskalk Soults befäl,
och Flottan under Öfverbefälhafvaren Admiral Bruix,
önskade bevara minnet af denna tildragelse
genom et Monument,
och Ludvig Philipp I Fransmännens Konung
fulländade denna Colonn,
helgad
af stora Arméen åt Kejsar Napoléon,
MDCCCXLI.

På norra sidan står på Latin:

Ludvig Philipp I,
Fransmännens Konung,
har på det ställe der Kejsar Napoléon
ifrån sin thron
utdelade Hederslegionens Decorationer
til sina ärorika, obesegrade Krigare
och Fäderneslandets försvarare,
för at åt efterverlden öfverflytta minnet af d. 16 Aug. 1804
och Arméens rygtbarhet genom et af densamma beslutet
Monument,
låtit denna Colonn, begynt af Arméen d. 9 November 1804,
men genom flera omständigheter icke färdig blifven,
fulländа och inviga
år 1841.

I Augusti 1841, på årsdagen af Hederslegions-Ordens första utdelning, blef statyn på Colonnen högtidligt aftäckt, hvilket föranledde flera dagars fester i Boulogne.

Denna Napoléons Colonn är en af de största. Fotställningen

tonde Årgången.

håller 34 fot, Colonnens skaft 126 fot och statyn 16 fot; så at Monumentets hela höjd utgör 176 fot; således något högre än A-lexanders-Colonnen i Petersburg. (Se 11:te Årgången 1834 Pl. 45 sidan 89.)

Hur opålitliga och vanskliga äro icke i allmänhet dagens hyllningar åt personligheten, och framförallt — åt Regenter!

Pl. 34.

Svärmodern.

Det gifs i denna verlden en stackars varelse i allmänhet odräglig för alla dem som omge den, och genom tradition afskydd från slägte til slägte, alltsedan jorden frambringar en sådan, en varelse hvars namn misshagar, hvars närvaro är til last, som man vill undvika på hundra mil och til och med på tusen, och som vi för alla dessa orsaker kanhända, och ännu för många andra, likväl af hela vårt hjerta beklaga. Vi finna den misskänd bland de misskända, och illa bedömd bland alla dem som man likt och olikt bedömmer, hvars antal är ganska stort på jorden. "Robespierre är ännu icke dömd," säger Cagnard; och vi, vi säga detsamma om svärmodern, ja, om svärmodern. Arma Qvinna!

Men låtom oss icke här förblanda genera eller species.

Med svärmor mena vi icke denna til själ och hjerta oerfarna flicka, hvilken dess föräldrar gifvit en enkling til man sägande: "Han har gjort sin första hustru så lycklig! . . . det blir den bästa bland männer;" denna andra hustru som, strålande af en gryende tilgifvenhet som hon önskar sprida omkring sig, kommer at råda öfver et hus der sorgen förgått; som skall intaga platsen efter den *dyrkade ängel* man dagligen begråter, den framför alla *fullkomliga* varelse, som man älskar, som man tilber, i synnerhet sedan den återvändt til himlen, dess *hemland* (för egen och många andras lycka), hviska sins emellan några som närmare känna til huset.

Stackars flicka, som, utan at ana det minsta, med et så friskt

och glädtigt anlete, kommer för att bosätta sig i et hjerta och et hus der alla platserna äro uptagna af den aflidna, och dess minnen, och de barn hon lemnat; och dess porträtt, och dess harpa, och dess böcker, och en dyrkan som icke existerade i dess lifstid, men som inträdt efter dess död.

"Åh! sådan ängel jag förlorat, säger mannen suckande, första gången hans hustru i andra giftet begär en törhända rättmätig sak, men som misshagar herrn. — Åh! sådan Ängel ni förlorat, utropar han til barnen, små oregerliga vargungar, som skola göra ända på allt: arf, ömhet, kärleksbetygelser, allt tilfaller dem! Dem har man först älskat med denna faderskänsla som icke förnyas vid hvarje nyfödds ankomst såsom hos modern; de äro redan upväxta och fördelagtigt bildade; det är för deras skull man gift om sig, heter det, på det at sonen skulle ha et hem, och dottern et förkläde. Et, i sanning, respektabelt förkläde, som man likväl varit mån om at välja sexton år gammalt, ty vid allt skall väl hvar och en finna sin uträkning. Och om et barn stundar, hvilken olycka! Det är den för huset främmandes; det hatas i förhand, och än värre blir det, då det kommit til verlden; det gråter, det skriker, det förstör allt. Hvad det är förargligt! hvad det är fult! sådant elände! Äfven tjenstfolket klagar. Förra frun gjorde så, hon gjorde inte på det viset; hon steg senare up och lade sig tidigare; hon var frikostigare och fordrade mindre uppassning. Åh! sådan bra fru det var! Vi ha alla högligen förlorat. Och denna jemmer, ofta orimlig och otilbörlig, är likväl uprigtig, ty et temmeligen eget förhållande är at märka, at på jorden de frånvarande alltid ha orätt, och de döda alltid rätt. Dertill ligger säkert någon stor filosofisk orsak til grund, men den lemna vi åt klyftigare hufvuden at utreda.

Det är icke, vi uprepa det, om denna stackars nykomna vi vilja tala, hvad är at göra? Et hjerta af tilfälligheten är et tilfällighetshjerta. En enklings har sin prägel, de andra ha det icke, och de mest klippska fruntimmer bli lurade; oförfarna hjertan äro mycket sällsynta, och hvilken karl har väl någonsin kunnat skänka sin första kärlek? en annan har alltid föregått den. — Men en fattig hustru kan icke förlika sig med hela den skräpkammare af känslosamhet som hennes företräderska lemnar henne i arf, och

hon blir genom et bedraget hopp och harm ett huskors. Det är icke med detta slags svärmor vi vilja sysselsätta oss.

Det är ingalunda heller med den som blir svärmor genom en sonhustru; den ha vi några skäl i perspektiv at halka öfver.

Emedlertid kan man i förbigående säga, at det är et slags person hvarmed det ofta är ganska svårt at lefva, ja svårt ända til omöjlighet.

Hon är svartsjuk i trenne hänseenden: svartsjuk på sin son för sonhustruns skull, svartsjuk på sonhustrun för sonens skull, och sedan på det högsta svartsjuk om sitt välde som hon tyranniskt utöfvar, emedan hon ser sig mista det. Sedan får elakt lynne, detta osvikliga medel at göra sig frugtad, magt med henne; hon tål ej sin sonhustru för det hon är ung, vacker och utsökt klädd, för det hon behagar och kallas *unga* fru den och den, hvilket icke mer lemnar henne, ännu icke längesedan temmeligen triumferande, något hopp at undvika det ängsligaste namn en qvinna kan bära, et namn så påkostande, at vi för allt i verlden icke skulle begå den grymheten at här nedskrifva det.

I torftigare hus ser svärmodern efter barnen och linnet, gör upköpen och styr för köket, medan *unga* fru den och den (alltid den der grymma contrasten *unga*) läser romaner, far på baler, och svänger sig i sina vackra klädningar. Modern är stundom en god menniska som temmeligen finner sig vid sitt bestyr och sköter det stilla och fredligt; men, är det inte fallet, får man höra henne mumla: "De der unga hustrurna bry sig om ingenting; der lemna de sina barn och sitt hushåll, de sysselsätta sig med ingenting nyttigt, och kasta bort mer på sex månar än deras män förtjena på ett år. Min son är just lycklig som fått et tilgjordt stycke, som läser romaner och kråmar sig i en salong. Hon förstör honom. Men det tjenar til ingenting at jag talar, han är nöjd, och säger at det kommer deraf at hon är väl upfostrad. Väl upfostrad! det må vara, men om vi hade gjort så i vår ungdom, skulle de då ha funnit kontanter at förslösa på tillställningar, baler, spektakler och på allt?"

Likväl har den goda frun haft sin tid som en annan, och för trettio år sade hennes svärmor just detsamma om henne som hon säger om sin sonhustru, ty moder förändras, riken sammanstörta;

men karlarne, fruntimmerna och isynnerhet svärmödrarna och sonhustrurna äro och blifva alltid de samma.

I de högre klasserna, äro svärmodern och sonhustrun mer skiljda åt, men lefva icke mera fredligt för det. De resa altar mot altar; deras umgängskrets söndras, hvar och en har sina anhängare. Man träter ej med hvarandra, dertil har man för mycken takt; men man är kall, man vexlar stickord, man ser sur ut. Den ena vänder sig til sin son, den andra begagnar sina rosenfärgade läppars hela vältalighet för at få rätt af sin man. Det är et getingbo hvarur den stackars karln inte vet hur han skall reda sig. Modern vill råda, det är sant, hon har orätt; hon är kanske pockande, men, hon skulle vilja meddela sin högst obetänksamma och något lättsinniga sonhustru sin erfarenhet. Sonhustrun, återigen, frågar endast efter modet, och hennes svärmors föreskrifter tyckas henne öfveråriga. Hon vill vara til häst, bivista alla jagter, alla kapplöpningar, hålla vad, sväfva omkring, röka, med ett ord bli lejoninna. Hvad ondt är det väl i allt det der? Det ges ingenting oskyldigare . . . . . at börja med. Svärmodern ser likväl allt detta endast med ledsnad, hon gör några föreställningar til hvilka man noga aktar sig lyssna, slutligen blir hon ond. Min Gud! hvad den gumman är löjlig! hon vill inte at hennes sonhustru skall vara alltför mycket på modet; hon finner henne vackrare och behagligare i en sidenklädning än i riddrägt, hon tycker inte om at se henne dagligen röka två eller tre cigarrer, och påstår at det skämmer tänderna, at det vanställer och förtar en qvinnas hela poesi. Sådant pedanteri! liksom det vore fråga om en qvinnas poesi i dessa tider, då modet oinskränkt förer spiran. Hon vill icke (märk det noga) at hennes sonhustru skall vara för mycket lejoninna, emedan hon påstår (sådan lärdom!) at det leder något för långt. Åh! hvad en svärmor är för en ledsam person för en sonhustru; hon har så uråldriga idéer, så långt efter närvarande tid!

Men vi ha redan nämnt at det icke är om det slaget vi ville tala: nej, vi låta det med sina gagnliga eller skadliga fördomar draga sig, mer eller mindre väl, ur spelet; kanhända skulle det falla oss litet svårt at inte ofrivilligt taga hennes parti, ty vi kunna en gång få och vilja gerna ha en sonhustru; stackars liten! vare hon i förhand välkommen; men, Gud ske lof! vi löpa ingen

fara at någonsin få en måg. Vi kunna således vara ganska opartiska i frågan om svärmödrar till mågar; också är det om dem vi ämna tala.

Åh! sade oss nyligen en ung man nyss gift, och i besittning af en svärmor som man ansåg högst afundsvärd, man vet inte hvad en svärmor vill säga, och man kan inte i förhand föreställa sig det. En svärmor är et civilisationens påfund, också finner man ingenting hvarken i femte MoseBok eller Evangelium som ger oss vapen i händerna mot detta plågoris, ty det är icke ett af Gud ålagdt. Men de vi sjelfva ådraga oss äro icke de minsta. Fordom öfvergaf hustrun fader och moder för att följa sin man; nu lemnar inte dottern sin mor eller bor strax bredvid henne och ser henne dagligen, också har giftermålssaken, redan i sig sjelf så kinkig, derigenom ännu ytterligare förvecklats.

Då han såg oss le, fortfor han:

Ni äger ingen dotter, jag kan förtro mig til er. Er svärmor är en lefvande snara.

Före giftermålet är en måg, hurdan han må vara, en gud för modern som vill locka honom i sina nät. Han besitter alla egenskaper, naturen har liksom enkom danat honom: han ser bra ut, han är rik; hans härkomst är den mest lysande, han är godhjertad, hygglig, lätt at komma öfverens med, det är en beundransvärd charakter, man hade valt honom bland tusen. Väl förstående at alla dessa egenskaper skulle i massa öfvergå på hans efterträdare om han ätrade sig före kontraktets undertecknande. Man vore färdig säga at deras döttrar utomordenligt besvära dem, at dömma af den enthusiasm mödrarne hysa för den som gör dem af med dem. Man hyllar honom på allt uptänkligt sätt, man skulle vilja sätta honom under glas och ram.

Men så snart det oåterkalleliga ja är uttaladt, när man är viss at ni inte mer kan ta edra ord tillbaka, förändras allt, och ni duger endast för hundarne.

Ni är en best, ni är en grälig och retsam karl med hvilken man inte kan lefva; ni gör edra tjenare olyckliga, ni slår edra hundar, er förmögenhet ligger inte mer i så öppen dag, edra egendomar äro graverade, ert namn bibehåller sitt värde emedan det blir en familj-tilhörighet, men er hela figur är en af de simplaste. Man har fått förvånande uplysningar rörande er charak-

ter; man har olyckligtvis för sent lärt känna er, och om man hade vetat . . . . . Nu komma de der halfsagda meningarna som lemna alla gissningar fritt spel. Men det är gjordt, tillägger man suckande.

Då börjar, under förevändning af moderlig omvårdnad, et stundligt tyranni; svärmodren är ouphörligt tilstäds, hon följer er med et hatfullt öga; hon vill se hvad hennes dotter gör, hvad hon läser (ty hon misstror mycket de principer man kan vilja bibringa henne) hvad hon äter, hur länge hon sofver. Hon räknar öfver hur många gånger hon varit på bal, hur många loger hon bör ha på spektaklet, hvad hon kan kosta på sin toilett; hon utforskar hurudant ert lynne är, hvilka ni ser i ert hus. Ser hon dottern glad, blir hon vresig och retlig för hvad det vara må; finner hon henne nedslagen, ger hon den stackars mågen et par ursinniga ögon. Dessutom är hon svartsjuk på mannens gryende välde, hon vill vara ensam rådande, hon förbjuder sin dotter at företaga någonting utan at rådföra sig med henne. Den arma dottern är ofta, i parenthes sagdt, i stor vånda, för at inte stöta hvarken en mor hon älskar allt sedan hon kom til verlden, eller en man som hon begynner älska. Men svärmodern bryr sig inte derom, hon pådiktar er obarmhertigt fel, svärtar er i er hustrus ögon, tycker at hon älskar er för mycket, at ni inte älskar henne nog, at ni låter henne vara för mycket ute, at ni håller henne för länge inne, at ni inte är nog ofta hos henne, at ni är det mycket för mycke och at ni tråkar ut henne, at ni inte nog vårdar eller skonar hennes helsa, at, än det, än et annat, Gud vet allt! med ett ord: hon vill styra edra inre förhållanden och vänder up och ned på allt.

Jag hade, tillade denne missnöjde måg, sedan lång tid tilbaka tänkt mer allvarsamt på ägta ståndets pligter än ungt folk som gifter sig i allmänhet gör, och jag hade i förhand beslutit at göra allt mitt til, på det at min hustru och jag måtte finna at gifta personers hus kan, bokstafligen taladt, slippa vara et helvite. Jag hade läst, jag hade drömt så vackra saker om kärleken i ägtenskapet; jag hoppades, skall jag bekänna det? medelst en allvarlig och uteslutande ömhet, afhugga denna fasansväckande gordiska knut, för hvilken en snillrik författare inger oss mer räddhåga än

Turkarne hade för rännsnaran, innan andedrägten blef dem tillförsäkrad nästan genom en skuggbild af constitution. Men, ack! jag hade glömt svärmodern i mina planer om huslig sällhet, och denna olycksaliga qvinna framstår och förvecklar allt, skämmer mina vackraste dagar och förstör mina skönaste drömmar. Sedan hon temligt vårdslöst uppfostrat sin dotter, räds hon se henne rätta det minsta fel, beklagar henne som et offer, och ställer sig alltid på hennes sida mot mig. Vi passa för hvarandra, vi älska hvarandra, och vi skulle vara lyckliga förutan dessa obehag. Men hvad är väl at göra under detta sidoinflytande? Skulle ni tro at jag här om dagen fann min hustru och hennes mor badande i tårar för at jag hade bedt Mathilda upgöra modkrämerskans räkning, som hon, utan at ana det, var skyldig några tusen francs? Gud välsigne svärmödrarne, det är lifvets kräfta! (Se Planchen.)

Och likväl är inte denna en af de värsta: jag har vänner som afunna mig henne i jemförelse med deras; hon är hvarken en tok, eller öfveråring kokett, eller slösaktig, eller spelerska, eller intrigant, eller högmodig; hon är moralisk, gudfruktig, ur stånd at nånsin ge sin dotter elaka råd. Det är en skatt, säger man, ty hon är endast odräglig.

Se der hvad mågarne säga, det duger at tänka på. Likväl, oaktadt dessa ofta välförtjenta klagovisor, känna vi oss fallna för medlidande med svärmödrarne. Man dömmer dem utan barmhertighet, och ingen vet eller vill veta til hvilken grad de ofta äro olyckliga. Låtom oss dock litet undersöka om deras historie icke är bra bedröflig; så här förefaller den oss, i allmänhet.

(Slutet följer.)

Rudolf som älskare och man.

Om jag minns rätt, för tio år tilbaka,
Uti en småstad jag en yngling såg;
Han var så ung och skägget på hans haka
Knappt synbart var, det i sin linda låg.

Han var en hög gestalt, och smaken tydde
Dess rika, blonda lockars ordnande,
Och lifvets morgonrodnad kinden prydde,
Ur blåa ögat skämtet blickade.

Men Julen kom, och från dess glada lekar
En vingad Gud än aldrig varit skild,
Hvars andas flägt oemotståndligt smekar,
Hans facklas sken förskönar flickans bild.

Och Rudolf fjettrades från denna qvällen
Utaf en ljuf, osynlig Gudamagt;
Den ed han svor, orygglig var som hällen,
Och samma ed lär flickan hafva sagt.

Hvar gång den sköna sina nycker röjde
Af något obevakadt ögonblick,
En bindel öfver Rudolfs öga dröjde
Och *Charakter* caprisen heta fick.

Hans fantasi dess blick förstod at pryda,
Med snillets eld och ljus den strålade,
Til känslans varma språk han ville tyda
Hvart ord dess purpurläppar jollrade.

"Hvem är mer säll," sad' Rudolf, "än vi båda!"
Då hoppets irrbloss lyste deras stig.
"Med afund Änglar jordens sällhet skåda,
"Om deras blick, min Emma, träffat dig!"

I lyckans famn ett år så slöt sin bana
Och myrten redan Emmas lockar prydt.
Hvad sällhet lifvets morgondrömmar ana,
Då tviflets hemska andar hafva flytt! — —

Men strödda moln på mannens panna klaga
At hjertats sköna villa börjat fly
Långt förr än tidens stormar hunnit jaga
Från Emmas kind, dess sommars rosensky.

Ej timmen mera flydde som minuten
Sen Gudens fackla spridde mindre sken,
Och Emmas röst i lutans toner gjuten
Ljöd ej som förr, så himmelskt ljuf och len.

Nu syntes Rudolf mera sällan hemma
Och dyster hvarje stund han syntes der. —
Ack hvarför? — suckade förgäfves Emma,
Ty tingens gåta ouplöslig är. — —

Men åter säll, han kunde kring sig blicka,
Som i sin ungdom glad och känslofull.
Så obegripligt ödets lagar skicka, —
Men skälet? — Emma låg i grafvens mull. —

Blott älskaren om evig trohet drömmer,
När ägta mannen tyst beskrattar den,
Och hvarje Enkling sista droppen tömmer
Ur glaset, för — — den gyldne friheten.

Af författarinnan til: Om jag vore karl.

Pl. 35.

National-gardet i Paris.

I Frankrike der inga skrå-inrättningar finnas, kan Nationalgardet således icke sägas vara hvad vi förstå med benämning af borgerskapets militär; den är en Medborgare-milice, som efter vissa grunder är mobiliserad och organiserad til en militärisk tjenstgöring. — Denna allmänna medborgare-mobilisation är fördelt i 6 klasser: 1:o Ogifta (*célibataires*) emellan 20 til 30 års ålder; 2:o Enklingar utan barn emellan 23 til 30 års ålder; 3:o gifta män utan barn under 23 års ålder; enklingar utan barn emellan 20 och 30 års ålder som hafva Karl i sitt ställe vid Arméen (*ayant des remplaçants à l'armée*); 4:o gifta män utan barn emellan 23 och 30 års ålder; 5:o Medborgare emellan 20 och 30 års ålder som underhålla

en familj *(qui sont soutien de famille)*: 6:o gifta män med barn emellan 20 och 30 års ålder. — Dessa 6 Klasser utgjorde 1832 en total af 1,943,899 personer, och år 1840 var detta antal ökadt med 60,000.

Ehuru denna milice i anseende til sin militäriska hållning i allmänhet är en skott-tafla för skämtet och Arméens yngre Officerares speglosor, har den dock i sitt hela något imposant, när man betänker, at et par millioner medborgare i Frankrike, utom den stående Arméen, härigenom äro vapenföre och kunna användas jemväl i krigstider utom sina district, at försvara rikets gränser.

Pariser National-gardet *) är dock egentligen föremål för denna Pl. Det utgöres af flera Afdelningar eller Corpser: — *Granadörerne* äro utsökte til växten och hafva i allmänhet den bästa hållningen. Uniformen består i en blå frack med röd krage, röda upslag och rödt foder samt stora röda epauletter och hvita pantalonger. En stor svart björnskinns-mössa med röd plym utgör hufvudbonaden. — *Jägarne* äro lika klädda med Granadörerne med undantag af hufvudbonaden som för dessa består i en Tschako med messings-hakband. — *Voltigörerne* äro et slags neutrum af begge föregående. De äro til växten smärre, bära äfven en stor svart björnskinns-mössa som Granadörerne, men skilja sig ifrån dem genom gula epauletter. De anse sig redan något för mer än Jägarne och tillhöra vanligen den såkallade minuthandels-klassen. *Artilleriet* skiljer sig i Costymen något ifrån de föregående. Deras frackar äro snarare jackor med små skört; Tschakon är spetsigare och försedd med en röd fladdrande plym; pantalongerne blå med en bred röd list och deras gevär smärre utan bajonnetter. — *Kavaleriet* utgöres af den rigtigt aristokratiska medborgare-klassen. Bland den intages endast de som af egna medel kunna bestå sig häst, sadelmondering och hela uniformens dyrbara tilhörigheter. Dess ledamöter tilhöra uteslutande rika bankierers söner och deras vederlikar. Öfversteplatsen är alltid anförtrodd åt någon förnäm, ansedd eller rik person, stundom Pair de France.

---

*) Red. hembär åt Herr U. A—n sin tacksägelse för meddelandet af tekningen til denna Pl.; men torde benäget ursäkta några små ändringar, hvilka, för ämnets bättre upfattning, Red. tillåtit sig, utan at det hela derigenom lidit.

Logogrif.

I hoppet at mitt hela få
Hur mången Flicka dum och sjåpig
Och puckelryggig, halt och våpig,
Sett friar-hopen ödmjuk stå
Med största artighet och buga
Och om sin ömma låga ljuga.
Ja, ja, mitt hela är en sak
Som säkert är i allas smak,
Ty det förmögenheten öker.
Hur mången det med orätt söker,
Med smicker och med neslig list,
Och dervid andras rätt ej vördar!
Knep och processer upstå sist
Der advokaten säkrast skördar. —
Mitt hela går på fötter fem
Och man kan bilda utaf dem:
Et djur som ränkfullt är och smidigt;
En anförvandt det är ostridigt
At hvarje menska måste ha;
En slöjdproduct som lönar bra
Och Penelope ej gjort färdig;
Et litet tillägg til et namn
Hvaraf en Adelsman blir värdig;
Benämningen utaf en hamn
Der skeppen byggas, repareras;
Hvad man i alla tider hört
En yster yngling snart förstört;
Hvad boskap stundom tituleras;
Hvad om förflutet säges blott;
Det updrag man til handling fått. —
Nu tror jag visst det ej kan fela
At läsarn redan vet mitt hela,
Och jag vill önska honom då
Ej gissa blott, men at också
Han snart mitt hela rikt må få.

Ch...

Ordet til Logogrifen i föregående N:o är: *Köld*, hvaraf blir: *öl*, *dö*, *ök*, *köl*, *lök*, *ö*.

Pl. 36.

Mode-Costymer för Damer och Herrar.

Fig. 1. Rishalms-hatt med gul plym, gul och rödrandiga band samt prydd med törnroser innanför skärmen; blå *Camail* med lif och stor krage; hvit klädning; tricot-vantar och svarta skor.

Fig. 2. Hvit Crepe-hatt med röd plym, röda band och röda blommor innanför skärmen; *Cardinal-Pelerine* af broderad tyll med röda, rynkade mellanstycken; klädning af slätt, grått *Pekin* garnerad med snörmakare-arbete; gula handskar, svarta skor.

Fig. 3. Mössa af spetsar garnerad med blåa band kantade med spetsar.

Fig. 4. Rishalms hatt med hvita plymer och band; klädning af broderad *Tarlatan*, med snibbigt lif och trånga ämnar, samt garnerad med 3:ne remplier; gula handskar, svarta skor.

Fig. 5 & 6. Herrarne hafva ledsnat vid den hittills brukliga formen på deras hattar: kullen blir allt mera hög och reformen är märkbar.

Stockholm, 1842.
Tryckt hos CARL DELEEN, R. W. O

5
4
6
1
3
2

PETRARCA.

N:o X.

MAGASIN
för
Konst, Nyheter och Moder.

October Månad 1842.

Pl. 37.

Petrarca.

Det gamla bruket börjar åter bli på modet, at omgifva porträtter med prydnader af löfverk och emblematiska tilsatser, som likväl stå i sammanhang med personen, eller alludera på dess lefnadsomständigheter. — Red. har erhållit åtskilliga porträtt, som på detta sätt ornerade genom smakfull upfinning, behagliga tekningar och omgifvande prydnader liksom gifva et ökadt intresse åt sjelfva personens bild, och lemnar här til en början porträttet af Petrarca lagerkrönt i Rom, efter en målning af Jofanelli, och såsom accessoirer öfverst til höger: en utsigt af *Avignon* med den gamla Romerska bron; til venster: en utsigt af bergstrakten vid *Vaucluse*, och nederst til höger: Petrarcas graf vid *Arqua.*

Ehuru de flesta af våra läsarinnor känna Petrarca genom sin platoniska kärlek til den sköna Laura, hvars namn gått til efterverlden genom skaldens sånger, torde vi dock böra, til bättre upfattning af tekningen, nämna några af de hufvudsakligaste lefnadshändelser, som röra denne lärde man och framför allt utmärkte erotiske skald.

Francesco Petrarca föddes den 19 Juli 1304 i Arezzo uti Toscana, dit fadren jemte Dante och flera ansedde personer flyktat sedan de blifvit landförviste från Florentinska området. Vid sonens födelse, som var nära at kosta modren lifvet, var fadren, *Petracco*, som ifrigast sysselsatt med den parti-strid hvilken upkommit emellan de såkallade *Neri* (de svarta) och *Bianchi* (de hvita), i

hvilken Florentinarne voro delade, och som gick til den ytterligheten at föranleda et anfall på hans födelsestad. Efter de hvitas nederlag, til hvilket parti Petracco hörde, var han nödsakad at skiljas ifrån maka och barn; han vandrade ifrån en ort till en annan och sökte hjelpa sig så godt han kunde, medan hustrun och den lilla sonen, som icke voro inbegripna i landförvisnings-domen, uppehöllo sig i närheten af Florens på et familjen tillhörigt landtställe *Ancisa*. — Vid denna flyttning var gossen nära at drunkna genom vådlig händelse uti Arno-floden, men räddades lyckligen. Sju år derefter flyttade fadren med sin familj til Pisa och år 1313 til Avignon. Äfven på denna färd sväfvade den unge Petrarca i lifsfara, emedan fartyget på hvilket de voro, höll på at lida skeppsbrott vid kusten af Marseille. Som medlertid Avignon, då för tiden Påfvens residens, var för kostsamt för familjens små tilgångar, flyttade den til den lilla staden *Carpentras*. Det var här Petrarca njöt sin första undervisning, och när han upnått 15 års ålder, skickade fadren honom til Montpellier och sedan til Bologna at studera juridiken. Detta studium behagade medlertid icke den unga Petrarca, och han sysselsatte sig med läsningen af den classiska Romerska litteraturen. Vid et besök som fadren gjorde i Bologna, i hopp att förmå sonen afstå från sin böjelse, kastade Petracco Virgilius och Cicero på elden, men drog dem åter derutur, när han såg sonens jemmer öfver förlusten af sin äl-klings-sysselsättning.

Efter föräldrarnas död 1326 fick han mera fria händer, flyttade til Avignon och ingick i andeliga ståndet. Det var här som han en dag i dymmelveckan 1327 fick se den sköna Laura bedjande i Clara kyrka och fattade en oföränderlig kärlek til henne, som blef föremålet för hans mästerliga skaldeqväden, dem han diktade vid *Vaucluse*, detta romantiska ställe nära Avignon, som ännu dagligen besökes af alla resande. — Laura satte et högt värde på sin tilbedjares tilgifvenhet, utan at glömma hvad hon var sig sjelf och sitt stånd skyldig, ty Laura var en annans maka, hvilket ökade Petrarcas kärlek för henne och gjorde honom svårmodig. Ofta ville han med våld slita sig ifrån henne, emedan han väl insåg huru menligt detta svärmeri var för hans verksamhet; men han kände tillika, huru denna passion uptändt honom at sträfva allt högre och afhållit honom ifrån villostigar. Den största sorg som träffade honom var

underrättelsen om Lauras död (den 8 April 1348); men äfven efter hennes död uphörde han icke at fira henne, hvarom några af hans Canzoner och Sonetter af 1354 bära vittne.

Under tiden hade Petrarca genom sin classiska lärdom, sina latinska verser och vidsträckta resor i främmande länder förvärfvat sig et stort rygte, hvilket föranledde at han i Rom på Capitolium högtidligen kröntes med lagerkransen, påskdagen 1341. Petrarcas största förtjenst torde dock hafva varit, at han utbildade Italienska språket, som onekligen genom honom vann mycket i skönhet och rikedom. Personligen var han en vacker, välväxt man, mycket artig i sitt umgängessätt, i yngre åren högst elegant i sin klädsel samt spelade luta. Han dog i Juli 1374 i byn Arqua vid Padua, der han sist bodde. Man fann honom tidigt om morgonen afsomnad i sitt bibliotek, med hufvudet lutadt emot en bok.

Til Laura, Hertiginna af Abrantes.

Af Victor Hugo *).

(Öfversättning).

Emedan de ej i sin trånga krets förstått
Det varit ädelt, stort af Frankrike at skänka,
Vid minnet af den glans, den höghet som Du nått,
Den sista gärden af en graf åt Junots Enka;

Då de ej känt at den sitt lof åt äran gaf
Och djerft föraktets tyngd på bödelns panna vältar,
I helga kullens jord har rätt at få en graf,
Har rätt at slumra der i skuggan utaf hjeltar;

Emedan minnet af de ärofulla slag,
En helig fackla lik, som dem ej mera brinner;
Emedan griftens sten man nekat Dig i dag,
Emedan man ej själ, ej hjerta hos dem finner;

*) Dessa stancer författades i anledning af Municipal-rådets i Paris vägran at bestå 6 qvadratfots jord til graf på kyrkogården Père Lachaise åt Enkan efter Junot, stadens förra Guvernör, — Ministern för inre ärendena vägrade äfven et stycke marmor til et monument.

Det tilhör oss at ge Dig en försonings-sång,
Det tilhör oss på knä, at Dig vår saknad bjuda,
Det tilhör oss at ta Ditt minne än en gång
Och tacksamt låta det i sorgsna verser ljuda.

Det tilhör oss at mot den bleka glömskan ge
Den döda et försvar, til dess beskydd at hasta;
Det tilhör oss at på Ditt stoft strö rosorne,
Det tilhör oss at på Ditt namn en lager kasta.

Emedan, arma Vän, man vågar skymfa Din
Af Cesar ärade och strålomgjutna panna;
Det tilhör mig som tryckt Din hand så ömt i min,
At säga: frugta ej; här jag hos dig vill stanna.

Ty jag har ock mitt kall! I lyrans djerfva slag
En vredgad, liflig hymn jag trotsigt låter höra;
Ty kejsardömets skatt af ära aktar jag
Och jag har aldrig tålt at man den vågat röra.

Ty i Ditt hjerta Du de trogna minnen bar,
Din ädla anda än med sina stolta vingar
Uppå vår dystra rymd och våra sorgsna dar,
Som örnen ofta, men som ängeln alltid svingar.

Ty stark vid egen sorg och öm vid andras qval,
Et rof för stormarna och ödet at förtrycka,
Som många andra, Du ej trolös blef, ej fal,
Och med en nedrighet Du köpte ej Din lycka.

Ty Du som snille känd, jag ringa lärjunge,
I verlden samma pligt vi hade at bevaka;
Et heligt band oss vid hvarandra fästade:
Jag, son af en Soldat, och Du en Hjeltes maka.

Också jag tröttnar ej i detta Babylon
At kyssa flikarna af hvarje skymfad fana;
Jag sagt för Kejsaren: »Gif åter hans colonn!»
»Gif hennes stoft en graf!» jag högt för Dig skall mana.

Ch. . .

nde Årgången.

Pl. 38.

Publike Skrifvare uti Italien.

I dé södra länder, der så mångá förrättningar, och hvad vi hos oss kalla hussysslor, verkställas på öppen gata eller i stora portgångar af palatsen, är det icke ovanligt, synnerligen i Róm och Neapel, at man träffar publika skrifvare eller författare af inlagor och bref, hvarmed de betjena den lägre folkklassen, som i allmänhet icke kan skrifva. En sådan *Scribano* drifver sin rörelse under bar himmel, stundom i en portgång, sittande vid et litet bord försedd med penna och bläckhorn, der han genast är tilreds at åt den förstkommande upsätta hvad denne vill hafva skrifvet. Det mesta af hans arbeten består likväl i författandet af bref til anhörige, och isynnerhet kärleksbref, dem han gör så mycket begärligare genom några små pennritningar, hvarmed han pryder dem, såsom: hjertan genomborrade med en pil, blomstervaser eller dylikt. Häraf har han vanligen några exemplar i beredskap, hvilka liksom skylt hänga utöfver bordskanten, för at locka de förbigående at anlita hans författare-förmåga.

Närlagda tekning är copierad efter Pinellos *Costumi pittoreschi* och efter en ganska sann upfattning af en sådan scen, der en gammal Scribano är sysselsatt med et brefs skrifvande åt en flicka, under det några karlar grupperat sig omkring honom, dels för at göra sig förvissade om hans stilistiska förmåga, dels för at i deras ordning äfven anlita honom. — Det hela har någonting så charakteristiskt nationelt och eget Italienskt, at man förgäfves skulle söka et motstycke dertil i andra länder med et annat folks lynne.

Svärmodern.

(Slut från föreg. N:r).

Man har en dotter; man älskar den outsägligt; man upfostrar den med möjligaste omtanka, och til hvilken omtanka är icke en stackars mor i stånd! man helgar den sin tid, sina vakor, sina omsorger; man glömmer sig helt och hållet sjelf för at endast tänka

på henne; man är numera endast skön genom hennes skönhet, endast stolt öfver det upseende hon väcker, endast lycklig genom hennes fröjder. Til vedergällning för så mycken kärlek, huru skulle man då icke äga detta så öppna och rena hjertas hela tilgifvenhet? Man vinner den fullständigt. Endast Gud och J herrsken i denna oförderfvade själ, hvarifrån J aflägsnat hvarje orenande beröring, hvarje flägt som skulle kunna skämma den. Hon står der för edra ögon, skön, oskyldig och ren, såsom Eva skulle synas för den första mannens blick, då hon föddes, okonstlad i sin sextonde vår. Och moderns hjerta försmälter af glädje, och hennes ögon gjuta så ljufva tårar, att intet kan förliknas med hennes lycka, då hon betragtar denna hulda varelse, som hon med ömhet omgärdat allt från dess födslostund.

Nu inträffar den under oro och hopp förespeglade dagen, denna på en gång så efterlängtade och frugtade dag, då detta unga och intagande barn, så obekant med allt som icke är en mors kärlek, skall undandragas detta så lätta och öfverseende välde, för en mans.

Man väljer denne man, så mycket man i verldsbullret kan välja; man gör sig underrättad, man forskar, man hör sig för, gode Gud med hvilken oro; man visar honom tilgifvenhet och förtroende för att begära hans förtroende och tillgifvenhet; man talar om honom med alla, på det att alla må tala med er om honom. Men det finbildade lefnadssättet är tätt omslutet af de yttre convenanserna. Man tror sig veta allt och man vet ingenting. Bröllopsdagen ingår, den unga flickan uttalar, efter den sista akten af undergifvenhet innefattade i en vacklande nigning för modern vid altarets fot, det Ja, som binder henne, och i en hast hafva hennes pligter och en del af hennes tilgifvenhet ändrat föremål. Hennes nya slägtingar bemästra sig henne; hon tillhör nu dem, de bortföra henne triumferande, och den arma modern följer henne. Ensam snyftar hon under de lyckönskningar, som skalla kring hennes dotter.

Här hotas modern af tvenne stötestenar. Antingen fäster sig dottern med hela sin själ vid sin man, hvilket hvarje huld och ömsint mor bör hjertligt önska; eller finner sig det stackars barnet fästadt vid en man ovärdig dess ömhet, vid en grof och nyckfull

tyrann, som skall tillintetgöra den ena efter den andra af dess fröjder och förhoppningar, och i det ena som i det andra fallet taga moderns lidanden sin början för att aldrig sluta.

Lidande af en tärande svartsjuka som måste döljas, som måste kufvas, ty man rodnar deröfver, och likväl kan den icke besegras. Vi hafva sett dem som deraf långsamt dött och le mot dem som vållade deras död, utan att veta eller vilja det. De dö frätna af ett obekant ondt, som hela läkarkonsten icke förstår att bota. De dö, skratten för Guds skull icke, ingenting är så sorgligt, de dö frätna af en måg.

J som bortgiften edra döttrar, hafven medlidande med dem och med er sjelfva, sänden den långt ifrån edra ögon dessa första ögonblick, då et nygift par bör vara sig sjelf lemnadt, på det at kärleken måtte åstadkomma detta alltid så svåra charakters-införlifvande, hvaraf hela deras framtid heror. Behållen J edra barn hos er, skall deras inbördes ömhet taga lifvet af er, eller skolen J mörda deras kommande sämja. En ung hustru är för mycket i qvalet, när hon alltid nödgas välja mellan en man och en mor.

Moderns andra lidande är ännu förfärligare, och likväl dödar det icke, vi våga icke säga hvarför: det är at se denna så älskade varelse, denna dyrkade dotter, för hvilken man hade velat ljumma vinterns isande vindar eller afkyla sommarsolens brännande strålar, utsatt för den oskiljagtiga olyckan af en illa vald förening; i båda fallen är den stackars modern såsom en svala den man beröfvat sina ungar. Hon hoppar, hon flyger af och an kring deras fängsel, hon lockar, hon klagar hela dagen igenom. Fågelfängaren besväras af dess rop, af dess oupphörliga läte; dess oro är honom odräglig. Hvarmed befattar hon sig? han är, med ett ord, den rådande; hvad blandar hon sig i? må hon gå sin väg, må hon åtminstone hålla munnen.

Ah! herrar mågar, J ären också ganska hårda; J missbruken ganska ofta edra rättigheter, och, antingen J gören eder älskade eller hatade, förstån J aldrig, ty J viljen aldrig förstå det, att J hafven i edra händer denna qvinnas själ, hjerta, lif, ja, förnämsta goda, och at hon åtminstone förtjenar något litet medlidande; och sedan, hvad J än gören, är en stackars mors lott, som anförtrott er sin dotter, hädanefter den at lida och ytterligare lida.

Leten noga, tänken efter, bjuden til at finna en lycklig svärmor. Är det den, hvars dotter man förer til verldens ände? är det den, hvars måg endast ägtat en hemgift och inte bryr sig om sin hustru? är det den, som ser sin fromt och förnuftigt upfostrade dotter störtad i ständiga förströelser, der hon måste duka under för alla dessa fatiger, som årligen taga lifvet af så många unga hustrur? skulle det väl vara den, hvars måg förstör sig på oförnuftiga beräkningar, eller på vad, eller på hästar, eller på tusen andra infall? är det den, hvars måg är girig och lemnar hustru och barn i elände med all sin rikedom? eller kanske den, som ser sin dotter småningom gå sin undergång till möte, kasta sin framtid och sin reputation vind för våg, derför att hon icke i sin man funnit en klok och pålitlig ledare, som förstod at respektera och vårda sin hustrus rättänkande böjelser?

Räknen de lyckliga ägtenskapen, och sedan skola vi räkna de lyckliga svärmödrarna: alla de bekymmer afdragne, som äro införlifvade med deras ställning, skolen J se hvad som återstår.

Varen tålige, svärmödrarna lefva icke evinnerliga . . . . och man saknar dem.

Kanhända skulle man äfven kunna säga till svärmödrarna: i er ordning varen tåliga, edra döttrars kärlek, icke ens sorger, skola blifva eviga, och, lyckliga eller olyckliga, skola de, efter några månaders svindel, åter vända sig till er, varen vissa derom; den tilgifvenhet man hyser för sin mor slocknar icke, på sin höjd slumrar den; men det måste sägas i tysthet, af frugtan för mågarne.

Anna Marie.

Vargens Samvete.

Fabel af Lavalette.

(Öfversättning).

Hvad ålderdomens välde dock är stort
At arma syndare omvända och förfära!
Ju mer vi komma döden nära,
Ju större synas oss de synder som vi gjort.
Man mindre kan, har mindre mod at våga,

Men månne menskan bättre är?
Det blir likväl en annan fråga.
För at besvara den, se här:
En gammal Varg som söker föda
Af örter der vid skogens bryn;
Han läser morgonbön, och himlar sig mot skyn,
Och löfte gjort i går at inga hjordar döda.
Och aldrig äta kött; ty, som hvar Christen vet,
En helig återhållsamhet
Försonar mången brottslighet.
Men medan han beständigt tänker
På fordna fel och dem sin afsky skänker,
Så märker han olyckligtvis
En liten vacker Vildsvins-gris,
Som lagt sig i en pöl at svalkas,
Vällustigt uti gyttjan skalkas
Och leker der i menlöshet.
»Hvad han ser läcker ut och fet!
»Ack! hvad han skulle kostligt smaka!
»Men Gud mig ser! Jag vill försaka,
»Ehuru svårt det likväl är.» —
Han nalkas, vädrar, och besinnar sig på saken,
Och slutligt går det som det plär,
At man ger vika för naturen eller smaken.
»Hvad dygden,» sade han, »likväl blir upskrämd lätt!
»Jag är för sträng som kan på detta sätt
»Mig scrupler af et lappri göra;
»Fisk ätes alla faste-dar,
»Och således, hvad jag i vattnet tar
»Til fiskens slägte måste höra,
»Och blott som fisk den räknas skall.
»Jag kan ju uti värsta fall
»För denna lilla synd mig bigta
»Och med en dubbel fasta plikta.»

Ch. . .

Porträttet.

Sann händelse från slutet af adertonde århundradet.

Högtidligt ljödo klockorna från St. Claras kyrkotorn en lugn och molnfri Maj-dag; det var en folkrik samling af alla stånd, åldrar

och kön, som bivistat ungdomens confirmations-act, och spridde sig vid utgången uti särskilta grupper. Det heliga allvar, som qvardröjde i de unga samhälls-syskonens lifliga anletsdrag efter högtidliga löften om de dyra pligter, som de gingo till möte, var en skön anblick.

Bland denna talrika samling väcktes isynnerhet forskarns upmärksamhet vid en ung bildskön flicka, som var åtföljd af et medelåldrigt fruntimmer. At båda tilhörde en mera bildad krets än deras anspråkslösa klädsel antydde, gaf det smakfulla sätt, hvarmed den var ordnad, redan vid första anblicken tilkänna. Den äldre höjde ömsom sin själfulla blick emot himlen, och lät den ömsom hvila full af moderlig känsla, på den unga, lifliga flickan, som hon ledsagade; båda fortsatte oafbrutet sin vandring til nära slutet af Clara östra Kyrkogata, der de ingingo i et hus.

Det var fru Borg, en enka, som et familj-förhållande hittils nödgats dölja för sin fosterdotter dennas rätta härkomst; men nu, då Sofi i lifvets sköna morgon skulle inträda på den nybörjade verldsbanan, trodde Berta, efter en långvarig pröfning, at den timmen vore slagen, efter hvilken hennes moderliga hjerta i femton år hade längtat, och hon förkunnade nu för den öfverraskade flickan, at hon var dennas verkliga mor.

Djupt röid tryckte den känslofulla Sofi sig til den hulda famnen, der hon, allt från den tid hennes minne kunde återkalla, hade lugnats vid hvarje barndomsbekymmer, fastän hon först i dag ägde kännedom af Bertas modersnamn.

Kort efter denna, för dem båda så sällrika dag, inträffade en lysande bal. Någon dylik hade den i ensligheten upväxta Sofi hittils aldrig bivistat, men händelsen ville, at hon, liksom fjäriln, nu skulle framträda ur sin tysta gömma. Uti samma hus, der Berta för sig och sin dotter hyrt et par mindre rum, hade Baron Tronheim med sin unga, rika fru nyligen flyttat, och bebodde der en elegant våning. Sofis bildade men tillika anspråkslösa sätt tilvann sig snart den unga Friherrinnans välvilja, och alla dagar, som denna icke offrade åt lustbarheter, blef Sofis sällskap et verkligt behof. Vid et samtal med den unga väninnan om den instundande balen, föreslog hon Sofi at i sällskap med henne bivista festen. Bertas yttrande fordrades i ämnet; hon samtyckte med tacksamhet til för-

slaget, och Sofis blonda lockar ordnades med en hittills alldeles ovanlig sorgfällighet til den lysande högtiden.

»Du är i sanning rätt intagande,» yttrade den eleganta Friherrinnan, då Sofi skulle upstiga i den engelska vagnen och tog sin plats framför det friherrliga paret. Den blygsamma flickan nedslog härvid sina vackra mörkblå ögon, och det friska blodet jagade en fördubblad rodnad på hennes blomstrande kind.

»Jag njuter redan i förväg,» tillade den vänliga frun, »af de unga sprättarnes förtjusning vid anblicken af et nytt föremål.»

— Det är din egen ojemförliga skönhet, min älskade Clementine, genmälte Baronen under en lätt handtryckning, som är en sköld mot den grymma, fridstörande afunden; men, tillade han, jag svär icke, at du eljest skulle med lika sinneslugn, som i dag, anföra en så vacker flicka på en bal. — Huruvida den nygifta mannens hjerta eller en välljudande fras ur smekmånaden stod i beröring med hans yttrande öfver sin makas skönhet, derom äga vi ingen tilförlitlig kännedom, och vid vagnens stannande afbröts all vidare fortsättning af samtalet.

Balen var redan började, hela den pragtfullt eklärerade våningen befanns upfylld af et brokigt hvimmel, och nyhetens behag, i förening med musiken, väckte i den känsliga Sofis hjerta en innerlig tacksamhet för hennes anförarinna. Efter erhållna och besvarade complimenter anvisades Sofi, at vid sidan af Fru Tornheim intaga sin plats. Bland en mängd dansande kavaljerer, som presenterades för den sköna flickan, bugade sig en ung, elegant Officer, Grefve Silfverborg, med anhållan om nästföljande dans. Sofi syntes öfverraskad af Grefvens namn och betragtade honom mer upmärksamt än någon af de öfrige kavaljererne. Han å sin sida tycktes med förtjusning sluta sin arm om den femtonåriga flickan i valsen, och var sedan under fortsättningen af balen oskiljaktig från hennes sida. Äfven när någon annan kavaljer anförde henne, var hans plats i närheten af Sofi, ja, innan balens slut hade Grefven redan gjort henne en formlig kärleksförklaring, och tillika anhållit, at nästföljande dag få aflägga et besök hos hennes mor. Sofi undvek at på allt detta lemna något bestämdt svar, och frågade hemlighetsfullt Fru Tornheim hvad som passade sig at svara. Och som denna ansåg besöket åtminstone icke kunna afslås, för-

klarade Sofi, at hennes mor utan tvifvel skulle finna sig mycket smickrad af visiten. På Grefvens öfriga framställningar vågade Sofi icke gifva något bestämdt svar.

Under hemfärden lyckönskades Sofi af sin deltagande omgifning, til den eröfring hon gjort vid sitt första inträde i sällskapskretsen, och vid hemkomsten til Berta berättade hon med sin vanliga förtrolighet den oväntade händelsen på balen samt det grefliga besöket nästkommande dag.

Inom det alldagliga rummet, der Berta och Sofi förfärdigade sina arbeten, var et litet kabinett, dit man vanligen införde de vänner och bekanta, som besökte den ensliga familjen; der en skrifbyrå, några stolar samt et sybord och en soffa, hvaröfver en tafla, betäckt med en grön sidengardin, hängde, utgjorde möbleringen. — Dörren til detta rum öppnades af Sofi vid Grefvens ankomst, båda togo plats på soffan och vid Silfverborgs förnyade anhållan om den unga förtjuserskans svar på hans afgörande fråga om lifvets högsta sällhet, eller dess oersättliga förlust, steg Sofi upp, räckte honom handen och sade med öm rörelse: Herr Grefve! Vid åsynen af min aflidne far, vill jag från djupet af mitt hjerta besvara er fråga. — Hon drog undan den gröna gardinen från taflan, och vid första blicken Silfverborg egnade åt porträttet, hvars eldiga uttryck från de mörkblåa ögonen och det ljuslockiga hufvudet ägde en förvånande likhet med Sofi, steg han tilbaka liksom träffad af åskan. Dödens blekhet hade bredt sig öfver hans annars så friska hy, och efter en paus började han med sväfvande röst: »Er far, sköna Sofi? — Gud! — det är omöjligt! Detta porträtt är äfven min fars.» — Berta inträdde i rummet vid detta utrop, och framför henne stod nu sonen til den man, hvars förlust hon så lifligen begråtit.

»Mor, syster, son och bror!» blandades med några tysta tårar under denna oväntade scen. Grefven började ändteligen: han berättade först, at han ansett alla sina närmaste anförvandter redan hvila i griften; men han fann omisskänneligt, ehuru oförklarligt, at han här träffat en halfsyster, och tackade djupt rörd Försynen, som fört henne i hans bana. Det blef nu Bertas ordning, at uplösa denna gåta. — Hon framlade dokumenter, hvilka bestyrkte hennes giftermål med Silfverborgs far och berättade sedan omständligt sina öden.

Fru Borg var dotter til en handlande i Halmstad. Vid fadrens tidiga bortgång ur verlden måste Berta, såsom äldst af fem systrar, försöka, i anledning af boets knappa tilgångar, at sjelf förtjena sin bergning. Efter flera förslag antogs, såsom mest förmånligt, en guvernants-plats hos en Grefvinna Silfverborg i Stockholm. Den nittonåriga Mamsell Wardin emottogs vid sin ankomst til det grefliga huset med särdeles välvilja af familjen, som bestod af Grefvinnan, en son som var tjenstgörande Ryttmästare vid Skånska Hussarerne och en tieårig dotter, Cecilia, hvilkens handledning öfverlemnades åt den nya guvernanten.

Den unga Grefven, hvars charaktersdrag var en mild eftergifvenhet, förenad med hofmannens bildade sällskapston, som äfven sträckte sig til domestikerne, dem han behandlade med ovanlig skonsamhet. Det var också på honom, som husets hela ordnings-bestyr hvilade. Men hvad under sådana förhållanden är ytterst sällsynt, älskad af alla, ända ifrån Grefvinnan til den ringaste af betjeningen, och som ordning och enighet voro oskiljagtiga från Grefvens trefnad, antog hvar och en af husets medlemmar at punktligt följa denna regel.

En afton, kort efter Bertas ankomst, berättade Grefvinnan under sonens frånvaro, at hennes Rudolf, genom et förhastadt steg, hade ingått ägtenskap med en person i södra orterne, hvars upförande, efter en treårig sammanlefnad, hade föranledt Grefven til ägtenskaps-skillnad, samt at han genom denna förbindelse ägde en son, hvars upfostran han öfverlemnat åt en prest i Malmö. — Rudolf var endast skiljd ifrån familjen då hans tjenstgöring kallade honom til regementet; den öfriga tiden af året tilbragte han i hufvudstaden.

Vid sitt första aflägsnande från Berta hade Rudolf oförställdt meddelat henne sin önskan at en dag tilhöra henne. Berta emottog, jemte en försäkran om den älskvärde Rudolfs beständiga trohet, en ring, hvaruti hans namn var anbragt samt hans porträtt; men Grefven utbad sig såsom et prof af hennes tilgifvenhet, at hon tils vidare ville förvara allt, emedan deras förbindelse måste ännu någon tid vara en hemlighet.

En ung Officer vid gardet, Rudolfs vän, hade gifvit sitt löfte, at emottaga Bertas bref, samt öfverlemna til henne dem som an-

kommo ifrån Rudolf, tils det efterlängtade återseendets ögonblick inträffade. Sålunda förflöt tiden, och Berta var lycklig, hon förvarade sorgfälligt sin hemlighet. I de bref, hon tilskref sin mor, röjdes icke ett ord derom. Deri berättade hon endast, at hon hoppades hafva tilvunnit sig Grefvinnans ynnest. Hon fägnade sig åt sin elevs goda fattningsgåfva och vidrörde blott i förbigående och liksom tilfälligtvis, om Grefvens omsorgsfulla bemödande at förljufva vistandet i huset för alla, som med familjen stodo i beröring. Berta ägde också Grefvinnans välvilja i så rikt mått som denna kunde egnas åt en så vida underordnad person; men detta hade hon egentligen at tilskrifva den lilla Cecilias tilgifvenhet.

Tvenne år hade snart förflutit, och Berta var icke mer vid Grefvens nu inträffade återkomst, den glada och skämtsamma Berta. Blommorna hade flyktat från kinden och den fordom så eldiga blicken, var dagligen skymd af en tåreslöja. Hon besvarade oförställd Grefvens fråga efter anledningen til den förändring som föregått hos henne; men til sin bestörtning läste hon tydligt i Rudolfs öppna blick, at det lugn han antog vid detta förtroende var konstladt, ehuru han genom förnyande af sina löften sökte vagga Bertas uprörda hjerta till ro. — Grefvinnan hade några dagar varit opasslig och Rudolf sökte för henne framställa Bertas sjuklighet såsom obetydlig. Läkaren var kallad til Grefvinnan och man begagnade sig af hans närvaro äfven för Bertas illamående. Han var en bepröfvad vän af Rudolf och emottog af honom med lifligt deltagande et förtroende, tilstyrkte sedan för Berta några enkla medel samt den friska landtluften, och gaf sitt löfte at för detta ändamål aftala med sin syster, som var gift med Major Ragvaldson, hvilken arrenderade en egendom i Roslagen. Förslaget blef antaget och Berta skulle om några dagar förflyttas til detta sunda ställe. Grefvinnan yttrade ledsnad öfver mistningen af sin dotters lärarinna, och den unga eleven var otröstlig.

En resa i familje-angelägenheter måste på några dagar aflägsna Grefven, och i följd häraf ansåg han nödigt at inställa Bertas förflyttning, emedan han önskade få vara henne följaktig. Han tröstade sin älskarinna vid afskedet med försäkran om sin osvikliga trohet och snara återkomst.

Pl. 39

Nittonde Årgången.

Men Berta, långt ifrån at återvinna det flydda sinneslugnet, kände sin oro med hvarje timme ökad, sedan Rudolf aflägsnat sig; sömnen, denna ljufva skyddsgud i alla lidanden, var flyktad. Hela natten vandrade hon fram och åter i sitt rum, under strid med de ännu obestämda besluten: om hon borde vid afresan, enligt Rudolfs önskan, förtiga sin hemlighet för Grefvinnan, eller knäböjande anropa hennes tilgift och bistånd.

(Forts. i nästa N:r).

Pl. 39.

Fransyska National-Costymer.

Til venster är en bondflickas costym i Champagne.

Til höger är en bondflickas costym i Normandie, jemte öfvert et annat slag af Normandisk fruntimmers-mössa.

Logogrif.

Uti mitt sköt man anförtror
Så väl för kropp som själ en föda.
Hvad skördas kan af årets gröda
Jag gömma skall. Det korn som gror
Man tog från mig. I mitt förvar
Lecture jag också stundom äger,
Och ofta jag de *Sköna* säger
En *Nyhet*, som intresse har;
Men icke nog härmed — man gifver
Åt mitt förvar mång andra ting;
At nämna dem för tröttsamt blifver
Och tjenar just til ingenting. —
Bokstäfver mina nu prestera:
Hvad synonymt med Fabel är;
Det, hvarmed Isra'liters här
I öcknen visste sig traktera;
Två semi-toner i musiken;
En fågel utaf Hökars slägt,

Som efter rof är mycket sniken;
En dygd, som bär en enkel drägt,
Men hyllas ej af lögnens vänner;
Hvad ovän til en ovän bär;
En ånga, som osynlig är, —
Dess ämnen bäst Chemisten känner
Och kan derom uplysning ge;
En välkänd flod i Nederland,
Ej långt ifrån Vogeserne,
Den vällar up. — Nu vill min hand
Bortlägga pennan, mer ej skrifva,
Hvad skrifvet är kan tröttsamt blifva.

P. H—k.

Ordet til Logogrifen i föregående N:r är *Ärfva*, hvaraf man får: *Räf*, *Far*, *väf*, *af*, *varf*, *arf*, *fä*, *var*, *värf*.

Pl. 40.

Mode-Costymer för Damer.

Fig. 1. Mössa af blonder, prydd med blommor och band; grå sidenrock med broderade remplier; hvita handskar, svarta skor.

Fig. 2. Mössa af blonder med barbes, prydd med band; röd sidensars-klädning med korta ärmar, slätt, snibbigt lif, med rikt broderi, så kallad application framtil jemte en bred volant med broderi; hvita korthandskar, svarta skor.

Fig. 3. Bart hår med hängande lockar, prydt med en grön bandros; klädning af hvitt Tarlatan garnerad såväl kring halsen och ärmarna äfvensom i fem rader nedomkring kjorteln med gröna band-rucher.

Fig. 4 & 5. Turbaner sedda från tvenne sidor.

Fig. 6. Hvit sidenhatt (Capote), prydd med hvita band, röda törnrosor och gröna blad.

Stockholm, 1842.
Tryckt hos Carl Deleen, R. W. O.

4
6
5
3
2
1

N:o XI.

MAGASIN
för
Konst, Nyheter och Moder.

November Månad 1842.

Pl. 41.

Pierre Corneille.

Redactionen lemnar åter här et porträtt, som, i likhet med Petrarcas i föregående N:r, är prydt med en smakfull infattning och försedt med vignetter, hvilka alludera på personens lefnads-omständigheter.

Öfverst ses Skaldens porträtt efter en målning af *Desmaison*. Vignetten til höger föreställer en utsigt af hamnen i *Dieppe*; den til venster: en utsigt af *Havre*, hvarest Pierre Corneille ofta uppehöll sig; i midteln en gata af *Rouen*, kallad *le grand horloge*; den nedersta gruppen är bondfolk ifrån Normandie, Corneilles födelsebygd.

Pierre Corneille, den Fransmännen vanligen kalla *den store Corneille*, var son af en advocat i Rouen och föddes der den 6 Juli 1606. Han antog fadrens yrke, studerade juridiken och practisetiserade redan en tid som advocat, men utan synnerlig framgång. Så mycket mer lycka gjorde han genom sina arbeten för theatern, och hans tragedier anses af många Fransmän ännu som de förträffligaste, hvilka blifvit författade för scenen. I umgänget uti stora verldens sällskaper var hans sätt icke den hyfsade mannens, utan förrådde snarare et barns enkelhet. Den som första gången såg hononom, kände sig icke hänförd eller dragen til honom och utan at vara närmare bekant med honom, förmodade man icke i hans person den stora Skalden. Mellertid dolde Corneille under et rått, föga lofvande yttre en hög grad af menniskokärlek och en mild charakter. Hans lefnadssätt var lika enkelt som hans seder.

Han kände sig lycklig i njutning af en huslig glädje och fann sin belöning i sina pligters upfyllande. Han och hans bror, Thomas, hvilken äfven helgat sig åt den dramatiska skaldekonsten, hade gift sig med tvenne systrar och utgjorde et gemensamt hushåll ända til den förstes död.

Til sitt yttre liknade han en småhandlande ifrån Rouen, och man begriper lätt at han med sina nästan råa seder och i medvetandet af sin förtjenst, icke kände sig vara på sin rätta plats vid hofvet, i synnerhet et hof sådant som Ludvig XIV:s. Hans rykte och hans talang hade icke fört honom til rikedom; han lefde så tarfligt, at det stundom liknade torftighet. Han dog 1684.

Hans bästa Tragedier anses vara *Le Cid*, *Medea*, *Cinna*, *Les Horaces* och *Polyeuctes*.

Den Lyckligaste.

Af Anais Ségalas.

(*Öfversättning*).

Allt sjunger i mitt bröst, allt i min koja ler;
Den är likväl så låg at blott en mur jag ser,
Som är til hälften gömd af täta murgröns-kransar,
Der sparfven qvittrar gladt och roar sig och dansar.
Mitt fönster öppnar jag för morgonsolens sken,
Min själ för glada drömmar sen.

O drömmars ljusa tropp! O skynden, svingen er!
Ack! jag är fattig, men om guld och nöjen ber!
O! smygen undan! stjäl åt mig hvad ödet nekar!
O sällhet! Fjäril som med purpurvingen smekar,
Ifrån min hand du flyr, och gäckas i din fart,
I drömmen fångar jag dig snart.

Den rike mången gång beklagade min lott;
Jag svarade: ni har et skönt och pragtfullt slott,
Er fåfänga likväl får icke rum derinne;
Jag bygger slott af guld och marmor i mitt sinne,
Men höga, rymliga, så at min fantasi
Och högmod godt få rum deri.

I drömmen kastar jag uppå min enkla drägt,
En kejsarmantel rikt med guld och perlor täckt.
Göm edra skatter väl, J hvardagslifvets rika;
Hvad äro de för mig? Er rikdom måste vika,
Ty jag som Prins, som Kong uppå en prägtig char
Til drömmens gyldne länder far.

Kom! sade seglarn, kom! följ detta skepp, min vän!
Uti din koja har du sett så föga än.
Min tanke, sade jag, sett allt; från Nilens vågor
Til höga Alpens snö, Vesuvius i lågor —
Blott kroppen här blir qvar, och det är buren blott,
Men fågeln den har vingar fått.

Jag sett den kalla Nord och öcknens brända sand,
I drömmarne jag rest til alla verldens land.
De til Antillerne i går mig sagta förde,
Uti Lianens skydd en Colibri jag hörde.
I dag på samma sätt til Indien reser jag,
Dit svalan skyndar vinterns dag.

Jag skådat Asiens palm, Gazellens lätta hind,
Egypten, Nubien med dess heta Siroc-vind
Som bränner och förstör; jag sett de klara skyar,
Der guld och purpurglans hvar morgons pragt förnyar,
Och Söderns sköna sol ger lågor alla dar;
Jag lågan i mitt hufvud har.

Ja, allt är skönt för mig, hvar himmel, hvarje land,
Ty sjelf jag målar dem med djerf och lycklig hand.
Åt lätta fjäriln, som i blommans kalk sig sänker,
Åt fågelns fjädrar jag de granna färger skänker,
Och hela verlden jag omskapar på mitt vis
Allt efter lynne och caprice.

En yngling klagade at han ej älskad var;
Men jag i drömmarne en älskarinna har.
Ej mera skön och frisk den unga majros strålar,
Jag hennes ögon sjelf med himlens azur målar,
Jag skapat Ängelns bild; en Rafael jag är
Och hon Madonnans skönhet bär.

Åt hennes bild jag stjäl den färgpragt rosen har,
Åt hennes hy och själ jag liljans hvithet tar,
Dess blåa öga gaf jag strålar från en stjerna,
Dess fina anletsdrag bildhuggarn lånte gerna,
Behag och blygsamhet jag gaf åt hennes blick,
Hon den til krans och slöja fick.

Men himmelskt skön, ännu hon utan hjerta var,
Likt ambrans ljufva doft jag det til blomman bar.
Och at fullkomna nu en skön och härlig qvinna,
Hvars blick, hvars ömma röst vi med förtjusning finna,
Jag lade kärlek til, lik ädla blomsterfrö't
I alabaster-urnans sköt.

All sällhet tilhör mig, och drömmen allt rår om!
Än mer: hvar vänlig dröm med magisk allmagt kom
At göra nöjet rikt, förgylla det och smycka,
Och lyckans sköna dröm är bättre än vår lycka,
Ty drömmen slösande ger allt med rågadt mål,
Men verkligheten jemt är snål.

Ch. . .

Pl. 42.

Wilhelm Tell inför Landfogden Gessler.

Det skickliga och lyckliga skott som Wilhelm Tell gjorde, då han på kejserliga Landfogden Gesslers befallning måste skjuta ned et äpple, liggande på sin sons hufvud, och Tells svar til fogden på hans fråga, hvartil han hade medtagit tvenne pilar? »*för at skjuta genom ditt hjerta om skottet misslyckats*» — är föremålet för denna tekning, som i en så liten scala är ganska talande och mästerligt utförd så väl til upfattning som grupperingen.

För at likväl få en lättare öfverblick af compositionens helhet, torde vi böra återkalla i minnet sjelfva den historiska händelsen och hvad som gaf anledning til en så barbarisk befallning, at en far skulle skjuta et äpple ifrån sonens hufvud.

Nittonde Årgången.

Den grymhet och egennytta, med hvilken de kejserlige fogdarne i det gamla Helvetien, ännu i slutet af trettonde och början af fjortonde århundradet, indrefvo skatterne, hade nått sin höjd under fogden Gesslers styrelse, som til alla andra förödmjukelser äfven påfann et eget sätt at reta dessa bergsboar derigenom, at han på en stång lät upsätta en kejserlig hatt med befallning at alla förbigående skulle för densamma blotta sina hufvuden och visa denna döda symbol samma vördnad som för Kejsarens person. Wilhelm Tell, en frisinnad man ifrån Altorf, lydde icke denna befallning, blef anklagad derföre och dömdes til straff at med en pil skjuta et äpple ifrån sonens hufvud. Skottet lyckades, pilen genomborrade äpplet utan at skada gossen, som bar det i triumf til fadren. — Det var derefter som Gessler gjorde ofvananförda fråga och fick det omnämnda svaret af Tell, hvilket retade den grymme fogden, som lät fängsla Tell.

De förut redan missnöjde Helvetierne, som upgjort et förbund (1307) at afskudda sig det kejserliga oket, blefvo genom denna grymhet ännu mer upretade, och om tildragelsen med Tell icke kan sägas hafva varit grund-orsaken til Cantonernas befrielse, gaf den dock de sammansvurne en förökad anledning til en allmän upresning, et allmänt deltagande i förbundet, hvaraf resultatet blef Edsförbundets utförande genom en strid på lif och död, som slutades sent omsider (1499) med Schweiziska Republikens stiftande.

Man känner icke hvilket år Tell föddes eller när och hur han dog.

Porträttet.

Sann händelse från slutet af adertonde århundradet.

(Slut från föreg. N:r).

Oerfarenhet och det menskliga lynnet bortskymde slutligen alla hennes tvifvel om en lycklig utgång, och förblandade hoppets dröm med verkligheten. Hon anade icke huru ensam hon stod vid bråddjupets rand. Styrkt genom det beslut hon fattat, väntade hon dock med otålighet nästa morgon. Vid den vanliga timen då grefvinnan plägade emottaga hennes morgonhelsning, inställde Berta

sig hos henne, hvars beskydd hon, efter egen öfvertygelse om menskliga pligter, icke trodde sig böra betvifla; redan gycklade åter hoppet för hennes fantasi, om Rudolfs öfverraskning af den glada underrättelsen han vid sin återkomst skulle erfara.

Grefvinnan uptog med bifall guvernantens besök, omtalade sin opasslighet och framställde äfven frågan om Bertas helsa. Berta yttrade några enkla tacksägelser för grefvinnans fortfarande godhet. Samtalet föll på Rudolfs resa; Cecilia hade nu aflägsnat sig at i nästa rum emottaga undervisning uti musiken, och Berta, för at ostörd få begagna denna ensliga stund, kastade sig ned för grefvinnans fötter, omfamnade hennes knän och under tårar och böner om tilgift, bekände sitt förhållande til grefve Rudolf. —

Grefvinnan stöt med en skarp, genomträngande blick den darrande flickan ifrån sig, förkunnade sin befallning, at Berta måtte för all tid fly hennes hus, och ringde åt kammarjungfrun, som hon ålade, at återföra Berta til sitt rum. Denna oväntade utgång i förening med den förut sömnlöst tilbringade natten, föreställningen om Rudolfs förtviflan vid underrättelsen om hennes förhastande, allt skakade den olyckligas själ och hotade at omintetgöra hela hennes varelse. Men ödet ville icke så; hon upreste sig från soffan, dit kammarjungfrun ledsagat henne, fattade mod och ställde sin bön til Honom som är alla värnlösas beskyddare, öfverlemnande sig med trygghet, för at gå den kommande tiden til möte.

Vid Rudolfs hemkomst samma dag, hade grefvinnan icke skonat honom för en sträng straffpredikan; men hans vanliga eftergifvenhet för modrens häftiga utbrott, mildrade snart de hotelser hvarmed hon emottog honom. Hon yrkade endast på Bertas aflägsnande samt Rudolfs löfte, at ej utbyta emot en ägta förening en deponerad bestämd summa åt guvernanten.

Rudolf älskade Berta och aldrig hade det varit hans afsigt at bryta blomman, för at sedan likgilltigt kasta den bland ogräset; men han kände sin mors bestämda fördom mot mesallиancer i allmänhet, och hans charakter saknade den fasthet som fordras för den sjelfständiga mannen. Hans fantasi ägde en ovanlig lätthet at bygga luftslott, och denna egenskap hade beherrskat honom under hans förhållande till Berta. Han önskade en ouplöslig förening med henne och ägde likväl icke styrka, at framställa sin önskan,

icke en gång då den nu var förenad med en pligt; men han hade åtminstone en ursäkt; grefvinnan var gammal och krämpfull; i följd häraf ansåg Sillfverborg hennes bortgång icke vara aflägsen, och upgjorde nu den plan, at efter denna tidpunkt icke låta något hinder ställa sig i vägen mot hans förening med Berta. Under tiden kunde hon vistas hos Major Ragvaldson på Lindebro i Roslagen.

Det var en vacker Juli-dag, då Berta i sällskap med Grefven och Läkaren anträdde sin resa. Grefvinnan vägrade at emottaga henne vid afskedet; endast den lilla Cecilia slöt väninnan til det af oro klappande hjertat och blandade sina tårar med Bertas, ehuru hon icke anade anledningen til dennas aflägsnande.

Sällskapet hade vid dagens slut uphunnit Lindebro, hvars byggnad var anbragt på en af lindar beskuggad holme, der Major Ragvaldson med sin maka hade bortbytt sällskapskretsarna mot Eremitens enslighet, och sysselsatte sig med jordbruket, fiske och jagt. Några svikna förhoppningar i samhället hade förmått honom at nu mer endast egna sitt umgänge åt dem hvilka från samma synpunkt som han betragtade verldshvimlet. Hans svåger Doctor Borry likväl oberäknad, och dennes deltagande för Berta var tilräckligt skäl för et gästfritt emottagande. — Major Ragvaldson var en hög, reslig figur, hvars kinders och lockars blekhet ökade dysterheten i hans upsyn; men i den melancoliska blicken talade dock et varmt hjertas lifliga deltagande, när han välkomnade Berta, och hon infördes i de snygga, enkelt möblerade rummen til Majorskan, en liten rund, treflig, ljuslockig gumma, ur hvars blåa öga skalken ännu icke efter femtio vintrar hade flyktat. Hon var et motstycke til den dystre mannen, och likväl tycktes det som Himlen danat dem för hvarandras husliga lycka.

Grefven anförtrodde Major Ragvaldson utan förbehåll, at hans sonliga pligt för det närvarande nekade honom at göra sin förbindelse med Berta offentlig; i anledning häraf önskade han at i Majorens hus få med henne fira en hemlig förening; hvilken i framtiden skulle såsom bestyrkt af tilkallade vittnen gälla för laglig. Ragvaldson ogillade förslaget, men genom grefvens framställning huru detta i sakernas nuvarande skick vore den enda uprättelse han ägde förmåga erbjuda, blef planen antagen. Et bref afsändes

alltså från grefven til Bertas mor, med anhållan om hennes skriftliga samtycke til hans tiltänkta äglenskap med Berta. Härvid begagnade grefven likväl icke sitt familje-namn, utan blott sin faders, på urgammalt vis, och kallade sig Rudolf Thorson. Berta förenade sina böner med sin fästmans, och namnen vid lysningen och vigningen blefvo sålunda: Ryttmästare Rudolf Thorson och Jungfru Berta Wardin.

Sedan öfverenskommelsen var träffad, återvände Silfverborg och Borry til hufvudstaden, och efter erhållet och nöjagtigt svar från Bertas mor, samt derpå följande lysning vid närmaste kyrka från Lindebro, inställde sig grefven, at fira sin förening med Berta. Major Ragvaldson med Fru och Doctor Borry jemte klockaren bevistade ceremonien såsom vittnen, hvarefter deras skriftliga intyg häröfver, bestyrkt af egenhändiga underskrifter samt sigill, öfverlemnades uti tvenne särskilta documenter til Silfverborg och hans maka.

Kort efter nästföljande nyår vid Silfverborgs besök på Lindebro, helsades han af fru Ragvaldson med den lilla Sofi, hvilken han med innerlig rörelse slöt i sin famn, och knotade mot sitt missöde som nekade honom at inför allmänheten erkänna som sin lagliga dotter. Förlyckligad vid anblicken af Bertas återvunna helsa och sinneslugn, tecknade han för henne, genom hoppets synglas, en ljus och lycklig framtid, som en rik ersättning för det dunkla närvarande.

Men snart förflöto några månader under hvilka Silfverborg delade flera sälla dagar med sin älskvärda maka. Tiden til hans tjenstbefattning kallade honom åter til Regementet; hoppet om det snara återseendet och en oafbruten brefvexling, mildrade för dem båda afskedsstundens bitterhet.

Den första veckan efter Rudolfs bortresa gungade Berta glad och lycklig sin lilla Sofi i den moderliga famnen, men då posten icke medförde någon efterlängtad tidning från den saknade, då åter dagar och veckor förflöto och ännu alla underrättelser från honom uteblefvo, — — — här måste erfarenheten vid dylika lidelser skildra hvad som föregick inom det oroliga hjertat.

Bertas deltagande omgifning hade redan genom tidningarna blifvit underrättade om Rudolfs tidiga bortgång ur verlden, då

Berta ännu vid hvarje postdag väntade et tröstande bref, och efter en och annan förberedelse til det smärtsamma meddelandet, måste man omsider skrida til förklaring. Major Ragvaldson och hans fru gjorde Berta bekant med det olycksöde som träffat henne. Dessa deltagande vänner, som billigade hennes sorg vid den oersättliga förlusten, hade innan Berta erhöll underrättelsen härom, anskaffat en frisk amma, som några dagar förut emottagit den lilla Sofi. — Kort efter sin förening med Berta hade grefven på et säkert Handels-contor i hufvudstaden deponerat en summa af 10,000 R:dr för sin fru och sin dotter, i händelse de skulle öfverlefva honom. Rentemedlen häraf borde under tiden upbäras til en del af Ragvaldson, så länge familjen vistades uti hans hus, men resten häraf obehindrad användas af Berta.

Vid sin ankomst til Regements-mötet lärer Silfverborg, enligt säkra underrättelser aflidit efter få dagars af en på orten härjande epidemisk sjukdom. — Berta antog numera namn af fru Borg och Sofi betraktades såsom Ragvaldsons dotter. Med Doctor Borrys medgifvande, såsom enda slägtingen til Ragvaldsons hus, blefvo Berta och Sofi antecknade såsom arftagare til deras obetydliga egendom, i händelse Majoren och hans fru före dem gingo ur verlden. — Under sin barndomstid fick Sofi aldrig någon anledning at betvifla rigtigheten af den upgift man i anseende til hennes födelse gifvit henne, at Berta var en oskiljagtig vän af hennes mor, under hvars handledning man lemnat henne, var allt hvad hon för öfrigt kände.

Innan Sofi uphunnit sitt fjortonde år, hvilade Major Ragvaldson och hans maka i griften och Berta måste då med sin dotter lemna denna lugna fristad, der hon i kretsen af deltagande vänner, hade begråtit tvenne bittra förluster af make och mor. Den öfriga tiden hade hon tilbringat i Stockholm. — —

Den unge grefve Silfverborg hade för tvenne föregångna år, då han upnått sin myndiga ålder, en betydlig egendom, Stegeholm, nära Malmö, som från forntiden gått i arf i familjen; at här gemensamt med honom gå framtiden til möte, föreslog han Berta och Sofi, som sina närmaste fränder. — — Jag kan ej annat än innerligen tacka Försynen, tillade han, som tillåter mig på det-

ta sätt til någon del återgälda den skuld, hvaruti en älskad far genom sin förtidiga bortgång ur verlden stannat hos er.

Med tacksamhet blef anbudet emottaget. Berta och hennes dotter åtföljde nästkommande höst den unga grefven til Stegeholm; här antog Berta, enligt sonens önskan, namn af grefvinnan Silfverborg, och när träden åter stodo i knoppning, förde vår unga grefve sin älskade syster til altaret, och under en varm lyckönskan, lade hennes hand uti hans Chefs, ÖfversteLieutenant Lindenstams. — Och Berta skall ännu i kretsen af sina barn och barnbarn lefva lyckliga dagar.

Af författarinnan til Handskarne och Rudolf.

Pl. 43.

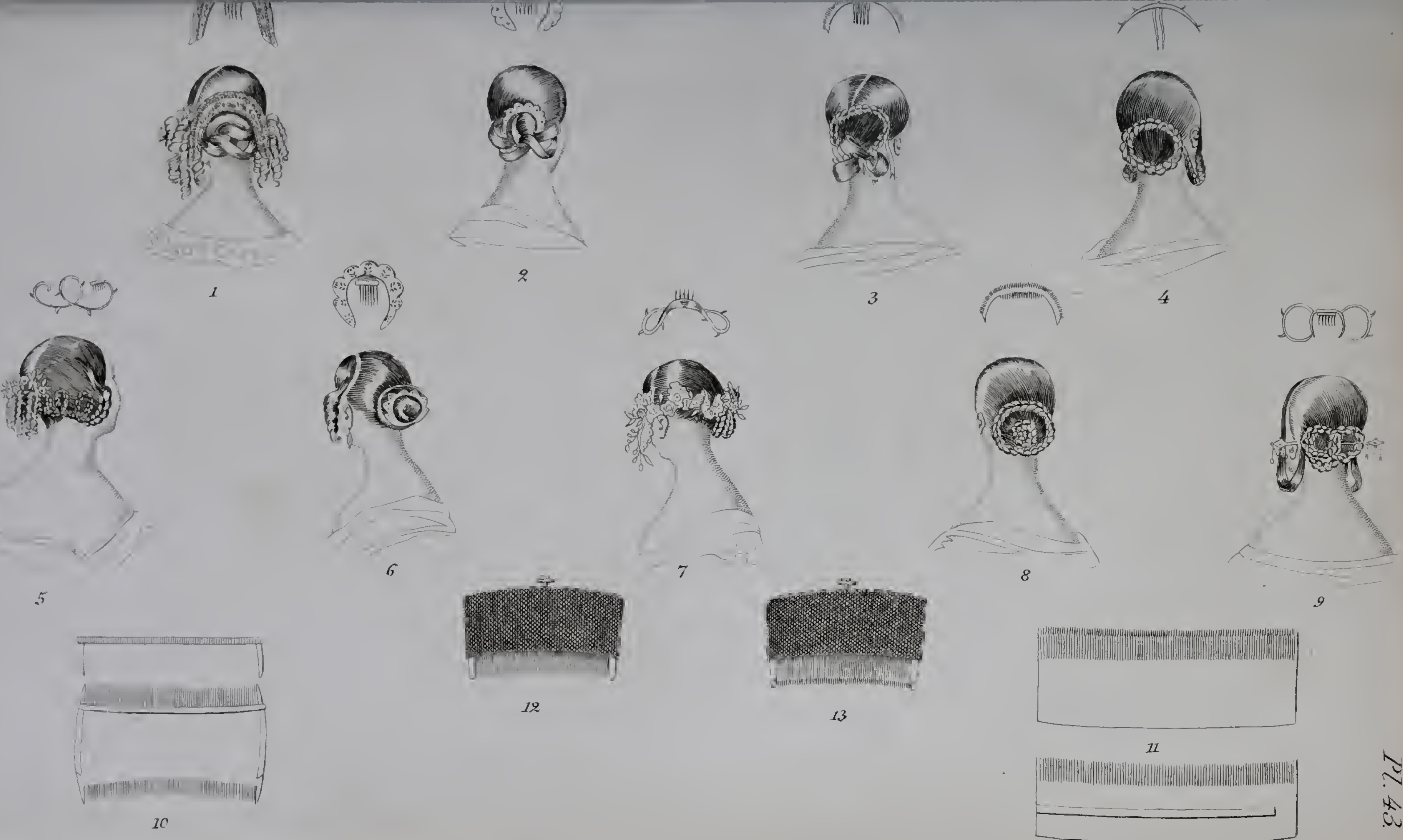
Nytt slag af Fruntimmers-kammar.

Det mera allmänt blifna modet för fruntimmer, isynnerhet de yngre, at nyttja bart hår med flätor i åtskilliga former konstmässigt upfästade, har gifvit en Herr *Puget* i Paris anledning til förfärdigande af et nytt slags kammar til begagnande af de olika former och skapnader, i hvilka flätorna skola upfästas, och hvarigenom de upp- och bibehållas bättre i sin form utan rubbning jemväl under dans.

Red. meddelar här ritningen på 9 nyaste sätt af hårklädsel med de dertil hörande kammar, hvilka efter behag kunna vara af metall, sköldpadd, horn eller jern, och stundom äro dyrbart prydde med perlor och juveler, när klädseln så fordrar at sjelfva kammen derjemte skall vara synlig, som på N:s 1, 2 och 6, och icke endast hafva til ändamål at blott uppehålla eller understöda flätorna, och sådant fall är gömd under dem.

Dessutom har Herr Puget upfunnit flera förbättringar i allmänhet på kammar; så til exempel är

N:o 10 en kam som är försedd med en särskilt tandrad (*Râtelier*) hvilken, fästad på kammen med sina tänder, jemt passar in i mellanrummen af kammens tändrad; när man kam-

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13

mat sig, skjuter man denna Râtelier ända ut åt yttersta kanten, och kammen är genast rensad från all orenlighet.

N:o 11 är en til construction i det närmaste af samma slag, men med den skillnad, at begge tandraderne inskjuta inom hvarandra begagnas under kamningen, hvarigenom den förmånen vinnes, at kammen medtager allt fjäll eller mjell invid hufvudsvålen.

N:s 12 och 13 äro kammar hvaruti ofvannämnde begge sätt äro använda, men sålunda: at genom en liten skrufs vridande, deras enkla eller dubbla tandrader skrufvas up in i kammen, som är dubbel, och genom en vridning i motsatt rigtning åter nedskjutes och framstår som förut, hvarigenom den äfven rensar sig sjelf. Dessa sednare kammar hafva äfven den förmån at kunna bättre bibehållas och medföras, emedan den upskrufna tandraden är bevarad för all åverkan.

Af detta sednare slaget har Red. varit i tilfälle att få se et exemplar ifrån Paris och kunnat öfvertyga sig om inventionens användbarhet och nytta.

Buketten.

Af Henri Berthoud.

(*Öfversättning af* *******).

Dessa gammalmodiga forvagnar, som kallades *Coucous*, äro, Gudi lof! nästan försvunna från vägarne omkring Paris, och om några år skall intet spår finnas mera af dessa odrägliga fordon. Under förevändning at fortskaffa de resande, skakades de olyckliga på grymmaste sätt af dessa förhatliga machiner, utsatta för dammet och solhettan när den var stark, för hvarje regndroppe som föll och för vintrens köld. Som et förvånande resultat af den ändamålslösa skakningen fordrades likväl två timmar att åka en mil. Jag vill ej nämna den vresiga kusken, den dåliga hästen eller bänkarne, magra, omadrasserade bräden, eller den trängsel som plågade fötterne; med någon tilökning hade man under medeltiden

kunnat af Coucou-vagnen bilda et ganska frugtansvärdt tortyr-redskap.

Det var likväl i en dylik obehaglig inrättning, man en regnig morgon såg en person taga plats, hvars vagn nyss gått sönder. Denna person tycktes fördraga sin olyckshändelse med en nästan barnsligt glädtig belåtenhet, och roa sig mycket åt tanken at i Coucou fullända den väg som återstod honom. Under det hans betjening sysselsatte sig at upresa vagnen och bära den sönderbrutna fjädern til en smed, upsteg vår resande på den vådliga stege som förde til det inre af forvagnen, och satte sig längst in deruti, ej utan at småle och förvånas öfver kuskens löjliga utseende, hvars utstående haka, platta näsa, låga panna, breda axlar och utomordentligt långa armar, mera liknade en Urang-Utang än en menniska. Formannen gjorde sig ej brådtom at fara, och hans enda, oförmodade resande var inte missnöjd öfver detta dröjsmål, ty det felades blott reskamrater at fullkomna hans nöje och ej gå miste om någon af de roliga följderna utaf hans nya belägenhet. Efter tjugo minuters väntan, hvilka den resande använde at bladdra i en bok, och kusken at spejande se sig omkring åt alla kanter, från det höga kusksätet, utan at upptäcka mera än Syster Anna i sagan om Blåskägg, gräset som grönskar och dammet som dammar, måste han slutligen gifva hästen en pisksmäll. Hästen suckade, hjulen gnällde och den resande kastades i ett ögonblick från den yttersta til den främsta bänken; ty sådana voro de stötar, hvarmed en Coucou undfägnade, at från den första af dem, til den sista, voro de oemotståndliga. Ifrån den första bänken återvände han väl til den andra, men ingenstädes var en dräglig plats at finna. Den stackars mannen började ångra at han ej stadnat vid byn och afbidat calêchens iståndsättande, då hästen hastigt stadnade.

En ung flicka, hvilken knappast lemnade kusken tid at öppna den tunga dörren, hoppade på fotsteget och skyndade at sätta sig på bänken vid sidan af den person, som redan der tagit sin plats. Han fäste ögat på den följeslagerska slumpen gaf honom, och et småleende spridde sig på hans läppar, och upklarnade et ansigte, utmärkt af allvar och godhet. Aldrig hade han skådat en mera förtjusande flicka. Röd och hvit, fint växt, med stora, blå ögon, uttryckte hon både oskuld och liflighet. Ehuru mulen himlen var,

tycktes det vackra barnets lockar förgyllas af en solstråle. Vid sina fötter nedsatte hon en korg full af blommor, jemkade litet i ordning de brokiga banden på sin lilla tyllmössa och öfverskådade med ett ögonkast vagnen, kusken och främlingen som befann sig vid hennes sida.

Gud ske lof! at jag hann fram i tid, sade hon glad. Utan at märka vagnens stötar, och nöjd som på den mjukaste ländstol, började hon sedan at titta genom rutan på fältet, träden, vägen och de små fåglarne, hvilka hoppade så glade och fuktade sina vingar i vattnet, som samlade sig uti vägens gropar. Snart slog likväl regnet så starkt emot rutan, at det ej mera var möjligt för den sköna nyfikna at se någonting. Utan at bli missnöjd deröfver, tog hon sin korg på knäet, plockade up blomster derutur och började at ordna dem til buketter; men hade dervid så bradtom, at buketterne allsicke ville falla sig väl, och at äfven grannen til den förtjusande blomsterbinderskan ej kunde återhålla et löje. Behagligt uplyfte hon sitt vackra hufvud, och i det hon rodnade litet, sade hon, utan at bli förtretad:

Jag bär mig illa åt; tycker ni ej det, min herre?

Han nickade bifallande til hennes fråga.

Hon försökte at göra bättre, men utan at lyckas. Två eller tre gånger hade hon passat ihop blommor på särskilta vis, men alltid såg det så tungt och smaklöst ut, at hon misströstade at lyckas. Den resande följde hennes försök med ögonen.

Ni borde, min herre, sade hon denna gången med liten förtrytelse, och denna tjusande myndighet, som ungdom, skönhet och oskuld gifva, ni borde vara så god och undervisa mig huru jag skall göra. — Han smålog vid detta förslag som tycktes mycket roa honom, och svarade: gerna, mamsell.

Nu utbredde hon alla blommorna öfver sitt knä, och såg på huru han gjorde. När hon begrep det sätt han begagnade, härmade den unga flickan honom så väl, at i det ögonblick vagnen ankom til barrièren vid Paris, voro tvenne vackra buketter sammanbundna och färdiga. Man måste emedlertid medgifva at lärjungen redan hade öfverträffat mästaren, hvilken också ädelmodigt erkänt det.

Sedan den lilla nedlagt de tvenne buketterne i korgen, efter-

trädde en djup tystnad den förtrolighet som herrskat emellan professoren i blomsterbindnings-vetenskapen och hans lärjunge. Forvagnen nalkades sitt mål, och den unga flickan tycktes sysselsatt med någon tanke som hon ej vågade yttra. Ändtligen öfverdrogos hennes kinder af en tiltagande rodnad, och hon sade: Om herrn ville emottaga den ena af mina buketter, skulle det göra mig et nöje.

Tack, mitt barn, dina blommor äro ganska sköna, men jag vill ej taga dem ifrån de personer, åt hvilka du ämnat dem.

Detta skäl ansåg den unga flickan obestridligt, och envisades ej; hon blott drog utur den ena buketten dess vackraste nejlika, och bjöd den til sin granne.

Denna gången tog han blomman och satte den bredvid det röda ordensband, som var knutet i hans knapphål.

Den unga flickan tycktes glad åt det värde kan satte på hennes gåfva. I detta ögonblick stadnade vagnen: man hade anländt.

Buketternas ägarinna stack ut hufvudet genom dörren, men drog sig hastigt tillbaka. Det hällregnar! utropade hon, och kastade en orolig blick på sin ljusröda cattunsklädning, sitt svarta förkläde och de nya kängorna, hvilka smakfullt visade hennes nätta fot.

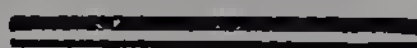
Mamsell, sade främlingen med godhet, ni ville dela er bukett med mig; tillåt mig erbjuda er en plats uti den hyrvagn, som kusken nu skall skaffa mig.

De frikostiga drickspenningar han vid dessa ord lemnade til den gamla, buttra kusken, gjorde denne nästan artig och förekommande. Han sprang det fortaste han kunde, återkom med en hyrvagn, öppnade dörren, och höll i stället för paraply et skört af sin vida kappa öfver flickans hufvud, då hon steg utur och i vagn.

Hvart vill ni at jag skall föra er? frågade grannen, som småskrattade åt den oskyldiga öfverlåtenhet, hvarmed den unga flickan emottog hans beskydd.

Til gatan Pas de la Mule; N:o 3.

(Slutet i nästa N:r).

Den onyttiga Eden.

Af Bonaforst.

(*Öfversättning*).

En dag Jeannette
Så yr och glad
Och fjärilslätt
På rosens blad
Skref dessa ord:
»Jag himmel, jord
»Til vittnen tar,
»Jag alla dar
»Skall kärlek sky,
»Dess välde fly!»
Men knappast har
Hon skrifvit ut
Sin Ed til slut,
Då Vestan snart,
Med väldig fart
I en minut
Blåst blad och ros
Och Ed sin kos.

Logogrif.

Mitt hela är det vissa här i lifvet,
Som blef åt hvarje dödlig gifvet
I mern eller mindre mått.
Ja, nödens söner äfven som de rika
I detta fallet äro lika
Och Furstens liksom slafvens lott
Ej något undantag har fått.
Jag fäster mig vid menskans arma hjerta
Och fast som igeln sitter der,
Än ger mig luft i rop och högljudd smärta,
Än hemlig hennes kraft förtär.
Jag ömsom hoppas, oftare jag tvekar,
Åt himlen dock med tårar pekar,
Men sjelf får aldrig ingå der. —
Mitt rike blott på jorden är . , .
I fyra fötter kan jag läsarn visa:
Hvad sommarn skönast har at ge
Och skalderne så ofta prisa;
En Fursteson i Mose bok vi se
En säng om nie alnar bruka;
Hvad som är högst nödvändigt för de sjuka,
För ung och gammal önskansvärdt
Som nöje och som hvila kärt;

Hvad frön och korn i jorden måste göra;
En atmosphère som kan förstöra
och mången har om lifvet bragt;
Sist, utan at bokstäfver flytta,
En fyrbent fru ni ser, af mycken nytta,
Men som ej nämnes, artigt sagdt.

Ch. . .

Ordet til Logogrifen i föregående N:r är *Magasin*, hvaraf: *saga*, *manna*, *ass*, *giss*, *gam*, *sanning*, *agg*, *gas*, *Maas* *).

Pl. 44.

Mode-Costymer för Damer och Gossar.

Fig. 1. Rishalmshatt med en hvit plym och hvita band; ljusbrun sidenklädning med en garnering framtil af samma tyg; silkes långshawl med brokigt broderi, gula handskar, svarta skor.

Fig. 2. Mode-Costym för en liten gosse.

Fig. 3. Gul sidenhatt med hvita band och blå blommor, jemte en slöja; klädning af broderad organdi och 3 rader pöser med broderade rimsor imellan; blå långshawl med långa fransar, klippingshandskar; blå tygkängor.

Fig. 4. Grisdelin sidenhatt, garnerad med hvita och grisdelin-rutiga band samt prydd med gröna blad.

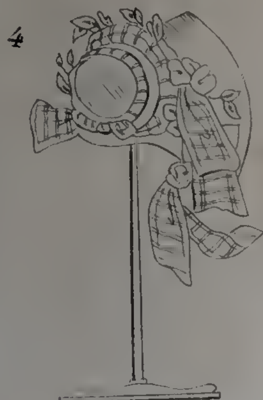
Fig. 5. Bart hår med flätor och en *Chou* i nacken, sammanhållen genom en guldnål.

Fig. 6. Ljusblå sidenhatt, garnerad med band i samma nuance som hatten samt prydd med en hvit marabout.

---

*) Hvad Red. redan tilförne anmärkt vid denne författares Logogrifer, gäller äfven här, at han begagnar bokstäfverne i Logogrifens ord flerfaldigt, ehuru de blott finnas enkla i ordet, såsom til ex. flera *n* i *manna* och *sanning*, när likväl endast ett *n* finnes i ordet *Magasin*, och så vidare i andra ord.

Stockholm, 1842.
Tryckt hos Carl Deleen, R. W. O.

1

2

3

N:o XII.

MAGASIN

för

Konst, Nyheter och Moder.

December Månad 1842.

Pl. 45.

Oscars-dagen.

Allegorisk Idé.

Samma Konstnär, Historiemålaren Herr Jacob Lilljedahl, som benäget meddelade Red. en allegorisk composition öfver Carls-Dagen, (N:o 1 i denna Årgång) har godhetsfullt lemnat til införande i vårt Magasin, såsom sido-stycke til densamma, en allegorisk idé öfver Oscars-dagen, hvilken vi med nöje öfverlemna til våra läsare i dag den 1:e December. Såsom förklaring införa vi helst teknarens egna ord öfver densamma.

"Som Hans Kongl. Högbet är en Nordisk furste, och Högstdensammes Namnsdag infaller om vintern, har jag sökt at objectift framställa et sådant förhållande genom en personifiering af *Nordan-vindarna*, hvilka omgifva och upbära en sköld ornerad med furstlig krona och et vapentäcke hvarå H. K. Höghets namnchiffer är anbragt i Anglo-Saxisk stil; några af vindarna blåsa i sina snäckor, — som häntyder på dessa naturkrafters dånande ljud, när de låta känna sin styrka. Ofvan skölden synes den gryende dagen under bilden af *Aurora* (morgonrodnaden) förande dagfacklan i ena handen och utströende blommor med den andra; öfver hufvudet är morgonstjernan.

Nederst på taflan är å en berghäll anordnad en Trophé af vapen och militära insignier jemte en lagerkransad lyra, hvilka grupera sig kring Svenska skölden; — de förra afse de värdigheter H. K. Höghet innebar inom Armén — och Flottan, den sednare, eller

lyran, det hägn Högstdensamme egnar åt Vetenskaper ooh Konster såsom deras beskyddare och förtjenstfulle idkare."

Den gamla Stolen. *)

Saga.

En stol man hörde tala så:
(om någon kan dess språk förstå.)
"Jag låg uti två hundra år
gömd på en vind bland bord och pallar
och tänkte: här jag hvila får
tills sista domen verlden kallar,
och ingen känner min merit,
och all den omsorg, all den flit,
som mästaren på mig använde. —
Så tänkte jag, tills hastigt hände,
att kammarpigan snörd och nätt,
i flärdfull drägt så grann och söt,
kom för att söka på allt sätt.
Hon skräp och bord åt sidan sköt
och trängde till min vrå så fram
med knot och ondska öfver dam,
som fläckat hennes fina händer,
hon slutligt mig mot dagen vänder
och ser på mig med godt behag,
kors, hvilken jungfru! tänkte jag,
så yppig dame mig ej behagar,
jag mins nog än en jungfru, jag,
som dammade mig alla dagar,
på hufvud' hon bindmössa bar,
i trogen tjenst hon grånad var,

---

*) Den förkärlek som blifvit skäligen allmän at framdraga gammaldags möbler, (ofta utan stil och smak,) och gjort dem til en modartikel, har gifvit anledning til denna Saga, hvarföre Red. står i förbindelse til den *anonyma*, helst Red. ännu icke rätt initierat sig med detta *à la roccoco*.

med rena seder, ärbar drägt,
och mycken flit och stor respect. —
Nu andra tider, andra seder,
med mycken grannlåt — liten heder.
Se'n blef jag hastigt transporterad
directe ned till hennes Nåd,
och sedan noga observerad,
man genast sökte snickarns råd.
Jag skulle nu bli ung på nytt,
all skröplighet bli reparerad,
min gamla drägt i ny förbytt,
och ytan mästerligt polerad. —
Från godset blef jag sen upplyftad
till Stockholms yppersta gemak;
men spheren dit jag blifvit flyttad,
alls intet faller i min smak;
fast drägt och möbler likna väl
den gamla, goda, flydda tiden,
jag kan ej neka att likväl,
jag finner verlden helt förvriden.
Min matmor förr mig troget följde,
hon var en rigtig arbetsträl
som anspråkslöst sitt välstånd döljde
och sörjde jemt för husets väl.
Den tiden allas valspråk var:
"Bed — och arbeta alla dar." —
Jemt hör jag nu: "hvart skall jag fara?
hur skola vi vår tid förströ?
jag ledsnat på Soupéer vara,
der är så hett att man kan dö.
En bal mig mera nöje ger
och på concert — jag vänner ser.
Spectaklet äfven mig behagar,
der vill jag vara alla dagar."
I ständig vexling lifvet nu
bortdunstas af min höga fru.
Här fins för mig ej sympathi
och mången gång jag suckar då:
Här står jag som en parodi
och längtar åter till min vrå.

Anonyma.

Pl. 46.

Den beskedliga Morfar.

Om det väl icke kan sägas om alla ålderstigna, at de sjelfva blifva barn på nytt, så är dock i allmänhet deras öde, at på gamla dar sysselsätta sig med barnen eller barnabarnen. Det är onekligen en interessant anblick, at se så olika åldrar tillsammans: den grånade, lugna erfarenheten och den unga, lifliga vetgirigheten, hvilka komma i beröring med hvarandra. Den åldrige nedlåter sig så gerna til små barns oskyldiga joller; han vilfar deras tycken och ingår i barnens barnsligheter. — Hvem kan väl neka et lifligt barn, för hvilket allt är nytt, som vill veta allt, som vill vara med om allt, at tilfredsställa dess förlåtliga nyfikenhet? och huru lätt får icke barnet sin vilja fram genom sitt okonstlade, insinuanta bedjande hvarmed det mutar den åldrige: *söta, lilla, beskedliga morfar!*

Teknarn har här ganska träffande upfattat en sådan scen, der den lilla flickän vill titta genom Tuben, för at se efter om icke pappa snart hemkommer ifrån sin utrikes sjöresa. Hon har så ofta sett morfar titta ut åt hafvet, hon har hört dagligen mamma blidka eller hota henne med de ord: "om lillan icke är beskedlig, kommer pappa inte hem." Hvad är naturligare än at lillan längtar efter pappa och gör som de gamla, som titta i Tuben, liksom at påskynda den efterlängtades återkomst.

Den gamla anekdoten må här väl få en plats, när Henrik IV öfverraskades en dag af en främmande minister, under det konungen låg på händer och fötter för at låta den lilla prinsen, hans son, rida på faderns rygg, och denne helt lugnt frågade ministern: *är Ni far, min Herre?*

Buketten.

Af Henri Berthoud.

(*Öfversättning af* *******).

(Forts. fr. föreg. N:r.)

Inom några ögonblick var hyrvagnen framme vid det utsatta huset. Främlingen använde för at skydda flickan när hon steg utur

Nittonde Årgången.

P

samma sätt som formannen nyss användt. När han således fört henne frisk och sund til den Corridor hvilken utgjorde förstuga, emottog han sin lilla reskamrats tacksägelse, och hon erbjöd honom til och med at hvila ett ögonblick hos henne. Detta förslag tycktes behaga honom mycket, och han antog det, med en munter och nästan barnslig skyndsamhet.

Efter jag undervisat detta barnet at binda buketter, kan jag väl också göra henne ett besök, och se hvem hon är, sade han vid sig sjelf, och upsteg glädtigt med flickan som gick förut, til fjerde våningen. Hon klappade: dörren öppnades; en äldre qvinna åtföljd af tvenne små flickor, kommo emot dem.

Marie! Marie! utropade de, och kastade sig i hennes armar.

God dag! lilla Mamma!

Hon omfamnade dem, hon smekade dem, hon jollrade med dem, räckte kinden åt gumman, och nu först påminte hon sig den reskamrat hon medfört.

Förlåt mig, min Herre, sade hon oskuldsfullt, men jag hade glömt Er.

Och jag beklagar mig ej deröfver, Mamsell; Er Fru mor, edra små vackra Systrar, äro en mera än tilräcklig ursäkt.

Det är ej mina Systrar, de äro mina barn, min Herre.

Edra Barn?

Hennes uptagna Fosterbarn, inföll den gamla qvinnan. Föreställ Er, min Herre, at min dotter, en fattig Enka, bragt i uselhet genom sin Mans död, (en hederlig och arbetsam handtverkare,) dog af sorg, i det lilla eländiga rum, som är beläget ofvanpå detta; hon lemnade mig ensam och utan tilgångar, med dessa två fader- och moderlösa små. Vi hade ingen tilflykt, ty vid mina år och ofärdig som jag är, kunde jag ingenting göra hvarken för mig sjelf eller dem. Alla i huset talade om min förtviflade belägenhet, och om aftonen hörde jag någon klappa på min dörr: det var Marie, min Herre.

Mor Margreta, sade hon til mig, jag har också förlorat min mor, för två månader sedan. Jag är ensam i verlden, utan anhöriga; ni och dessa två barnen skola hädanefter bli min slägt. Och ifrån den tiden, min Herre, har hon låtit oss bo hos sig. Olyckligtvis, (ty det är en stor sorg för mig at se,) arbetar det ädelmo-

diga barnet natt och dag at försörja dem hon åtagit sig, men, min Herre, det blir henne i längden omöjligt. Hvar månad måste hon tilgripa något af et litet Capital 15,000 Francs som hennes Mor lemnat henne. Om jag vore ensam skulle jag längesedan flytt, för at ej ruinera min välgörerska. Men dessa två barnen hålla mig qvar, och betaga mig modet dertil. Man skulle föra dem til hospitalet, min Herre! . . . . Min dotters barn på hospitalet!

Under det Margreta talade, höll Marie sig på afstånd, blyg och skämsen, lika som hade man yppat en elak gerning af henne.

Jag var fader- och moderlös, jag kunde ej bo ensam, utan skydd, utan någon tilgifvenhet, inföll hon, liksom för at ursäkta sig. Margreta vakar öfver mig, hennes barn älska mig, då är det ju jag, min Herre, som står i skuld hos dem.

Ni är en god flicka, Mamsell Marie, svarade han med rörd röst. Ni förtjenar at man intresserar sig för er, och jag skall visa at jag gör det, derigenom at jag bannar er. Ja, just bannar er. Hör på min lilla vän, det går inte an, at så der fara ensam i de allmänna vagnarne.

Min Herre, inföll Margreta, hon har varit borta och arbetat åtta dagar hos Markisinnan Saint-Vincent, som beskyddar henne.

Det är godt och väl, men kom ihåg, Marie, at inte språka med resande som ni inte känner; och ännu mindre at binda buketter med dem; och at en ung flicka inte bör låta en främmande och okänd ledsaga henne hem. Himlen ville at ni denna gången träffade en man, hos hvilken er oskuld och skönhet väckte den vördnad och beundran man har för Änglarne; men många andra hade kunnat lågt missbruka er lättrogenhet. Var derföre hädanefter försigtig när ni åker i Coucou, och låt hellre er vackra mössa bli våt, än at föra hem til er en främling. Tillåt mig nu at som belöning för min lilla gifna lexa, kyssa er öppna, rena panna, och de båda små flickornas kinder, som kalla er sin Mor

Hans läppar vidrörde lätt Maries panna, derefter tog han de två små barnen på sitt knä, smög ett par guldmynt i deras händer, och gick utan at säga sitt namn.

Det var en mycket god Herre, sade Marie.

Vi skola bedja för honom i afton, tillade Margreta, ty han gaf dig förståndiga råd, mitt barn.

Marie väntade at få återse främlingen som visat henne så mycken godhet och välvilja; ickedessmindre förflöto åtta månader innan han återkom, och dessa åtta månader blefvo för den unga flickan ganska långa och smärtande; hon fick utgjuta nästan lika mycket tårar som under de förtviflansfulla dagar, då hon såg sin Moder småningom aftyna och dö. Först var det Margreta som sjuknade; sedan kom ordningen til de båda små flickorna, Lyda och Zénaïs, Marie måste hinna at sköta dem alla tre, och fick aldrig hvarken natt eller dag lemna deras sjukbädd. Då den gamla gumman och de tvenne barnen voro på bättringsvägen, återstod et också intet, intet på Maries kinder af hennes beundransvärda friska färger — de hade försvunnit under dessa långsamma pröfningar.

Blek och mager af nattvak, oro och mödor, syntes hon fem à sex år äldre. Hastigt hade hon öfvergått ifrån ungdomens illusioner til förnuftets verklighet. Nu betragtade hon lifvet från en allvarsammare sida, och mer, innan hon uphört at vara ung flicka, kände hon all dess bitterhet. Fordom lekte ett leende kring hennes halföpnade läppar, då man träffade henne, strålande af skönhet och oskuld; nu kände man sig rörd af ett hemligt deltagande, då man såg hennes mjeltsjuka undergifvenhet och hennes stilla ståndagtighet.

Då sjukdom och oro en gång lemnat hennes boning, måste ordning och arbete dit återvända. Doctorn och Apothekaren hade gjort ett stort inbrott i den lilla summa som Marias Mor efterlemnat; hon beslöt nu modigt at vara så verksam, at hon ej vidare skulle behöfva förminska sin enda tilgång.

En morgon då hon omgifven af båda barnen, undervisade dem at sy, och sjelf sytt allt ifrån Solens upgång, hörde hon den gamla Margreta göra ett utrop af förundran och glädje.

Det är då ni, min Herre, sade hon, ni har då icke alldeles glömt bort oss!

Dörren öppnades, och den lilla flitiga familjens hemlighetsfulle vän inträdde i det låga rummet. Han bar en uniform som Marie icke kände, och flera Ordnar prydde hans bröst.

Jag trodde att ni icke mera tänkte på er lärjunge, min Herre, sade den unga flickan småleende.

Mitt barn, jag har ej förgätit at sysselsätta mig med er, och jag hoppas at snart lemna er bevis derpå. Jag önskar at ni genast kommer med mig; vill ni kläda er vackert och åtfölja mig?

Hvart vill ni då föra mig, min Herre?

Det är min hemlighet. Skynda er; jag ger er blott tio minuter för at göra er förtjusande toilett. Lilla mössan med brokiga banden, ljnsröda klädningen, svarta förklädet och de små saffians-kängorna äro väl ännu til?

Ack! min Herre, jag har ej prydt mig dermed, allt sedan den dagen då jag träffade er. De hafva ej varit tagna ur detta skåp.

— Så mycket bättre; det är just i denna drägt jag önskar se er. Fort, til verket då, mitt barn. Tio minuter, hör ni, inte mera.

— Nu uptog han ur sin ficka en påse confect, som han utdelade til de små flickorna, och underrättade sig sorgfälligt om deras framsteg i den stora vetenskapea at läsa rent. I början voro de rädda och blyga, men de små skalkagtiga ungarne slutade med at bli så hemmastadde med den främmande Herrn, at de lekte med hans hatt, och klättrade up på hans knä, när Marie kom ut och hade gjort sin nätta och smakfulla toilett.

Nu är ni just sådan jag önskade, sade den okände. Omfamna edra barn och fru Margreta, ty jag ärnar ej återföra er förrän senare på afton.

Han bjöd henne armen, på hvilken Marie helt blyg sagta stödde sig. När de voro nedkomna för trappan såg hon at en vagn väntade utanföre. Denna gången var det ej en hyrvagn, men en Landau, mindre grann än beqväm. Kusken gaf hästarne en smäll, for öfver en del af boulevarderne och styrde til Seinens andra strand, körde in på gården vid Institutet, och stadnade vid en af de yttre trapporna. Maries ledsagare fattade hennes hand och förde henne upföre en lönntrappa. Hastigt öppnades en liten dörr, och den unga flickan befann sig i ett lysande och talrikt sällskap. Allas ögon rigtades på henne och hennes beskyddare. Marie kände sig lifligt rörd, ooh hennes ögon fylldes af tårar.

Mitt barn, sade hennes ledsagare, uti detta sällskap är ett fruntimmer, som önskar at göra er bekantskap: det är min hustru. Jag skall placera er bredvid henne.

Han förde den unga flickan til en Dame, hvars ansigte uttryckte mildket och välvilja, och som emottog Marie ganska vänligt; hon fattade flickans hand, och nu höjdes en röst, som sade: Sessionen är öppnad.

Då kommo flera personer klädda i samma uniform som Maries vän, och satte sig omkring ett stort bord, hvarefter en af dem höll ett tal, deruti kan berättade ädla och sköna gerningar "För "att sluta denna följd af dygdiga och christliga gerningar, hafva vi "gömt til sist, den uppoffring och tilgifvenhet, hvarmed en ung fa- "der- och moderlös flicka har egnat sig som vårdarinna och mo- "der för tvenne andra fader- och moderlösa, och mot en ofärdig "sjuttiårig gumma upfyllt alla en dotters pligter. För at hjelpa "dem, för at ej skiljas från dem, har hon ej allenast arbetat nat "och dag, utan har tillika ej tvekat at uppoffra en del af det lilla "arf, hennes moder efterlemnat. Sedan sex månader, har himlen "ytterligare pröfvat denna unga flickans mod, genom de tre perso- "ners sjuklighet, hvilka hon antagit sig. Hon har uttömt sina kraf- "ter. sina tilgångar, för at vårda dem, och har ej svigtat, ej blifvit "modfälld under det hon varit ensam närvarande hos trenne döen- "de. Också tveka vi ej, at enligt vår rygtbare medbroder, Herr "Baron *Georg Cuviers* förslag, bestämma ett pris af tretusen francs "åt Marie."

Bifallsyttringar hördes från alla sidor i salen. Man steg upp för at se den unga flickan; fruntimren kastade til henne sina blombuketter, under det hon rörd och med tårar trodde sig drömma allt detta, kom den rygtbare Naturforskaren, fattade hennes hand och förde henne fram til Presidenten, hvilken lemnade henne det pris hon så värdigt förtjent.

O! min Herre, sade hon, O! min Herre, hvad ni gör mig lycklig!

Mitt Barn, svarade den ädla mannen, denna dag är en af de skönaste i min lefnad.

Då högtidligheten var slutad, förde Baron Cuvier sin vackra skyddling åter til Jardin des Plantes. Den unga flickan åt middag med Cuvier och hans familj, och då hon om aftonen for hem, lemnade han henne en liten brefbok af grönt saffian. Ni har utgifvit femtusen Francs af den summa er mor efterlemnat; H. K. H. Dauphine har ålagt mig at återställa er dessa penningar, tillika

med en anvisning på tolfhundra Francs årlig pension at betalas ur Konungens handkassa.

Ni ser, Marie, at dygden och barmhertigheten föra lycka med sig. Farväl! hvarannan Söndag skall ni äta middag i Jardin des Plantes, med min hustru, min dotter och mig.

Jag lemnar er at tänka hvilken glädje och sällhet Marie förde med sig til hemmet; hvilka välsignelser som strömmade öfver den sjuttiåriga Margretas läppar, och med hvilken andakt hela denna lyckliga familj om aftonen uphöjde sina böner til Gud.

(Slutet i nästa N:r).

Ordnung. *)

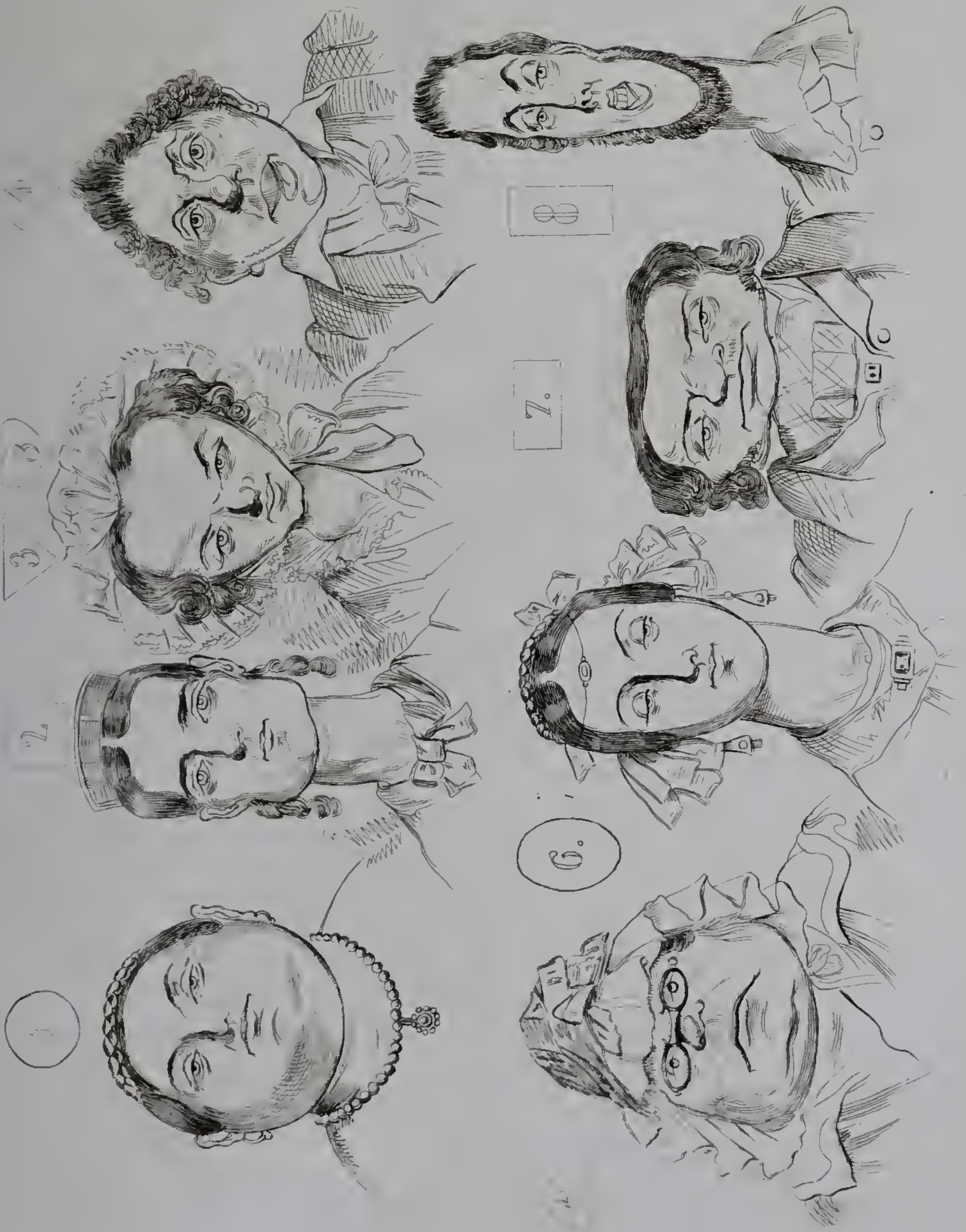
«Ordnung ist das halbe Leben!»
Spricht Herr Müller. — Das ist wahr.
Ohne Ordnung wird das Streben
Mühsam, leer und unfruchtbar.
Ohne Ordnung in Gefühlen,
In Gedanken und in That,
Wird der Mensch vergebens wühlen
In des Glückes goldne Saat.

In des Schöpfers schönen Welten
Ordnung ist und Sympathie.

*) Tyska Språkläraren Herr J. P. Müller har til valspråk: Ordnung ist das halbe Leben, hvilken sentens han ofta använder i sitt muntliga föredrag och återfinnes på hans skrifböcker uti initial bokstäfverne och det mystiska korset:

O
I
O I D H L
H
L

Ett snillrikt svenskt fruntimmer, hvars signatur redan är så fördelaktigt känd, författade i anledning häraf dessa anspråkslösa stancer, dem Red. gör sig et verkligt nöje utaf at här gifva en större publicitet.

2
3
6.
7.
8

Auf den blauen Sternenzelten
Waltet lauter Harmonie. —
Darum auch in unserm Streben
Walte stets der Ordnung Licht!
Ordnung ist das halbe Leben,
So mit Grund Herr Müller spricht.

Wilhelmine.

Imitativ Öfversättning.

"Ordning utgör halfva lifvet,"
Är Herr Müllers sats — och sann.
Ordningslöst, allt föreskrifvit,
Betungar, nedslår blott sin man.
Utan ordning, så i tankar,
Som i handling, och i ord;
Menniskan, allenast vankar
Som ett oting, på vår jord.

I den Högstes alla verldar,
Herrskar ordning, sympathi.
På det stjernhvalf oss omgärdar,
Råder idel harmoni.
I hvad oss är föreskrifvet,
Äge ordning altså plats.
"Ordning utgör halfva lifvet!"
— Grundad är Herr Müllers sats.

Pl. 47.

Åtskillige ansigts-former såsom typer til karrikaturer.

Den genialiske Djurteknaren Grandville har äfven efter vissa geometriska figurer upgjort och ordnadt ansigtsformen på menniskan, den han systematiskt framstält i åtta hufvud-afdelningar, såsom i 1:o en cirkel; 2:o en liksidig fyrkant; 3:o en triangel, med spetsen

nedåt eller et hjerta; 4:o en spets-ruta (losange); 5:o en triangel med spetsen uppåt; 6:o en fullkomlig oval; 7:o en aflång fyrkant horizontel; 8:o en aflång fyrkant, vertical. Vi lemna här dessa Grandvilles typer til ansigts-formen dem han tillägger en egen moralisk charakter och hvarigenom han kan sägas sympatisera, på visst sätt, med Lavater och Gall.

Det är icke utan intresse at höra Grandville sjelf förklara dessa olika hufvudens sinnelag, vanor och intellektuela värden, men om vi också genom deras anförande skulle til vår ursägt åberopa Grandvilles satiriska godsinnthet, frugta vi dock at möjligtvis stöta oss med vårt publikum, åtminstone med 5 läsarinnor och 3 läsare, och det skulle djupt smarta oss. Må derföre hvar och en efter sitt eget sinne uttyda och commentera dessa typer; vi hemställa endast vördsamligen, om de icke tycka sig finna uti de mest rundade former 1, 3, 6 en större grad af mildhet än t. ex. i N:o 2? at figurerne 4 och 8 synas vilja efterskänka anspråken på högre förstånd och snille? och at fyrkanten 2 och pyramiden 5 antyda mera utmärkande ihärdighet och kraftig vilja? För öfrigt, höggunstige Läsare och Läsarinnor, ären J icke fullkomligen öfvertygade derom, at edra ansigts-former äro mera aflånga än vinkelkantiga, samt at den formen som liknar mest er egen är otvifvelaktigt den af N:o 6? Sådan är äfven vår öfvertygelse och vi tilstå med sympatiens känsla, at J hafven rätt deruti, utan at vilja smickra; ty haden J liknat N:o 2, är det ganska troligt at J saknat den nödvändiga egenskapen, at skänka oss er benägna upmärksamhet och välvilligt läsit ända til denna rad hvarmed vi sluta artikelen.

Logogrif.

Mitt hela lugnets enda boning
Och smärtans stilla fristad är.
Der finnes (ack! det finns blott der!)
Från lifvets sorger en förskoning,
Fast sällan man dess skydd begär
Förr än vi med förtviflan mista
Allt hvad vårt hjerta kärast var,
Det enda, älskade och sista

3

4

5
2

1

Som hopp och glädje innebar!
Då blir mitt hela ej förfärligt,
Förgråtna ögats bästa syn;
Ty dit der våra tankar ila
Inunder gröna torfvans bryn
Der får förblödda hjertat hvila
Hos vännen som har kämpat ut
Och redan sofver der förut. —
Åt mången Borg mitt hela skänkte
Et värn mot fiendernas våld,
Och mången Riddare så båld
Med lans och svärd i djupet sänkte.
Det annars fyra fötter har
Och om Ni väl förstår at leta,
Skall läsaren af dem få veta:
Namn på en nära anförvandt
Som ej bör vara obekant;
Det kan förtälja ännu mera:
Hvad alla gerna ta emot
Om någon vill testamentera;
Hvad utan mycket prut och knot
Den girige högst sällan gjorde;
Hvad menskan aldrig vara borde
Och aldrig någon *god* kan bli;
Et tillägg vid et namn förädlade personer;
Och sist, utaf musikens toner
De trenne finnas deruti.

Ch. . .

Ordet til Logogrifen i föregående N:r är *Sorg*, hvaraf fås: *ros*, *Og*, *ro*, *gro*, *os*, *So*.

Pl. 44.

Mode-Costymer för Damer.

Fig. 1. Grön sammets-hatt prydd med gröna blad och band; kappa broderad *en soutache* och garnerad med fransar; grön klädning af Italienskt taft; gula handskar, svarta skor.

Fig. 2. Bonnet af blonder garnerad med blommor och band, i aldeles ny fason; Rock af Gros de Naples hvaraf lifvet öfver bröstet är försedd med rynkor men nedantil slätt; vida ärmar; garneringen på klädningen framtil efter nyaste mode (något tungt); gula handskar, svarta skor.

Fig. 3. Bart hår med en ferronière och en guld-nål; ljublå klädning prydd med törnrosor i bröstet och på ärmarna.

Fig. 4. Svart sammets-hatt prydd med orange plymer och band; svart siden-kappa rikt garnerad framtil, rundtomkring nederst och vid sidorna med snörmakare arbete; ljusgrön klädning; hvita handskar, svarta skor.

Fig. 5. Hvit sidensars-hatt, prydd med hvita plymer och band; fyrkantig Casimirs-shawl kallad *Lahore*; siden klädning med fyra rader breda fransar; hvita handskar, svarta skor

Med anledning af Pl. 43 i föregående häfte om Fruntimmers-kammar, skyndar Red. sig at gifva tilkänna, at deras bruk blir allt mer på modet, at de sista utländska Mode-Jurnaler förete en mängd variationer deraf och at de snart blifva tilgängliga af inhemsk productiou, hvadan vi med nöje lemna nedanstående adress på det språk den blifvit oss meddelad:

Denna Månads-skrift kommer äfven at utgifvas nästkommande år 1843 *under samma förbindelser och vilkor som de föregående åren. Tolf ark text och* 48 *Plancher, hvaraf minst* 16 *illuminerade Mode-Costymer och andra ämnen. I Stockholm prenumereras på de flesta boklådor och i Landsorten på alla PostContor. Mindre än på halft år emottages icke någon prenumeration.*

Innehåll af Nittonde Årgången.

Stockholm, 1842.
Tryckt hos *Carl Deleen*, R. W. O.

21 vols.

vol. 19: [2], 192 p. + 48 plates of which
16 are hand-coloured and
3 are folding

8vo: [A]-[M]^{8}

